

**Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького
Кафедра російської мови,
зарубіжної літератури та методики навчання**

І. В. Богданова

**ІСТОРИЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ
СЕРЕДНІХ ВІКІВ ТА ВІДРОДЖЕННЯ**

Методичні рекомендації до курсу

Черкаси – 2014

ББК 81.411.1
УДК 811.161.2
Б 56

Рекомендовано до друку Вченою радою Черкаського національного
університету імені Богдана Хмельницького

Рецензенти:

Лімборський І. В., доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри прикладної лінгвістики

Черкаського державного технологічного університету;

Козюра О. В., кандидат філологічних наук, доцент
кафедри російської мови, зарубіжної літератури

і методики навчання Черкаського національного університету
ім. Богдана Хмельницького

Богданова І. В.

Б 56   Зарубіжна література середніх віків та Відродження: Методичні
рекомендації до курсу / І. В. Богданова. – Черкаси: Видавець Чабаненко
Ю.А., 2014. – 112 с.

ISBN 978-966-493-804-1

Курс призначений для ознайомлення студентів із широким колом літературних явищ епохи середніх віків та Відродження. Дисципліна продовжує вивчення зарубіжної літератури, розпочате у попередньому семестрі, і невід'ємно пов'язана із теоретичними та практичними курсами з літературознавства, а також іншими навчальними гуманітарними предметами: історією, культурологією, мистецтвознавством, релігієзнавством тощо. Вивчення курсу входить до програми підготовки студентів-філологів, майбутніх вчителів зарубіжної літератури середніх навчальних закладів.

ББК 81.411.1
УДК 811.161.2

ISBN 978-966-493-804-1

© І.В.Богданова, 2014

ЗМІСТ

1. Мета й завдання дисципліни, її місце у навчальному процесі	5
1.1. Мета викладання дисципліни.....	5
1.2. Завдання вивчення дисципліни.....	5
1.3. Міждисциплінарні зв'язки	6
1.4. Форми контролю знань і критерії оцінювання з курсу.....	7
2. Структура та зміст курсу	12
2.1. Тематика та зміст лекцій.....	12
2.2. Тематика та зміст практичних (семінарських) занять.....	46
2.3. Самостійна робота студентів.....	68
2.3.1. Мета й завдання самостійної роботи студентів.....	68
2.3.2. Форми організації самостійної роботи студентів.....	69
2.3.3. Перелік завдань для самостійної роботи.....	69
2.3.4. Питання для самостійного вивчення.....	73
2.3.5. Індивідуальні завдання (тематика курсових робіт).....	74
2.3.6. Характеристика курсової роботи.....	75
2.4. Питання для самоконтролю.....	78
3. Перевірка знань студентів	79
3.1. Модульна контрольна робота.....	79
3.1.1. Мета контрольної роботи.....	79
3.1.2. Загальні вимоги до контрольної роботи.....	79
3.1.3. Виклад змісту контрольної роботи.....	80
3.2. Тестова робота.....	84
3.2.1. Мета тестової роботи.....	84
3.2.2. Структура тестової роботи.....	84
3.2.3. Тематика та завдання тестової роботи.....	84
3.3. Екзамен з курсу.....	88
3.3.1. Питання до екзамену.....	88
3.3.2. Зразок екзаменаційного білета.....	91
4. Навчально-методичні матеріали з дисципліни	92
4.1. Список рекомендованої літератури з курсу.....	92
4.1.1. Основна література.....	92
4.1.2. Додаткова література.....	93
4.2. Методичне забезпечення курсу.....	111

1. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

1.1. Мета викладання дисципліни полягає у формуванні у студентів уявлень про закономірності розвитку європейської літератури епохи середніх віків та Відродження, типологічні й національно-історичні особливості літератури європейських країн та творчість найвідоміших її репрезентантів, а також розвиткові навичок аналізу художнього твору, формуванні естетичних смаків та загальної читацької культури.

1.2. Завдання вивчення дисципліни полягає у наданні студентам необхідних знань про особливості історичного й літературного розвитку ряду європейських країн, їх внесок у скарбницю світової літератури завдяки творчості найвидатніших репрезентантів.

Знання та вміння студентів. У процесі вивчення курсу «Історія зарубіжної літератури середніх віків та Відродження» студенти засвоюють передбачені програмою знання і на цій основі формуються необхідні вміння на навички аналізу художнього тексту, літературних явищ зазначеного періоду, їх взаємовпливів та взаємозв'язків.

Знання із зарубіжної літератури мають сприяти удосконаленню науково-дослідницьких навичок студентів, уміння працювати із художніми текстами та науковою літературою, бібліографічними та іншими джерелами та матеріалами.

Студент повинен знати:

- визначення поняттєво-категоріального апарату курсу;
- особливості історико-літературного процесу епохи середньовіччя та Відродження;
- характеристику творчості найвідоміших європейських письменників, а також їх творів;
- коло «вічних» тем та образів, представлених літературою періоду, що вивчається.

Студент повинен уміти:

- вирізняти основні методологічні підходи до розуміння та оцінювання літературних явищ середньовіччя та Відродження;
- використовувати категоріальний апарат для характеристики явищ літератури, що вивчаються;
- розкривати суть літературних явищ у їх конкретно-історичних, типологічних, естетичних зв'язках;
- аналізувати творчість та окремі твори авторів, що вивчаються;
- володіти навичками читання та конспектування художньої й наукової літератури;

- вибудувати чітку, логічну, грамотну писемну та усну відповідь на означені питання на практичних заняттях та екзамені;
- вміти користуватись довідниковою літературою, інтернет-ресурсами.

Курс розрахований на подальше удосконалення філологічної підготовки студентів, формування навичок науково-теоретичної та культурологічної оцінки літературних явищ середньовічної епохи.

1.3. Міждисциплінарні зв'язки. Навчальний предмет «Історія зарубіжної літератури середніх віків та Відродження» органічно пов'язаний насамперед з рядом літературознавчих курсів, а також такими гуманітарними загальноосвітніми дисциплінами як історія, філософія, культурологія, мистецтвознавство, релігієзнавство та ін.

1.4. Форми контролю знань і критерії оцінювання з курсу

Контроль за вивченням курсу представлений формами поточного та підсумкового контролю і забезпечується відповідно шляхом опитування студентів на практичних заняттях, перевіркою виконання самостійної роботи, модульних контрольних робіт, тестів і завершується екзаменом для всіх спеціальностей.

Критерії оцінювання знань студентів

Перевірка підготовки студентів з навчальної дисципліни передбачає виявлення 1) рівня теоретичних знань; 2) ступеня оволодіння вміннями аналізу прозового чи поетичного художнього тексту.

Результати оцінювання різних видів форм контролю підсумовуються у кінці семестру і становлять підсумковий рейтинговий показник. 35 балів – необхідний мінімум для допуску студента до складання іспиту. Якщо семестровий підсумок становить від 35 до 59 балів (категорія FX за ECTS), студент допускається до повторного складання визначених видів робіт з предмету. У разі отримання суми балів меншої за 34 (категорія F за ECTS), студент має пройти повторний курс вивчення дисципліни упродовж наступного семестру за графіком, визначеним деканатом.

Шкала оцінювання знань студента визначає взаємний зв'язок між рейтинговим показником з дисципліни, національною шкалою оцінювання знань студента та шкалою оцінок ECTS.

Рейтинговий показник	Оцінка за національною шкалою	Оцінка ECTS
		5

90 – 100 балів	відмінно	A
82 – 89 балів	добре	B
75 – 81 бал		C
68 – 74 бали	задовільно	D
60 – 67 балів		E
35 – 59 балів	незадовільно	FХ (незадовільно з можливістю повторного складання)
1 – 34 бали	незадовільно	F (незадовільно з повторним вивченням дисципліни)

Шкала оцінювання знань студента

Оцінювання усних відповідей на практичному занятті

Оцінка **5 балів** за усну відповідь на практичному занятті ставиться, якщо студент повно, правильно і послідовно розкриває тему, працює з різними джерелами інформації, переконливо доводить свою точку зору на проблему, ілюструє теоретичний виклад прикладами з художнього твору, дотримуючись норм літературної мови, а також володіє навичками аналізу літературного твору.

Оцінка **4 бали** виставляється за повну, в цілому правильну відповідь, де допущено певну неточність фактичного характеру, погрішність у терміновживанні чи послідовності викладу. Студент демонструє навички аналізу літературного твору за наведеним зразком, під керівництвом викладача виправляє допущені помилки й добирає аргументи на підтвердження висловлених суджень.

Оцінкою **3 бали** оцінюється відповідь, що характеризується недостатньою аргументацією, порушенням логіки викладу, є неповною, має більше ряд неточностей терміновживання. Студент володіє лише окремими навичками аналізу літературного твору, за допомогою викладача відтворює матеріал і наводить приклади з тексту.

Оцінка **2 бали** ставиться, якщо тема розкрита на третину, студентом допускаються помилки фактичного характеру та у терміновживанні.

Оцінка **1 бал** виставляється за неповну, неілюстровану відповідь.

Оцінювання модульної контрольної роботи

Модульна контрольна робота з предмету проводиться у формі письмової роботи після вивчення відповідного навчального модуля. Вона включає три завдання теоретичного та практичного характеру.

Перше завдання контрольної роботи розраховане на перевірку теоретичних знань і полягає у відтворенні інформації щодо специфіки розвитку тієї чи іншої національної літератури. Завдання оцінюється в 1 бал.

Друге та третє завдання орієнтовані як на перевірку теоретичних знань студентів, так і на ступінь володіння практичними навичками аналізу художнього твору. Враховується глибина аналізу теми, вміння ілюструвати відповідь прикладами із твору, систематизувати й узагальнювати вивчене, порівнювати літературні явища (навички компаративного аналізу), рівень володіння категоріальним науковим апаратом, точність вживання термінології тощо. За кожну повну, аргументовану, грамотну відповідь студент отримує по 2 бали.

Загальна максимальна сума балів, отриманих студентом за модульну контрольну роботу, дорівнює 5.

Оцінювання тестової роботи

Тестова робота є підсумковою для студентів, що складають іспит. Вона представлена закритими завданнями, кількість яких складає 20, де потрібно вибрати 1 чи 2 правильні відповіді. Кожний вірний обраний варіант (в тому числі той, що складається з двох відповідей) оцінюється в 0,5 балів. Таким чином, загальний підсумок за тестову роботу має становити 10 балів.

Критерії оцінювання відповіді на екзамені

Оцінка за відповідь на екзамені додається до підсумованої кількості балів, отриманих студентом упродовж семестру, яких має бути не менше 35.

Оцінка **«відмінно» (40 – 50 балів)** виставляється за повну, правильну, аргументовану, послідовну, логічну відповідь, проілюстровану прикладами з художніх творів, з аналізом літератури з проблеми, що висвітлюється. Студент демонструє вміння логічно мислити, аргументувати відповідь, здійснювати аналіз літературного твору, оцінювати різноманітні явища літературного життя з власної позиції.

Оцінка **«добре» (35 – 39 балів)** ставиться за правильну, достатньо повну і аргументовану відповідь. Студент володіє матеріалом та навичками аналізу літературного твору, вміє систематизувати вивчений матеріал, наводити аргументи на підтвердження власної відповіді. Допускається невелика неточність чи погрішності у викладенні матеріалу, незначні порушення логіки викладу.

Оцінку **«задовільно» (25 – 34 балів)** отримує студент за знання теоретичного матеріалу та практичний аналіз художнього тексту, якщо відповідь має неточності, характеризується неповнотою, похибками тощо.

Оцінки «незадовільно» (1 – 24 бали) заслуговує відповідь, що свідчить лише про загальне уявлення студента про навчальний курс, демонструє складності зі знанням теоретичних аспектів, наведенням аргументації, аналізом художнього матеріалу.

Сума семестрових та екзаменаційних балів становить **загальний підсумок**, що визначається за національною шкалою та відповідно до ECTS.

Таким чином, навчальний курс «Історія зарубіжної літератури середніх віків та Відродження» передбачає виконання студентами ряду аудиторних робіт, самостійних завдань, що пов'язані із вивченням науково-критичних матеріалів, прочитанням та аналізом художніх творів, вивченням напам'ять поетичних текстів тощо. Перевірка виконання різних видів робіт здійснюється не тільки на практичних заняттях, а й на щотижневих консультаціях. Загальна максимальна кількість балів, що може бути набрана студентом за семестр, – 100 балів. Семестровий підсумок балів множиться на коефіцієнт 0,5. Отриманий результат є допуском до екзамену.

Кількість та співвідношення балів, що їх мають отримати студенти упродовж семестру, представлені в таблиці:

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ПРИСВОЮВАНИХ СТУДЕНТАМ 3 КУРСУ «Історія зарубіжної літератури середніх віків та Відродження»

Вид роботи студента	Кількість балів	Загальна сума
1. Відповідь на практичних заняттях (8 занять по 5 балів)	40	100 балів
2. Самостійна робота:		
а) опрацювання текстів творів, що вивчаються;	20	
б) вивчення поезій напам'ять;	10	
в) ведення читацького щоденника.	10	
3. Модульні контрольні роботи (2 по 5 балів)	10	
4. Підсумкова тестова робота	10	

2. СТРУКТУРА ТА ЗМІСТ КУРСУ

2.1. Тематика та зміст лекцій

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1

ЛІТЕРАТУРА СЕРЕДНІХ ВІКІВ

Л е к ц і я 1

Тема 1. Література середніх віків як відображення середньовічної картини світу (2 год.)

1. Складність і суперечливість доби середньовіччя. Суспільно-історичні передумови розвитку середньовічної західної культури. Феодальний устрій середньовічного суспільства. Роль католицької церкви в розвитку історії та культури західноєвропейської цивілізації. Феномен лицарства.
2. Література середніх віків. Хронологічні межі, періодизація. Теоцентризм, універсалізм, традиційність мислення, символічність художньої форми.
3. Джерела літератури середньовіччя: усна народна творчість, антична спадщина, християнство.
4. Магістральні напрями розвитку середньовічної літератури: релігійна література, архаїчні та героїчні епоси, лицарська та міська література.

Література:

1. Аверинцев С. С. Риторика и истоки европейской литературной традиции / С. С. Аверинцев. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1996. – 447 с.
2. Бахтин М. М. Лекции по истории зарубежной литературы: Античность. Средние века / М. М. Бахтин. – Саранск: Изд-во Мордовского ун-та, 1999. – 210 с.
3. Березинська З. І. Деякі особливості художнього мислення середньовічних епічних авторів / З. І. Березинська // Іноземна філологія: Респ. міжвід. збірник. – 1976. – Вип. 43. – С. 70 – 73.
4. Борецький М. Доба європейського Відродження (Ренесанс). Ренесанс як духовний, світоглядний, культурний переворот / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 2 – 11.
5. Буданова В. П. Варварский мир эпохи Великого переселения народов / В. П. Буданова. – М.: Наука, 2000. – 543 с.
6. Гуревич А. Я. Индивид и социум на средневековом Западе / А. Я. Гуревич. – СПб.: Александрия, 2009. – 496 с.
7. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры / А. Я. Гуревич. – М.: Искусство, 1972. – 318 с.
8. Гуревич А. Я. Средневековый мир / А. Я. Гуревич. Избранные труды: В 4 т. – Т. 2. – М.-СПб.: Университетская книга, 1999. – 559 с.
9. Гуревич А. Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства / А. Я. Гуревич. – М.: Искусство, 1990. – 395 с.

10. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 19 – 25.
11. Загальна характеристика розвитку середньовічної літератури народів Європи // Тема. – 2000. – № 3. – С. 3 – 69.
12. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.2. / Отв. ред. А. Д. Михайлов. – М.: Наука, 1984. – С. 438 – 592.
13. Кирилюк З. В. Література середньовіччя: Посібник для вчителя / З. В. Кирилюк. – Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. – 176 с.
14. Конрад Н. И. Запад и Восток. Статьи / Н. И. Конрад. – М.: Наука, 1966. – 520 с.
15. Ле Гофф Жак. Середньовічна уява / Жак Ле Гофф / Перекл. з франц. Я. Кравець. – Львів: Літопис, 2007. – 350 с.
16. Ле Гофф Жак. С небес на землю (Перемены в системе ценностных ориентаций на христианском Западе XII–XIII вв.) / Жак Ле Гофф // Одиссей. Человек в истории. – М.: Наука, 1991. – С. 25 – 47.
17. Ле Гофф Жак. Цивилизация средневекового Запада / Жак Ле Гофф / Пер. с фр.; общ. ред. Ю. Л. Бессмертного; послесл. А. Я. Гуревича. – М.: Издат. группа Прогресс, 1992. – 376 с.
18. Лезов С. В. История и герменевтика в изучении Нового Завета / С. В. Лезов. – М.: Восточная литература, 1996. – 375 с.
19. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
20. Лихачев Д. С. Традиционность средневековых литератур / Д. С. Лихачев // Историко-философский журнал. – 1987. – № 2. – С. 59 – 62.
21. Література західноєвропейського середньовіччя / Під ред. Н. О. Висоцької. – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – С. 6 – 20.
22. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили / Д. Наливайко. – К.: Мистецтво, 1981. – 288 с.
23. Николаева И. Ю., Карначук Н. В. История средневековой культуры. Часть I. Культура варварского мира / И. Ю. Николаева, Н. В. Карначук: Учебное пособие. – Томск: Изд-во Томского ун-та, 2001. – 85 с.
24. Николаева И. Ю., Карначук Н. В. История средневековой культуры. Часть II. Культура рыцарской среды / И. Ю. Николаева, Н. В. Карначук: Учебное пособие. – Томск: Изд-во Томского ун-та, 2003. – 78 с.
25. Середньовіччя: (Мистецтво. Література) // Тема. – 2004. – № 1. – С. 28 – 40.
26. Соловьев Э. Ю. Непобежденный еретик: Мартин Лютер и его время. – М.: Молодая гвардия, 1984. – 287 с.
27. Хейзинга Й. Осень Средневековья. Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах / Пер. Д. Сильвестрова. – СПб.: Изд-во И. Лимбаха, 2011. – 768 с.
28. Шалагінов Б. Б. Література середніх віків. Література Відродження /

- Б. Б. Шалагінов // Зарубіжна література. – 2004. – № 38. – С. 2 – 4.
29. Шалагінов Б. Б. Література середніх віків у Західній Європі // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2003. – № 5. – С. 47 – 53.
30. Шалагінов Б. Б. Німецька література X – XVII ст. // Вікно в світ. – 1999. – № 1. – С. 8 – 22.
31. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – 476 с.
32. Шкаруба Л. М., Шошура С. М. Середньовіччя: століття темряви чи світла? / Л. М. Шкаруба, С. М. Шошура // Зарубіжна література. – 2006. – № 7 – 10.
33. Шмітт Жан-Клод. Сенс жесту на середньовічному Заході / Пер. з франц. – Харків: ОКО, 2002. – 640 с.
34. Енциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Л е к ц і я 2

Тема 2. Середньовічна релігійна література (2 год.)

1. Значення християнства для утвердження та розвитку літератури середніх віків.
2. Біблія: історія створення, структура, образна система. Євангелія як основний жанр Нового Заповіту.
3. Жанри релігійної літератури: апокрифи, агіографія, видіння, есхатологічна література та їх своєрідність.
4. Патристика та патрологія. Золота доба патристичної літератури. Діяльність та творчість Григорія Богослова, Августина Блаженного, Святого Ієроніма.

Література:

1. Абрамович С. Специфика Библии как сакральной книги / С. Абрамович // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – № 9. – С. 48 – 50.
2. Августин Святий. Сповідь / Пер. з латини Ю. Мушака. – К.: Основи, 1996. – 320 с.
3. Апокрифические апокалипсы / Пер., сост., вступит. статья: М. Г. Витковская, В. Е. Витковский. – СПб.: Алетейя, 2000. – 478 с.
4. Апокрифические Евангелия. – СПб.: Амфора, 2000. – 471 с.
5. Біблійні заповіді як першоджерело морально-правових законів духовної свободи // Позакласний час. – 2009. – № 21–22. – С. 53 – 55.
6. Борецький М. І. «Сія книга вічна... Книга небесная...»: (Матеріали до

- уроків, присвячених вивченню Біблії, зокрема, «Книги Псалмів», «Екклезіаста», «Апокаліпсиса». Місце Біблії в історії світової культури) / М. І. Борецький // Відродження. – 1996. – № 4. – С. 31 – 37.
7. Ващенко Г. Євангельський ідеал людини / Г. Ващенко // Київська старовина. – 1993. – № 6. – С. 114 – 122.
  8. Верещагин Е. Из каких книг состоит Новый Завет и как он соотносится с Ветхим / Е. Верещагин // Азия и Африка сегодня. – 1993. – № 8. – С. 40 – 45.
  9. Головащенко С. І. Біблієзнавство. Вступний курс: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2001. – 496 с.
  10. Градовський А. В. Українська палітра на європейському тлі: Формування у майбутніх вчителів-словесників навичок компаративного аналізу художнього твору / А. В. Градовський. – Черкаси: Вид-во Чабаненко Ю. А., 2011. – 220 с.
  11. Гузь О. Ідея кохання, «сильнішого за смерть», у біблійні «Пісні над піснями» та повісті О. Купріна «Суламіф» / О. Гузь // Зарубіжна література. – 2008. – № 31–32. – С. 20 – 22.
  12. Гузь О. Феномен Біблії та секрети її популярності: (Знайомство з Біблією як пам'яткою світової літератури) / О. Гузь // Зарубіжна література. – 2008. – № 31–32. – С. 12 – 16.
  13. Гуревич А. Я. Индивид и социум на средневековом Западе / А. Я. Гуревич. – СПб.: Александрия, 2009. – 496 с.
  14. Гуревич А. Я. Средневековый мир / А. Я. Гуревич. Избранные труды: В 4 т. – Т. 2. – М.-СПб.: Университетская книга, 1999. – 559 с.
  15. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 26-28.
  16. Екклезіаст – філософський твір і книга Святого Письма // Людина і світ. – 1997. – № 5–6. – С. 34 – 36.
  17. «Істинне і головне Євангеліє»: Євангеліє Івана // Людина і світ. – 1995. – № 7. – С. 20 – 22.
  18. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.2. / Отв. ред. А. Д. Михайлов. – М.: Наука, 1984. – С. 441 – 453.
  19. Кирилюк З. В. Література середньовіччя: Посібник для вчителя / З. В. Кирилюк. – Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. – 176 с.
  20. Крячок Н. «Псалми Давидові»: поетичне натхнення царя-воїна чи компіляція жерців-правителів? / Н. Крячок // Зарубіжна література. – 2004. – № 36. – С. 2 – 5.
  21. Лановик З. Художня природа біблійних текстів: проблема рецепції та інтеррецепції / З. Лановик // Зарубіжна література. – 2006. – № 29. – С. 18 – 22.
  22. Кузнєцова О. Вічні цінності Книги Книг (Біблія) / О. Кузнєцова // Зарубіжна література. – 2009. – № 29. – С. 8 – 11.
  23. Лаба В. Патрологія: життя, письма і вчення Отців Церкви / В. Лаба. – Львів: Свічадо, 1998. – 552 с.

24. Лезов С. В. История и герменевтика в изучении Нового Завета / С. В. Лезов. – М.: Восточная литература, 1996. – 375 с.
25. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – С. 68 – 70.
26. Література західноєвропейського середньовіччя / Під ред. Н. О. Висоцької. – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – С. 23 – 83.
27. Льюис К. С. Современные переводы Библии // Альфа и Омега. – 1996. – № 1 (8). – С. 185 – 188.
28. Маль Э. Религиозное искусство XIII века во Франции / Э. Маль. – М.: Ин-т философии, теологии и истории св. Фомы, 2008. – 274 с.
29. Новий Завіт: Популярна енциклопедія / Пер. з фр. – К.: Махаон-Україна, 2006. – 260 с.
30. Осьмак С. Я. Джерело людської духовності. Уроки за змістом Старого Заповіту / С. Я. Осьмак // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2004. – № 7. – С. 2 – 4.
31. Свенцицкая И. С. Апокрифические евангелия / И. С. Свенцицкая. – М.: «Присцельс», 1996. – 199 с.
32. Святе письмо в європейській культурі: Біблійний словник / Пер. з фр. – К.: Дух і літера, 2004. – 320 с.
33. Старий Завіт: Популярна енциклопедія / Пер. з фр. – К.: Махаон-Україна, 2006. – 260 с.
34. Султанов Ю. І. Веди, Біблія, Коран як пам'ятки світової літератури / Ю. І. Султанов // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 6. – С. 34 – 38.
35. Чистяков Г. Над рядками Нового Завіту. Початок проповіді. Нагірна проповідь / Г. Чистяков // Українська мова та література. – 2007. – № 33–34. – С. 3 – 11.
36. Шевченко О. Ветхозаветные сюжеты на уроках зарубежной литературы / О. Шевченко // Зарубіжна література. – 2007. – № 15–16. – С. 22 – 24.
37. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX ст. / Б. Шалагінов. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 108 – 112.
38. Шалагінов Б. Б. Старий і Новий Заповіти Біблії: Матеріал до уроку-бесіди / Б. Б. Шалагінов // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2000. – № 9. – С. 30 – 33.
39. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 13 – 15.
40. Шеррард Ф. Греческий Восток и Латинский Запад: Исследование христианской традиции / Пер. с англ. Ю. Канского. – М.: Фонд «Храм», 2006. – 303 с.

Лекція 3

Тема 3. Архаїчні епоси раннього середньовіччя (2 год.)

1. Два етапи розвитку епосів народів Європи: архаїчний та героїчний. Характерні ознаки національних архаїчних епосів. Міфологічний тип мислення, елементи фантастики, уславлення героїзму й служіння інтересам роду і племені в архаїчних епосах.
2. Кельтський епос: скелі про непереможного Кухуліна. Північний (уладський) та південний (цикл Фінна) цикли. Образ Кухуліна. Зображення подвигів героя.
3. Давньогерманська «Пісня про Хільдебранда».
4. Англосаксонська поема «Беовульф». Особливості сюжетної будови та художні особливості.
5. Скандинавський епос. Збірка пісень «Старша Едда». Відтворення в епічних піснях релігійних вірувань скандинавів. Головні божества скандинавської міфології Одін, Тор, Локі, Фрігга та ін., їх функції.

Література:

1. Алексеев М. П. Литература средневековой Англии и Шотландии / М. П. Алексеев. – М.: «Высшая школа», 1984. – 351 с.
2. Беовульф. Старшая Эдда. Песнь о Нибелунгах. / Вступит. ст. А. Я. Гуревича. Прим. М. И. Стеблин - Каменского. – М.: Художественная литература, 1975. – 751 с.
3. Гуревич А. Я. Избранные труды: В 4 т. / А. Я. Гуревич. – М.-СПб.: Университетская книга, 1999.
4. Гуревич А. Я. История и сага / А. Я. Гуревич. – М.: Наука, 1972. – 192 с.
5. Давиденко Г. Й. Історія західноєвропейської літератури раннього і зрілого Середньовіччя: Навчальний посібник / Г. Й. Давиденко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 261 с.
6. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 28-33.
7. Древнеанглийская поэзия. – М.: Наука, 1982. – 330 с.
8. Исландские саги: В 2 т. / Под общей ред. О. А. Смирницкой / Вступит. ст. М. И. Стеблин-Каменского. – СПб., 1999.
9. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.2. / Отв. ред. А. Д. Михайлов. – М.: Наука, 1984. – С. 453 – 490.
10. Кельтская мифология: Энциклопедия / Пер. с англ. С. Головой и А. Голова. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 640 с.
11. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.

12. Література західноєвропейського середньовіччя / Під ред. Н.О. Висоцької. – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – С. 86 – 150.
13. Мелетинский Е. М. Введение в историческую поэтику эпоса и романа / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1986. – 318 с.
14. Мелетинский Е. М. Происхождение героического эпоса. Ранние формы и архаические памятники / Е. М. Мелетинский. – М.: ИВЛ, 1963. – 462 с.
15. Мелетинский Е. М. «Эдда» и ранние формы эпоса / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1968. – 364 с.
16. Младшая Эдда / Отв. ред. М. И. Стеблин-Каменский. – СПб.: Наука, 2006. – 147 с.
17. Поэзия скальдов / Перевод С. В. Петрова, комментарий и приложения М. И. Стеблин-Каменского. – Л., 1979.
18. Предания и мифы средневековой Гренландии. – М., 1991.
19. Скандинавская мифология. Энциклопедия / Сост. и общая ред. К. Королева. – М.: Изд-во Эксмо; СПб.: Мидгард, 2005. – 592 с.
20. Старшая Эдда // Западноевропейский эпос / Пер. А. Корсуна, Ю. Корнеева. – СПб.: Азбука, 2002. – С. 5-330.
21. Стеблин-Каменский М. И. Мир саги. Становление литературы / М. И. Стеблин-Каменский. – Л.: Наука, 1984. – 246 с.
22. Стеблин-Каменский М. И. Миф. Труды по филологии / М. И. Стеблин-Каменский. – СПб.: Изд-во СПбГУ, 2003. – 928 с.
23. Стурлусон Снорри. Младшая Эдда. 2-е изд. / Отв. О. А. Смирницкая, М. И. Стеблин-Каменский. – М., 1994.
24. Франко І. Я. Передмова до старошотландських балад / Переклади // І. Я. Франко. Зібр. творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1977. – Т. 10. – 528 с.
25. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Б. Шалагінов. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 121 – 125.
26. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 20 – 49.
27. Шкунаев С.В. «Похищение Быка из Куальнге» и предания об ирландских героях // Похищение Быка из Куальнге. – М.: Наука, 1985. – С. 382 – 446.

Л е к ц і я 4

Тема 4. Героїчні епоси зрілого середньовіччя.

(2 год.)

1. Розвиток героїчних епосів зрілого середньовіччя. Спільне й відмінне в національних героїчних епосах.

2. Історичні факти та їх художнє переосмислення у французькому історичному епосі «Пісня про Роланда». Теми християнства, васальної відданості, патріотизму та бойової мужності. Образи Роланда, Олів'є, короля Карла, Ганелона та ін.
3. Художня своєрідність іспанського героїчного епосу «Пісня про Сіда». Відтворення історичного минулого, особливості композиції та художніх образів. Засоби створення головного образу.
4. Синтез рис архаїчного та героїчного епосів в німецькій «Пісні про нібелунгів». Національна своєрідність поеми. Образи Зігфріда, Крімхільди, Брунхільди, Гунтера та ін.

Література:

1. Беовульф. Старшая Эдда. Песнь о Нибелунгах. / Вступит. ст. А. Я. Гуревича. Прим. М. И. Стеблин - Каменского. – М.: Художественная литература, 1975. – 751 с.
2. Волкова З. Н. Эпос Франции: История и язык французских эпических сказаний / З. Н. Волкова. – М.: Наука, 1984. – 318 с.
3. Гуревич А. Я. Избранные труды: В 4 т. / А. Я. Гуревич. – М.-СПб.: Университетская книга, 1999.
4. Гуревич А. Я. Индивид и социум на средневековом Западе / А. Я. Гуревич. – СПб.: Александрия, 2009. – 496 с.
5. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 34 – 45.
6. Жирмунский В. М. Народный героический эпос. Сравнительно-исторические очерки / В. М. Жирмунский. – М.-Л.: Гослитиздат, 1962. – 435 с.
7. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.2. / Отв. ред. А. Д. Михайлов. – М.: Наука, 1984. – С. 516 – 530.
8. Кирилюк З. В. Література середньовіччя: Посібник для вчителя / З. В. Кирилюк. – Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. – 176 с.
9. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
10. Література західноєвропейського середньовіччя / Під ред. Н. О. Висоцької. – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – С. 153 – 242.
11. Мелетинский Е. М. Введение в историческую поэтику эпоса и романа / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1986. – 318 с.
12. Мелетинский Е. М. Происхождение героического эпоса. Ранние формы и архаические памятники / Е. М. Мелетинский. – М.: ИВЛ, 1963. – 462 с.
13. Менендес Пидаль Р. «Песнь о моем Сиде»; Поэзия и история в «Песне о моем Сиде»: Основные проблемы испанского эпоса / В кн.: Р. Менендес Пидаль. Избранные произведения. – М., 1961. – С. 160 – 238.
14. Михайлов А. Д. Французский героический эпос. Вопросы поэтики и

- стилистики / А. Д. Михайлов. – Либроком, 2010. – 368 с.
15. Песнь о Сиде. Староиспанский героический эпос / Пер. с исп. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1959. – 256 с.
  16. Пісня про Роланда / Старофранцузський епос у перекладі з передмовою і поясненнями В. Щурата. – Львів, 1918.
  17. Смирнов А.А. Средневековая литература Испании / А.А.Смирнов. – Л., 1969.
  18. Топорова Ж. В. Сказание о Нибелунгах в свете германской космологии / Ж. В. Топорова // Изв. РАН. Серия лит. и яз. – 2000. – Т. 59. – № 2. – С. 48 – 57.
  19. Хойслер А. Германский героический эпос и сказание о нибелунгах / Пер. с нем. / Вступит.ст. и прим. В. М. Жирмунского. – М.: Иностранная литература, 1960. – 447 с.
  20. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 125 – 131.
  21. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 54 – 78.
  22. Штейн А. Л. История испанской литературы / А. Л. Штейн. – М., 2001. – 605 с.
  23. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Л е к ц і я 5

Тема 5. Лицарська (куртуазна) література ХІІ – ХІІІ ст. (2 год.)

1. Формування лицарства, його «кодекс», мораль та етика.
2. Прованс і його роль у розвитку лицарської лірики. Поезія трубадурів та її генезис. Основні форми, жанри (кансона, тенсона, сирвента, альба, пасторела тощо) і тематика лицарської поезії. Видатні трубадури та міннезінгери (Жофррей Рюдель, Бернарт де Вентадорн, Бертран де Борн та ін.). Значення куртуазної лірики для розвитку європейської поезії.
3. Куртуазний лицарський роман, його типологія, тематика, художня своєрідність. Основні цикли лицарського роману: античний, бретонський, візантійський. Романи про лицарів Круглого Столу та пошук Святого Грааля. Образи короля Артура, лицаря Ланселота, феї Моргани, мага Мерліна та ін.
4. Ідеалізація й поетизація картин лицарського побуту, риси моральної утопії в романах Кретьєна де Труа («Івейн, або Лицар Лева»,

«Ланселот, або Лицар Воза»).

5. Роман про Трістана та Ізольду. Ідея твору. Образи головних героїв.

Література:

1. Алексеев М. П. Литература средневековой Англии и Шотландии / М. П. Алексеев. – М.: «Высшая школа», 1984. – 351 с.
2. Барбер Ричард. Святой Грааль. Во власти священной тайны / Пер. с англ. С. Головой, А. Голова. – М.: Эксмо, 2006. – 640 с.
3. Бедье Жозеф. Роман про Трістана та Ізольду / Жозеф Бедье; пер. з франц., пеередм., приміт. М. Рильського. – 4-е вид. – К.: Молодь, 1992. – 176 с.
4. Гальффрид Монмутский. История бриттов. Жизнь Мерлина / Послеслов. А. Д. Михайлова. – М.: Наука, 1984. – 287 с.
5. Гаспаров М. Л. Любовный учебник и любовный письмовник // Жизнеописание провансальских поэтов во времена графов провансальских процветавших. – М.: Наука, 1993.
6. Гофф Ж. С небес на землю (Перемены в системе ценностных ориентаций на христианском Западе XII-XIII вв.) // Одиссей. Человек в истории. – М.: Наука, 1991. – С. 25 – 47.
7. Горбачевська І. І. Артуріана // Питання літературознавства. – Вип. 7/64. – Чернівці, 2000. – С. 138 – 144.
8. Гуревич А. Я. Избранные труды: В 4 т. / А. Я. Гуревич. – М.-СПб.: Университетская книга, 1999.
9. Гуревич А. Я. Индивид и социум на средневековом Западе / А. Я. Гуревич. – СПб.: Александрия, 2009. – 496 с.
10. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры / А. Я. Гуревич. – 2-е изд., испр. и доп. – М.: Искусство, 1984. – 350 с.
11. Гуревич Е. А., Матюшина И. Г. Поэзия скальдов / Е. А. Гуревич, И. Г. Матюшина. – М.: РГГУ, 1999. – 752 с.
12. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 46 – 63.
13. Дюби Ж. Куртуазная любовь и перемены в положении женщины во Франции XII в. // Одиссей. Человек в истории. – М.: Наука, 1990. – С. 90 – 96.
14. Иванов К. А. Трубадуры, труверы и миннезингеры / К. А. Иванов. – М.: Алетейя, 2001. – 360 с.
15. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.2. / Отв. ред. А. Д. Михайлов. – М.: Наука, 1984. – С. 530 – 570.
16. Жизнеописания трубадуров: жизнеописания древних наиславнейших провансальских поэтов, во времена графов прованских процветавших / Сост. М. Б. Мейлах; Отв. ред. Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1993. – 736 с.
17. Качуровський І. Лірика європейського Середньовіччя (Піренейський півострів) / І. Качуровський // Вісн. Київськ. держ. літ. ун-ту. – 1999. –

- № 1. – Т. 1.
18. Кирилюк З. В. Література середньовіччя: Посібник для вчителя / З. В. Кирилюк. – Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. – 176 с.
  19. Коптілов В. Легенди сивої давнини (Поєми про короля Артура. Артурівський цикл романів. Лицарі і лицарський роман середньовіччя) / В. Коптілов // Всесвіт. – 1997. – № 11 – 12. – С. 168 – 174.
  20. Коптілов В. Передмова. Роман про Трістана та Ізольду / В. Коптілов // Всесвіт. – 1998. – № 12. – С. 120 – 123.
  21. Латенко Л. Середньовічна європейська лірика. Куртуазна література // Зарубіжна література. – 1998. – № 46.
  22. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – С. 287 – 292.
  23. Лірика середньовіччя Франції: Антологія. – М.: Книга, 1991. – 480 с.
  24. Лицарський роман як жанр середньовічної літератури // Тема. – 2000. – № 3. – С. 38 – 40.
  25. Література західноєвропейського середньовіччя / Під ред. Н. О. Висоцької. – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – С. 245 – 359.
  26. Мейлах М. Б. Язык трубадуров / М. Б. Мейлах. – М.: Наука, 1975. – 238 с.
  27. Мелетинский Е. М. Введение в историческую поэтику эпоса и романа / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1986. – 318 с.
  28. Мелетинский Е. М. Средневековый роман. Происхождение и классические формы / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1983. – 304 с.
  29. Мельников А. Творчество провансальских трубадуров. Жанрово-тематическое и стилевое богатство, идейно-художественные особенности / А. Мельников // Зарубіжна література. – 2012. – № 7 – 8. – С. 6 – 9.
  30. Михайлов А. Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе / А. Д. Михайлов. – М.: КомКнига, 2006. – 480 с.
  31. Михайлов А. Д. История легенды о Тристане и Изольде // Легенда о Тристане и Изольде. – М.: Наука, 1976. – С. 623 – 697.
  32. Мэлори Т. Смерть Артура / Пер. И. Берштейн. – М.: Художественная литература, 1991. – 231 с.
  33. Немиришин П. І. Цикл лицарських романів про короля Артура та лицарів Круглого Столу. «Роман про Трістана та Ізольду»: матеріали до варіативного вивчення / П. І. Немиришин // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 10. – С. 37 – 51.
  34. Песни трубадуров / Пер. со старопрованс., сост., предисл. и примеч. А. Г. Наймана. – М.: Наука, 1979. – 262 с.
  35. Платов А. В. В поисках Святого Грааля. Король Артур и мистерии древних кельтов / А. В. Платов. – М.: София; Гелиос, 2002. – 192 с.
  36. Поезія трубадурів у перекладах М. Терещенка. Тема № 1. // Зарубіжна література. – 1998. – № 46.
  37. Поезія трубадуров. Поезія миннезингеров. Поезія вагантов / БВЛ.

- Том 23. – М.: Художественная литература, 1974. – 576 с.
38. Роман про Трістана та Ізольду. / Переспів В. Коптілова. // Всесвіт. – 1998. – № 12.
39. Ружмон Дені де. Любов і західна культура / Пер. з франц. Я. Тарасюк. – Львів, 2001. – 304 с.
40. Рязанцева Т. Омріяний і неосяжний. Легенда про Святий Грааль у дзеркалі світової літератури // Людина і світ. – 2000. – № 1. – С. 44 – 48.
41. Теренова Л. Прекрасна дама в дзеркалі сумному. Феномен куртуазної лірики у культурі середньовіччя / Л. Теренова // Зарубіжна література. – 2009. – № 45. – С. 9 – 11.
42. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 131 – 136.
43. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 83 – 117.
44. Шишмарев В. Ф. К истории любовных теорий романского средневековья / В. Ф. Шишмарев // Избранные статьи: Французская литература. – М.; Л.: Наука, 1965. – С. 191 – 270.
45. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Л е к ц і я 6 – 7

Тема 6. Середньовічна міська література

(2,5 год.)

1. Зростання міст у середньовічній Європі. Формування нового світогляду й світовідчуття в середовищі «третього стану». Секуляризація літератури. Основні художньо-естетичні риси міської літератури.
2. Провідні жанри міської літератури: дидактичні, драматичні, сатиричні. Поява нового літературного героя. Реалістичні й натуралістичні елементи міської літератури, її сатиричний та дидактичний характер.
3. Коміко-сатиричні жанри міської літератури: фабліо та шванки. Творчість жонглерів Рютбефа («Заповіт віслюка», «Про душу вілана») та Берньє («Попона, розрізана навпіл»). Фабліо «Селянин-лікар». Характер сміху у фабліо та шванках. «Роман про Лиса» як алегоричне зображення середньовічного суспільства.
4. Розвиток драматичних жанрів міської літератури. Характеристика містерії, міраклія, мораліте. «Міракліо про Теофіла» Рютбефа та його художні особливості. Розвиток комічних жанрів. Фарс «Адвокат

Патлен».

5. Лірика вагантів та голіардів. Основні теми та мотиви поезії. Художня своєрідність.

Література:

1. Алексеев М. П. Литература средневековой Англии и Шотландии / М. П. Алексеев. – М.: «Высшая школа», 1984. – 351 с.
2. Андреев М. Л. Средневековая европейская драма. Происхождение и становление / М. Л. Андреев. – М.: Искусство, 1989. – 216 с.
3. Бахтин М. М. Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Возрождения / М. М. Бахтин. – М.: Художественная литература, 1990. – 545 с.
4. Війон Ф. Життя і твори / Пер., передмова і примітки С. Гординського. – Мюнхен: Сучасність, 1971. – 143 с.
5. Гаспаров М. Л. Поэзия вагантов / М. Л. Гаспаров // В кн.: Поэзия вагантов. – М.: Наука, 1975. – С. 421 – 514.
6. Гвоздев А. А. История европейского театра: Театр эпохи феодализма / А. А. Гвоздев. 2-е изд. – М.: «Либроком», 2011. – 336 с.
7. Гинзбург Л. Лирика вагантов / Л. Гинзбург. – М.: Художественная литература, 1970. – 194 с.
8. Гуревич А. Я. Избранные труды: В 4 т. / А. Я. Гуревич. – М.-СПб.: Университетская книга, 1999.
9. Гуревич А. Я. Индивид и социум на средневековом Западе / А. Я. Гуревич. – СПб.: Александрия, 2009. – 496 с.
10. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 64 – 76.
11. Даркевич В. П. Народная культура Средневековья: Пародия в литературе и искусстве IX – XVI вв. / В. П. Даркевич. – М.: Наука, 1992. – 286 с.
12. Загальна характеристика творчості вагантів // Тема. – 2000. – № 3. – С. 62 – 69.
13. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.2. / Отв. ред. А. Д. Михайлов. – М.: Наука, 1984. – С. 512 – 516; 571 – 592.
14. Кирилюк З. В. Література середньовіччя: Посібник для вчителя / З. В. Кирилюк. – Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. – 176 с.
15. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
16. Література західноєвропейського середньовіччя / Під ред. Н. О. Висоцької – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – С. 363 – 437.
17. Малые жанры старофранцузской прозы / Сост., вступит. ст., перевод со старофранц. и коммент. М. Собуцкого. – К.: КАРМЕ, 1995. – 240 с.
18. Мелетинский Е. М. Историческая поэтика новеллы / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1990. – 279 с.
19. Микитась В. Ваганти / В. Микитась // Всесвіт. – 1994. – № 3.

20. Михайлов А. Д. Старофранцузская городская повесть («фаблио») и вопросы специфики средневековой пародии и сатиры / А. Д. Михайлов. – М.: КомКнига, 2006. – 349 с.
21. Михайлов А. Д. Старофранцузский «Роман о Лисе» и проблемы средневекового животного эпоса / А. Д. Михайлов // Роман о Лисе. – М.: Наука, 1987. – 160 с.
22. Некрасова И. Моралите и иные религиозные представления в культуре Ренессанса // В кн.: И. Некрасова. Религиозная драма и спектакль XVI – XVII веков. – М.: СПб.: Гиперион, 2013. – С. 76 – 116.
23. Некрасова И. Расцвет и закат мистерий в XVI веке // В кн.: И. Некрасова. Религиозная драма и спектакль XVI – XVII веков. – М.: СПб.: Гиперион, 2013. – С. 13-27.
24. Поезія вагантів в перекладах А. Содомори // Жовтень. – 1979. – № 10.
25. Поезія вагантів у перекладах М. Борецького. Тема № 2. // Зарубіжна література. – 1998. – № 46.
26. Поезія міннезінгерів у перекладах П. Тимочка // Всесвіт. – 1999. – № 7.
27. Поезія міннезінгерів у перекладах Л. Первомайського // Л. Первомайський. Твори: У 7 т. – К., 1970. – Т. 6.
28. Поэзия трубадуров. Поэзия миннезингеров. Поэзия вагантов / БВЛ. Том 23. – М.: Художественная литература, 1974. – 576 с.
29. Предания и мифы средневековой Гренландии. – М., 1991.
30. Роман про Ренара / Переспів із давньофранц. В. Коптілова // Всесвіт. – 2001. – № 1 – 2.
31. Сеник В. Братство свободи і радості. Західноєвропейські ваганти та українські мандрівні дяки (Компаративний аналіз) / В. Сеник, М. Сірко // Зарубіжна література. – 2012. – № 17–18. – С. 72 – 79.
32. Средневековые французские фарсы / Сост. А. Д. Михайлов. – М.: Искусство, 1981. – 447 с.
33. Уколов Е. Carmina Goliardica – поэзия вагантов. Материалы к изучению вагантской лирики / Е. Уколов // Зарубіжна література. – 2012. – № 7 – 8. – С. 10 – 14.
34. Фабье Жан. Франсуа Вийон / Жан Фабье. – М.: Радуга, 1991.
35. Фарсы об адвокате Патлене. – М., 1951.
36. Франко І. Я. Лис Микита. Передмова. Переспів // І. Я. Франко. Збір. творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1976. – Т. 4. – 448 с.
37. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 70 – 82 («Поезія вагантів»); С. 118 – 143 («Міська література»).
38. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

ЛІТЕРАТУРА ВІДРОДЖЕННЯ

Л е к ц і я 7

Тема 7. Література епохи Відродження (1,5 год.)

1. Суспільно-історичні особливості розвитку Західної Європи в епоху пізнього середньовіччя. Хронологічні межі доби Відродження. Характеристика Ренесансу як світоглядного перевороту. «Відкриття» людини як головне завоювання епохи. Антропоцентризм та гуманізм нової доби. Проблема античної спадщини в середні віки.
2. Роль Реформації та Контрреформації у розвитку ренесансної культури.
3. Етапи розвитку літератури доби Відродження.

Література:

1. Бахтин М. М. Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Возрождения / М. М. Бахтин. – М.: Художественная литература, 1990. – 545 с.
2. Бершадська Н. М. Література Ренесансу у загальнокультурному контексті доби. Титани Відродження / Н. М. Бершадська // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 9. – С. 35 – 39.
3. Відродження // Тема. – 2004. – № 1. – С. 41 – 49.
4. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 86 – 94.
5. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.3. / Отв.ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 42 – 45.
6. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
7. Лосев А. Ф. Эстетика Возрождения. Исторический смысл эстетики Возрождения / А. Ф. Лосев. – М.: Мысль, 1998. – 624 с.
8. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили / Д. Наливайко. – К.: Мистецтво, 1981. – 288 с.
9. Тарасова Н. І. Відродження як літературна епоха / Н. І. Тарасова // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1999. – № 2. – С. 2 – 7.
10. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 150 – 154.
11. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 152 – 156.
12. Шалагінов Б. Б. Література середніх віків. Література Відродження /

Л е к ц і я 8

Тема 8. Епоха передвідродження в Італії. Творчість Данте Аліг'єрі (2 год.)

1. Італія в XIII – XIV ст. Політична боротьба партій гвельфів і гібелінів. Життя і творчість Данте Аліг'єрі.
2. «Нове життя», його зв'язок з поезією «нового солодкого стилю».
3. Поема Данте «Божественна комедія» як художній синтез традицій епохи середньовіччя та Відродження.
4. Новаторство поезії Данте. Роль поета у розвиткові світової літератури.

Література:

1. Ахматова А. Слово о Данте / А. Ахматова // Зарубіжна література. – 2005. – № 38. – С. 23.
2. Баткин Л. М. Данте и его время: Поэт и политика / Л. М. Баткин. – М.: Наука, 1965. – 196 с.
3. Висоцька Н. О. Подорож у світ «Божественної комедії» // Всесвітня література. – 1999. – № 11. – С. 41 – 43.
4. Гвоздьов А. А. Геній італійського Ренесансу: (Данте) / А. А. Гвоздьов // Всесвітня література та культура. – 2004. – № 4. – С. 2 – 7.
5. Голенищев-Кутузов И. Н. Творчество Данте и мировая культура / И. Н. Голенищев-Кутузов. – М.: Наука, 1971. – 551 с.
6. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 77 – 85.
7. Доброхотов А. Л. Данте Алигьери / А. Л. Доброхотов. – М.: Мысль, 1990. – 208 с.
8. Елина Н. Г. Поэзия «Новой жизни» (Данте) // Дантовские чтения: 1971 / Под общей ред. И. Бэлзы. – М., 1971. – С. 52 – 144.
9. Захариева И. Модель литературного комментария О. Манделъштама («Разговор о Данте») / И. Захариева // Зарубіжна література. – 2011. – № 5. – С. 6 – 10.
10. Здолавши півшляху життя земного... «Божественна комедія» Данте та її українське відлуння / Пер. та упоряд. М. Стріха. – К.: Факт, 2001. – 136 с.
11. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С.45 – 68.
12. Кирилюк З. В. Данте Аліг'єрі / З. В. Кирилюк. Література середньовіччя: Посібник для вчителя. – Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. – С. 79 - 90.

13. Ковальська Л. Пекельний шлях людини до духовності: (За поемою Данте «Божественна комедія») / Л. Ковальська // Зарубіжна література. – 2004. – № 40. – С. 20 – 23.
14. Курбатов С. Попутник вічності (Доля і творчість Данте Аліг'єрі) / С. Курбатов // Зарубіжна література. – 2011. – № 5. – С. 3 – 5.
15. Ливанова М. Данте Алигьери: Земная жизнь / М. Ливанова // Личности. – 2011. – № 6. – С. 78 – 99.
16. Мандельштам О. Разговор о Данте / О. Мандельштам; Послесловие Л. Е. Пинского. – М.: Искусство, 1967. – 88 с.
17. Матвійчук В., Кузнєцова О. Мистецтво доби Відродження (Огляд творчості Данте та Шекспіра) / В. Матвійчук, О. Кузнєцова // Зарубіжна література. – 2003. – № 38. – С. 15 – 16.
18. Перс Сен-Жон. Данте / Сен-Жон Перс // Зарубіжна література. – 2006. – № 14. – С. 16 – 19.
19. Санктис Ф. де. История итальянской литературы: В 2 т. / Ф. де Санктис; Пер. с итал. – Т. 1. – М.: Прогресс, 1963. – 550 с.
20. Стріха М. Дантіана на тлі портрета доби: Ілюстрування Данте / М. Стріха // Зарубіжна література. – 2005. – № 38. – С. 9 – 11.
21. Франко І. Я. Данте Аліг'єрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір з його поезій. Дантова друга любов // І. Я. Франко. Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1978. – Т. 12. – 727 с.
22. Хасанов В. Співець Лаури: Данте / В. Хасанов // Зарубіжна література. – 2005. – № 38. – С. 15 – 19.
23. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 154 – 177.
24. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 136 – 148.
25. Шуренок Т. Подорож колами власної душі. За поемою Данте Аліг'єрі «Божественна комедія» / Т. Шуренок // Зарубіжна література. – 2011. – № 5. – С. 11 – 14.
26. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Лекція 9

Тема 9. Епоха Відродження в Італії.

Творчість Ф. Петрарки

(2 год.)

1. Загальна характеристика доби Відродження в Італії. Періодизація та представники.

2. Петрарка як родоначальник італійського гуманізму. Його життя та літературна діяльність. Антропологізм Петрарки.
3. Латиномовна творчість Петрарки.
4. Поетичне новаторство Петрарки в «Книзі пісень». Художні та жанрові особливості збірки. Образ Лаури та засоби його творення.
5. «Петрарківський стиль» та його вплив на розвиток європейської поезії.

Література:

1. Андреев М. Л., Хлодовский Р. И. Итальянская литература зрелого и позднего Возрождения / М. Л. Андреев, Р. И. Хлодовский. – М.: Наука, 1988. – 296 с.
2. Борецький М. Франческо Петрарка / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 11 – 22.
3. Буркхардт Я. Культура Возрождения в Италии / Я. Буркхардт. – М.: Юрист, 1996. – 591 с.
4. Буряк С. Батько європейської лірики: (Франческо Петрарка) / С. Буряк // Зарубіжна література. – 2004. – № 2. – С. 7 – 14.
5. Веселовский А. Н. Петрарка в поэтической исповеди Canzoniere // В кн.: А.Н.Веселовский. Избранные статьи. – М.: Художественная литература, 1939. – 598 с.
6. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 94 – 95; 104 – 118.
7. Івашина Л. Співати про Любов. Урок компаративного аналізу сонетів Данте, Петрарки та Шекспіра / Л. Івашина // Світова література. – 2013. – № 7. – С. 20 – 23.
8. История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 68 – 76.
9. Качуровський І. Мій Петрарка / І. Качуровський // Сучасність. – 1985. – № 1. – С. 6 – 13.
10. Клімашевська О. А. Поглиблюємо вивчення сонетного жанру: (На матеріалі сонета Петрарки «Як не любов, то що це бути може?») / О. А. Клімашевська // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 9. – С. 40 – 41.
11. Мойсеїв І. Три застереження щодо «трикутників кохання» у Петрарки / І. Мойсеїв // Зарубіжна література. – 2006. – № 38. – С. 29 – 31.
12. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили / Д. Наливайко. – К.: Мистецтво, 1981. – 288 с.
13. Наливайко Д. «Поетика» Аристотеля і новоевропейські літератури / Д. Наливайко // Всесвіт. – 1978. – № 12.
14. Парандовский Я. Алхимия слова Петрарки. Король жизни / Я. Парандовский. – М.: Прогресс, 2004. – 657 с.
15. Петрарка Ф. Канцоньере / Пер. з італ. – Харків: Фоліо, 2007. – 282 с.
16. Санктис Ф. де. История итальянской литературы: В 2 т. /

- Ф. де Санктис; Пер. с итал. – Т. 1. – М.: Прогресс, 1963. – 550 с.
17. Сантагата М. Боріння в душі і перемога в сонеті: (Сонети Петрарки) / М. Сантагата // Зарубіжна література. – 2008. – № 28. – С. 16 – 19.
  18. Свічкарьова І. Ідейно-художній аналіз сонетів № 61, 311 Ф. Петрарки / І. Свічкарьова // Зарубіжна література. – 2004. – № 2. – С. 5 – 6.
  19. Стріха М. Ігор Качуровський – перекладач Франческо Петрарки / М. Стріха // Сучасність. – 2004. – № 10. – С. 139 – 141.
  20. Хлодовский Р. И. Франческо Петрарка. Поэзия гуманизма / Р. И. Хлодовский. – М.: Наука, 1974. – 186 с.
  21. Череева Е. И. Провансальская традиция в лирике Ф. Петрарки / Е. И. Череева // Филологические науки. – 1981. – № 4. – С. 36 – 41.
  22. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 177 – 185.
  23. Шалагінов Б. Б. Відродження в Італії: (Загальне поняття Відродження. Франческо Петрарка. Джованні Боккаччо) / Б. Б. Шалагінов // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2003. – № 6. – С. 41 – 46.
  24. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 156 – 160.
  25. Шевчук В. «Чому ж той біль такий солодкий, Боже?»: (Сонети Петрарки) / В. Шевчук // Зарубіжна література. – 2000. – № 44. – С. 7.
  26. Енциклопедія мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Л е к ц і я 10

Тема 10. Епоха Відродження в Італії.

Творчість Дж. Боккаччо

(2 год.)

1. Дж. Боккаччо. Життєвий та творчий шлях. Вплив Петрарки на світогляд і творчий доробок письменника.
2. Композиція і тематика «Декамерона». Відтворення нового світогляду і моралі в новелах Боккаччо. Функція обрамлення в романі. Особливості образної системи.
3. Значення «Декамерона» для розвитку європейської новелістики.
4. Високе та Пізнє італійське Відродження. Діяльність та творчість Дж. Піко делла Мірандоли («Промова про гідність людини»), Лудовіко Аріосто («Шалений Роланд»), Нікколо Макіавеллі («Володар»), Торквато Тассо («Звільнений Єрусалим»).

Література:

1. Андреев М. Л., Хлодовский Р. И. Итальянская литература зрелого и позднего Возрождения / М. Л. Андреев, Р. И. Хлодовский. – М.: Наука, 1988. – 296 с.
2. Анроник А. В. Утверджуючи концепцію оптимістичного сприйняття життя (Матеріали до вивчення «Декамерона» Дж. Боккаччо) / А. В. Анроник // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 1. – С. 20 – 22.
3. Борецький М. Джованні Боккаччо / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 22 – 34.
4. Бранка В. Боккаччо средневековый / В. Бранка. – М.: Радуга, 1983. – 401 с.
5. Буркхардт Я. Культура Возрождения в Италии / Я. Буркхардт. – М.: Юрист, 1996. – 591 с.
6. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 97 – 103; 119 – 126.
7. Дітькова С. Ю. «Він займався щасливою поезією...»: (Матеріали до вивчення роману Дж. Боккаччо «Декамерон») / С. Ю. Дітькова // Всесвітня література та культура. – 2004. – № 4. – С. 22 – 29.
8. История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 77 – 88.
9. Кочур Г. Дж. Боккаччо // Дж. Боккаччо. Декамерон / Пер. М. Лукаша. – К.: «Дніпро», 1984. – С. 5 – 27.
10. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
11. Мельников О. Взлет человеческого духа. Гуманистический пафос сборника новелл Дж. Боккаччо «Декамерон» / О. Мельников // Зарубіжна література. – 2009. – № 7. – С. 10 – 12.
12. Наливайко Д. Зачинатель нової європейської культури (про Боккаччо) / Д. Наливайко // Всесвіт. – 1978. – № 12.
13. Наливайко Д. «Поетика» Арістотеля і новоєвропейські літератури / Д. Наливайко // Всесвіт. – 1978. – № 12.
14. Наливайко Д. Искусство: направления, течения, стили / Д. Наливайко. – К.: Мистецтво, 1981. – 288 с.
15. Новелла эпохи Возрождения / Сост., предисл., примеч. Б. Б. Бунич-Ремизова. – К.: Политиздат, 1990. – 479 с.
16. Решетняк О. Розум бачить і розум чує: Методичні рекомендації до вивчення збірки новел Дж. Боккаччо «Декамерон» / О. Решетняк // Зарубіжна література. – 2000. – № 7. – С. 14 – 16.
17. Санктис Ф. де. История итальянской литературы: В 2 т. / Ф. де Санктис; Пер. с итал. – Т. 1. – М.: Прогресс, 1963. – 550 с.
18. Хлодовский Р. И. Декамерон: Поэтика и стиль / Р. И. Хлодовский. – М.: Наука, 1982. – 353 с.
19. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної

- літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 185 – 198.
20. Шалагінов Б. Б. Відродження в Італії: (Загальне поняття Відродження. Франческо Петрарка. Джованні Боккаччо) / Б. Б. Шалагінов // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2003. – № 6. – С. 41 – 46.
21. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 161 – 165.
22. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Л е к ц і я 11

Тема 11. Північне Відродження. Відродження в Німеччині та Нідерландах (2 год.)

1. Відродження в Німеччині. Критичний раціоналізм німецьких гуманістів і боротьба зі схоластичною авторитарністю. Творчість Ульріха фон Гуттена. «Діалоги» та «Нові діалоги», їх публіцистична заостреність та викривальний пафос. Критика папського Риму.
2. Реформація в Німеччині та гуманізм. Діяльність Мартіна Лютера й Томаса Мюнцера.
3. Виникнення і популярність «літератури про дурнів». Себастьян Брант. Сатира та дидактизм книги «Корабель дурнів».
4. Народні книги про Тіля Уленшпігеля та доктора Фауста.
5. Гуманізм у Нідерландах. Еразм Роттердамський, його філософська публіцистика та епістолярна спадщина. «Похвала глупоті» як філософська сатира. Вплив Еразма Роттердамського на філософську та літературну думку ХVІ – ХVІІ ст.

Література:

1. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 127 – 131.
2. История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 165 – 172; 186 – 197.
3. История немецкой литературы: В 3-х т. Т. 1. – М.: Радуга, 1985. – 350 с.
4. Лосев А. Ф. Эстетика Возрождения. Исторический смысл эстетики Возрождения / А. Ф. Лосев. – М.: Искусство, 1998. – С. 586 – 593.
5. Хейзинга Й. Осень Средневековья. Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в ХІV и ХV веках во Франции и

- Нидерландах / Пер. Д. Сильвестрова. – СПб.: Изд-во И. Лимбаха, 2011. – 768 с.
6. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 215 – 240.
  7. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 179 – 185.
  8. Шалагінов Б. Б. Німецька література Х – ХVІІ ст. / Б. Б. Шалагінов // Вікно в світ. – 1999. – № 1. – С. 8 – 22.
  9. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Л е к ц і я 12 – 13

Тема 12. Епоха Відродження у Франції.

Творчість Ф. Рабле

(3 год.)

1. Формування гуманізму у Франції. Поезія Ф. Війона як вираження нового світогляду і світовідчуття в період переходу до епохи Відродження. Твори Ф. Війона «Малий заповіт», «Великий заповіт», «Балада прикмет» та ін., їх характеристика.
2. Своєрідність французького Ренесансу. Вплив італійського Відродження на французьку культуру. Королівська влада і гуманізм. Вчення Ж. Кальвіна. Вплив Реформації на літературу. Етапи розвитку та представники. Гурток Маргарити Наваррської. «Гептамерон» та його художні особливості.
3. Сміх як світоглядна категорія доби Відродження. Франсуа Рабле і його книга «Гаргантюа і Пантагрюель». Джерела роману, особливості його жанрової природи. Проблематика, система образів, особливості гротеску. М. Бахтін про роман.
4. Новий етап розвитку французького гуманізму. Творчість поетів «Плеяди». Трактат «Захист і звеличення французької мови» Ж. дю Белле – програмний маніфест поетичної групи. Лірика П'єра де Ронсара. «Любовні вірші до Кассандри», «Гімни», цикл сонетів «До Єлени».
5. Пізнє Відродження у Франції. Агріппа д'Обіньє. Відображення історії релігійних війн між католиками та гугенотами в «Трагічних поемах». Засудження релігійного фанатизму та інквізиції.
6. Мішель де Монтень. «Проби». Проблематика та художня своєрідність книги.

Література:

1. Бахтин М. М. Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Возрождения / М. М. Бахтин. – М.: Художественная литература, 1990. – 545 с.
2. Білецький О. І. Франсуа Рабле і його книга / О. І. Білецький // Зібрання праць у 5 томах. – К., 1966. – Т. 5.
3. Борецький М. Рабле – сміх (Життя і творчість) / М. Борецький // Зарубіжна література. – 2003. – № 2–3. – С. 41 – 46.
4. Виппер Ю. Б. Поэзия Пляяды: Становление литературной школы / Ю. Б. Виппер. – М.: Наука, 1976. – 435 с.
5. Виппер Ю. Б. Творческие судьбы и истории / Ю. Б. Виппер. – М.: Художественная литература, 1990. – 354 с.
6. Гординський С. Поезія Франсуа Війона // С. Гординський. На переломі епох. – Львів: Світ, 2004. – 504 с.
7. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 132 – 143.
8. Евнина Е. М. Франсуа Рабле / Е. М. Евнина. – М.: Госполитиздат, 1948. – 343 с.
9. Затонский Д. А был ли Франсуа Рабле ренессансным гуманистом?.. (Опыт «постмодернистской» интерпретации «Гаргантюа и Пантагрюэля») / Д. Затонский // Вопросы литературы. – 2000. – № 5. – С. 208 – 234.
10. Затонский Д. Сказки о ренессансном принце, или Карнавальные негерои посреди ловушек бытия (Ф. Рабле «Гаргантюа и Пантагрюэль») / Д. Затонский // Вікно в світ. – 2000. – № 1. – С. 51 – 72.
11. История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 240 – 251.
12. Карева В. В. Франсуа Рабле и Томас Мор. Гуманистическая утопия в романе «Гаргантюа и Пантагрюэль» / В. В. Карева // В кн.: Томас Мор. – М., 1981. – С. 76 – 110.
13. Кирилюк З. В. Франсуа Війон / З. В. Кирилюк. Література середньовіччя: Посібник для вчителя. – Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. – С. 91 – 97.
14. Лосев А. Ф. Эстетика Возрождения. Исторический смысл эстетики Возрождения / А. Ф. Лосев. – М.: Мысль, 1998. – С. 586 – 593.
15. Мазур О. «Він нас створив...»: Порівняння двох систем виховання за романом Ф. Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель» / О. Мазур // Зарубіжна література. – 2001. – № 11. – С. 6.
16. Назарець В. М. «Підсолоджена» досконалість Пантагрюеля і «гіркувата» буфонада Панурга: (Франсуа Рабле: епоха, роман, образи) / В. М. Назарець // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2004. – № 2. – С. 16 – 20.
17. Рабле Франсуа. Гаргантюа і Пантагрюель / Пер. з франц. – Львів: Кальварія, 2004. – 686 с.
18. Розанова А. А. Фантастика Рабле и ее истоки // В кн.: Розанова А. А.

- Социальная и научная фантастика в классической французской литературе 16 – 19 вв. – К., 1974. – С. 5 – 22.
19. Сердюкова Т. Р. Гуманістичні ідеї Відродження і роман Ф. Рабле / Т. Р. Сердюкова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 5. – С. 29 – 31.
20. Скуратівський В. Гіганти – їхній розум, сміх і мова: (Творчість Франсуа Рабле) / В. Скуратівський // Зарубіжна література. – 2008. – № 28. – С. 12 – 15.
21. Смирнов С. Розум у самодискусії: (Творчість Рабле) / С. Смирнов // Зарубіжна література. – 2003. – № 2–3. – С. 47 – 48.
22. Хейзинга Й. Осень Средневековья. Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах / Пер. Д. Сильвестрова. – СПб.: Изд-во И. Лимбаха, 2011. – 768 с.
23. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 242 – 284.
24. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 166 – 179.
10. Шишмарев В. Ф. Избранные статьи: Французская литература / В. Ф. Шишмарев. – М.; Л.: Наука, 1965. – С. 392 – 440.
11. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Л е к ц і я 13

Тема 13. Епоха Відродження в Англії.

Творчість Дж. Чосера та Т. Мора

(1 год.)

1. Своєрідність розвитку епохи Відродження в Англії. Соціально-історичні передумови. Католицизм і Реформація. Періодизація розвитку літератури, основні представники.
2. Попередники Ренесансу в Англії. «Кентерберійські оповідання» Джефрі Чосера: особливості будови, проблематика, система образів. Джерела твору.
3. Література Раннього Відродження. Життя і творчість Томаса Мора. Жанрові та художні особливості «Утопії».
4. Високе та Пізнє Відродження в Англії. Реформа англійської поезії Едмунда Спенсера. Розвиток драматургії. Крістофер Марло. «Трагічна історія доктора Фауста».

Література:

1. Гарднер Дж. Жизнь и время Чосера / Пер. В. Ворониной. – М.: Радуга, 1986. – 449 с.
2. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 144 – 148.
3. История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 284 – 316.
4. Кирилюк З. В. Джеффри Чосер / З. В. Кирилюк. Література середньовіччя: Посібник для вчителя. – Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. – С. 98 – 102.
5. Осинковский И. Н. Томас Мор / И. Н. Осинковский. – М.: Мысль, 1985. – 174 с.
6. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 330 – 353.
7. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Киево-Могилянська академія», 2007. – С. 185 – 187.
8. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Л е к ц і я 14 – 15

Тема 14. Творчість В. Шекспіра

(4 год.)

1. Біографія В. Шекспіра і «шекспірівське питання». Періодизація творчості. «Шекспірівський канон».
2. Сонети Шекспіра: особливості будови та поетики. Образ Друга і Смаглявої Леді.
3. Проблематика історичних хронік Шекспіра. Концепція історії та історичної особистості у хроніках «Річард III», «Генріх IV» та трагедії «Юлій Цезар».
4. Поняття трагічного у Шекспіра. Зіткнення ідеалу і реальної дійсності. Ілюзія персонажа як джерела трагічної колізії. Трагедія Шекспіра «Гамлет». Конфлікт «Гамлета», його розвиток і розв'язка. Трагедія серця в п'єсі «Отелло». Проблема «бути і здаватися» в трагедії. Осуд ренесансної «уседозволеності» в образі Яго. Трагедія духу в п'єсі «Король Лір». Трагічна омана короля Ліра і його прозріння як результат глибоких страждань. Тема високого кохання в трагедії «Ромео і Джульєтта».
5. Комедії Шекспіра, їхня структура, тематика, основний конфлікт.

Карнавальний, універсальний сміх у комедіях «Дванадцята ніч» і «Венеціанський купець».

6. Своєрідність шекспірівської драматургії та її вплив на культуру Нового часу.

Література:

1. Аникст А. «Двенадцатая ночь, или Что угодно»: О пьесе Шекспира / Английская комедия XVII – XVIII веков. – М., 1989. – С. 735 – 746.
2. Анікст О. Діалектика Гамлета / О. Анікст // Зарубіжна література. – 2006. – № 6 (454) – С. 12 – 22.
3. Аникст А. А. Картина мира у Шекспира / А. А. Аникст // Художественное творчество: Вопросы комплексного изучения / АН СССР. – Л., 1986. – С. 143 – 150.
4. Аникст А. А. Творчество В. Шекспира / А. А. Аникст. – М.: Гослитиздат, 1963. – 615 с.
5. Аникст А. А. Теория драмы в Англии в эпоху Шекспира // А. А. Аникст. Теория драмы от Аристотеля до Лессинга. – М.: Наука, 1967. – С. 181 – 198.
6. Аникст А. А. Трагедия В. Шекспира «Гамлет» / А. А. Аникст. – М.: Просвещение, 1986. – 224 с.
7. Барг М. А. Шекспир и история / М. А. Барг. – М.: Наука, 1976. – 199 с.
8. Бершадська Н. Сонети В. Шекспіра та їх переклади / Н. Бершадська // Зарубіжна література. – 2001. – № 39. – С. 2 – 7.
9. Болдырев Ю. Гамлет и его сверстники / Ю. Болдырев // Театр. – 1993. – № 12. – С. 2 – 27.
1. Верцман И. «Гамлет» В. Шекспира / И. Верцман. – М.: Художественная литература, 1964. – 141 с.
2. Затонський Д. Вільям Шекспір / Д. Затонський // Вільям Шекспір. Твори: У 6 т. – К.: Дніпро, 1984. – Т. 1. – 534 с.
3. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 148 – 160.
4. Зінчук І. «Гамлет» та трагедія помсти єлизаветинської доби / І. Зінчук // Зарубіжна література. – 2012. – № 6. – С. 4 – 6.
5. История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 317 – 331.
6. Кагарлицкий Ю. И. Шекспир и Вольтер / Ю. И. Кагарлицкий. – М.: Наука, 1980. – 499 с.
7. Казак Я. «Бути чи не бути?» Трагедія зіткнення Гамлета зі злом реального світу. Проблема морального вибору у творі / Я. Казак // Зарубіжна література. – 2004. – № 41. – С. 14 – 16.
8. Кашуба Є. Випробування долею. За трагедією В. Шекспіра «Король Лір» / Є. Кашуба // Зарубіжна література. – 2012. – № 6. – С. 12 – 14.
9. Кольридж С. Т. Лекции о Шекспире и Мильтоне; Хэзлит У. «Макбет» Шекспира // Писатели Англии о литературе: XIX – XX вв. [Сб.]. – М.:

- Прогресс, 1981. – С. 35 – 53.
10. Комарова В. П. Личность и государство в исторических драмах Шекспира / В. П. Комарова. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1977. – 224 с.
  11. Кузнецова О. В. Шекспір у киномистецтві, музиці, образотворчому мистецтві / О. Кузнецова // Зарубіжна література. – 2004. – № 41. – С. 10 – 11.
  12. Куцтоп О. М. «Ключ, котрим Шекспір відкрив своє серце..», або Таємниці англійського класика. Урок-дослідження з вивчення сонетів // Зарубіжна література. – 1995. – № 5. – С. 26 – 33.
  13. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
  14. Логинов Д. Много шума из Шекспира: Споры об авторстве пьес Шекспира / Д. Логинов // Смена. – 2008. – № 10. – С. 52 – 55.
  15. Матвійчук В., Кузнецова О. Мистецтво доби Відродження (Огляд творчості Данте та Шекспіра) / В. Матвійчук, О. Кузнецова // Зарубіжна література. – 2003. – № 38. – С. 15 – 16.
  16. Новікова М. Міфосвіт «Макбета»: володарі та відьми (Шекспір) / М. Новікова // Зарубіжна література. – 2004. – № 41. – С. 18 – 20.
  17. Рогозинський В. В. Шекспір «Гамлет, принц Датський». Сонети. Система уроків / В. В. Рогозинський // Зарубіжна література. – 2001. – № 11. – С. 31 – 32.
  18. Смирнов А. А. Шекспир, Ренессанс и барокко // А. А. Смирнов. Из истории западноевропейской литературы. – М.; Л.: АН СССР, 1965.
  19. Тарков Т. Меж двух времен: Хроники В. Шекспира (История Англии XIV – XVI ст. и хроники Шекспира) / Т. Тарков // Наука и жизнь. – 2005. – № 8. – С. 90 – 98.
  20. Торкут Н. М. В. Шекспір: історія та драматичні хроніки // Шекспір В. Історичні хроніки / Пер. з англ. – Харків: Фоліо, 2004. – С. 3 – 34.
  21. Торкут Н. М. Месник або жертва? / Н. М. Торкут // Зарубіжна література. – 2006. – № 6 (454). – С. 1–2.
  22. Тригубенко Е. Любовь как высшая данность в сонетах Шекспира (Анализ 116 сонета) / Е. Тригубенко // Зарубіжна література. – 2004. – № 41. – С. 22 – 23.
  23. Урнов М. В., Урнов Д. М. В. Шекспир. Его герой и его время / М. В. Урнов, Д. М. Урнов. – М.: Наука, 1964. – 221 с.
  24. Франко І. Я. Передмови до п'єс В.Шекспіра: «Гамлет», «Приборкання непокірливої», «Макбет», «Юлій Цезар» // І. Я. Франко. Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1981. – Т. 32.
  25. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 353 – 397.
  26. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 188 – 205.

- 27.Шалагінов Б. Б. «Зітнутись в герці з морем лиха...»: Тема помсти в трагедії В. Шекспіра «Гамлет» / Б. Б. Шалагінов // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1996. – № 9.
- 28.Шамрай А. П. До питання про естетику комедій Шекспіра // А. П. Шамрай. Вибрані статті і дослідження. – К., 1963.
- 29.Шведов Ю. Ф. Исторические хроники Шекспира / Ю. Ф. Шведов. – М.: Изд-во МГУ, 1964. – 308 с.
- 30.Шведов Ю. Ф. Эволюция шекспировской трагедии / Ю. Ф. Шведов. – М.: Искусство, 1975. – 464 с.
- 31.Шекспір Вільям. Твори: У 6 т. – К., 1984 – 1986.
- 32.Шекспир У. Сонеты: Антология современных переводов / Пер. с англ. – СПб.: Азбука-классика, 2005. – 384 с.
- 33.Шестов Л. «Юлий Цезарь» В. Шекспира / Л. Шестов // Иностранная литература. – 1990. – № 6. – С. 187 – 192.
- 34.Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Л е к ц і я 16

Тема 15. Епоха Відродження в Іспанії.

Творчість М. Сервантеса

(2 год.)

1. Вплив Реконквісти на літературний процес в Іспанії. Зв'язок іспанського гуманізму з католицькою традицією. Особливості розвитку літератури. Художня своєрідність жанру шахрайського (пікареского) роману.
2. Життєвий шлях і творчість М. де Сервантеса. Пасторальний роман «Галатея». Навчально-гуманістична драматургія, народно-героїчна тема в «Нумансії».
3. Літературна історія роману «Дон Кіхот». Роман як пародія на лицарську літературу. Дон Кіхот як «мудрець» і «божевільний». Фольклорно-міфологічне походження та функції Санчо Панси.
4. Трактування і розуміння образу Дон Кіхота в різні епохи. Значення роману в контексті європейської літератури. Поняття «донкіхотства».

Література:

1. Анастасьєв А. Дон Кихот: неотвратимая сила добра / А. Анастасьєв // Вокруг света. – 2009. – № 7. – С. 40 – 58.
2. Багно В.Е. Дорогами Дон Кихота / В. Е. Багно. – М.: Книга, 1988. – 447 с.
3. Борецький М. Конфлікт між ідеалом та дійсністю – центральна проблема твору: (Літературознавча основа вивчення роману «Дон Кіхот» Сервантеса) / М. Борецький // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 11. – С. 50 – 51.

4. Борецький М. Мігель де Сервантес Сааведра / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 51 – 72.
5. Босарчук Т. В. Мигель де Сервантес Сааведра / Т. В. Босарчук // Все для вчителя. – 2008. – № 5. – С. 99 – 102.
6. Гончарук Т. Поняття про «вічний образ». Зображення подвигів Дон Кіхота // Зарубіжна література. – 2005. – № 40. – С. 13.
7. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 161 – 167.
8. Державин К. Н. Сервантес: Жизнь и творчество / К. Н. Державин. – М.: Гослитиздат, 1958. – 743 с.
9. Затонский Д. Был ли «Дон Кихот» рыцарским романом? / Д. Затонский // В кн.: Д. Затонский. Художественные ориентиры XX века. – М.: Сов. писатель, 1988. – С. 16 – 66.
10. Затонский Д. Рыцарь на большой дороге (О Сервантесе и его «Дон Кихоте») / Д. Затонский // Вікно в світ. – 2000. – № 3. – С. 10 – 18.
11. Затонский Д. Что такое «Дон Кихот»? // В кн.: Д. Затонский. Искусство романа и XX век. – М.: Художественная литература, 1973. – С. 56 – 65.
12. Зюсюкин И. Отец «Дон Кихота» (Сервантес) / И. Зюсюкин // Смена. – 2003. – № 7. – С. 210 – 217.
13. История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 360 – 372.
14. Кожинов В. В. Происхождение романа / В. В. Кожинов. – М.: Сов. писатель, 1963. – С. 136 – 188.
15. Кочур Г. Сервантес і його «Дон Кіхот» // М. де Сервантес. Премудрий Гідалго Дон Кіхот з Ламанчі: У 2 т. / Пер. М. Лукаша. – Харків: Фоліо, 2008. – Т. 1. – С. 3 – 10.
16. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
17. Менендес Пидаль Р. К вопросу о творческой разработке «Дон Кихота». Сервантес и его рыцарский идеал // Избранные произведения. – М., 1961. – С. 583 – 644.
18. Пинский Л. Е. Сюжет «Дон Кихота» и конец реализма Возрождения // В кн.: Л. Е. Пинский. Реализм эпохи Возрождения. – М.: Гослитиздат, 1961. – С. 297 – 358.
19. Пронкевич О. В. Дон Кіхот як символ занепаду нації: Ще одне прочитання «вічного образу» / О. В. Пронкевич // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 11. – С. 52 – 53.
20. Ратушняк О. Мандри Дон Кіхота / О. Ратушняк // Зарубіжна література. – 2005. – № 40. – С. 3 – 5.
21. Скобельська О. І. Образ Дон Кіхота у контексті творів різних видів мистецтва / О. І. Скобельська // Все для вчителя. – 2005. – № 21 – 22. – С. 59 – 64.
22. Смирнов А. А. Средневековая литература Испании / А. А. Смирнов. – Л.: Наука, 1969. – 211 с.

23. Снеткова Н. П. «Дон Кихот» Сервантеса / Н. П. Снеткова. – Л.: Художественная литература, 1965. – 156 с.
24. Фурсова Л. А. Символ непокоренности человеческого духа: Творчество Сервантеса / Л. А. Фурсова // Русская словесность. – 2003. – № 5. – С. 25 – 32.
25. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 287 – 319.
26. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 205 – 216.
27. Шалагінов Б. Б. Немецкий «Дон Кихот»: Опыт эвристической реконструкции // «Вікно в світ»: Іспанська література. – 2000. – № 3.
28. Штейн А. Л. История испанской литературы / А. Л. Штейн. – М., 2001. – 605 с.
29. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

2.2. Тематика та зміст практичних (семінарських) занять

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1 ЛІТЕРАТУРА СЕРЕДНІХ ВІКІВ

Практичне заняття № 1 Тема: Біблія як визначна пам'ятка літератури та культури людства (2 год.)

Мета: Сформувати у студентів цілісне уявлення про Біблію як історичний та культурний пам'ятник людської цивілізації. Перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу та закріпити навички аналізу художнього тексту.

Зміст практичного заняття:

1. Історія виникнення текстів Святого Письма та їх перекладів.
2. Старий Заповіт. Притчевий характер оповіді, символічність образів. Книги навчальні поетичні. Книга Псалмів. Художня своєрідність. Мовно-поетичні засоби та їх функції.
3. Новий Заповіт. Жанр Євангелія та його особливості. Євангеліє від св. Іоана. Любов до ближнього як основна заповідь Ісуса Христа та основна ідея Євангелія.
4. Біблійні сюжети та образи в зарубіжній літературній традиції.

Завдання:

1. Підготуватись до відповіді на усні питання, використовуючи рекомендовану літературу.
2. Виписати із словників та довідкової літератури визначення понять «Біблія», «Заповіт», «Євангеліє», «Псалом».
3. Законспектувати із вказаного переліку статтю чи розділ монографії з теми (оцінюється додатковим балом).
4. Прочитати Псалми № 68, 90, 132 та 136 («Книга Псалмів»). Звернути увагу на мовно-поетичні засоби вираження та їх функцію у тексті.
5. Прочитати *Євангеліє від св. Іоана*. Визначити основну ідею.
6. Індивідуальне завдання. Підготувати повідомлення на тему: «Біблійні сюжети та образи у творчості Дж. Мільтона (Дж. Байрона, Т. Шевченка, Шолом-Алейхема, Ф. Достоєвського, О. Купріна чи ін. авторів (за вибором студента))».

Рекомендована література:

1. Абрамович С. Специфика Библии как сакральной книги / С. Абрамович // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – № 9. – С. 48 – 50.
2. Апокрифические Евангелия. – СПб.: Амфора, 2000. – 471 с.
3. Біблійні заповіді як першоджерело морально-правових законів духовної свободи // Позакласний час. – 2009. – № 21–22. – С. 53 – 55.
4. Бойко Л. Вивчення Біблії на уроках зарубіжної літератури / Л. Бойко // Зарубіжна література. – 2005. – № 29. – С. 5 – 32.
5. Борецький М. І. «Сія книга вічна... Книга небесная...»: (Матеріали до уроків, присвячених вивченню Біблії, зокрема, «Книги Псалмів», «Екклезіаста», «Апокаліпсиса». Місце Біблії в історії світової культури) / М. І. Борецький // Відродження. – 1996. – № 4. – С. 31 – 37.
6. Ващенко Г. Євангельський ідеал людини / Г. Ващенко // Київська старовина. – 1993. – № 6. – С. 114 – 122.
7. Верещагин Е. Из каких книг состоит Новый Завет и как он соотносится с Ветхим / Е. Верещагин // Азия и Африка сегодня. – 1993. – № 8. – С. 40 – 45.
8. Головащенко С. І. Біблієзнавство. Вступний курс: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2001. – 496 с.
9. Градовський А. В. Українська палітра на європейському тлі: Формування у майбутніх вчителів-словесників навичок компаративного аналізу художнього твору / А. В. Градовський. – Черкаси: Вид-во Чабаненко Ю. А., 2011. – 220 с.
10. Гузь О. Ідея кохання, «сильнішого за смерть», у біблійній «Пісні над піснями» та повісті О. Купріна «Суламіф» / О. Гузь // Зарубіжна література. – 2008. – № 31–32. – С. 20 – 22.
11. Гузь О. Феномен Біблії та секрети її популярності: (Знайомство з Біблією як пам'яткою світової літератури) / О. Гузь // Зарубіжна література. – 2008. – № 31–32. – С. 12 – 16.

12. Екклезіаст – філософський твір і книга Святого Письма // Людина і світ. – 1997. – № 5–6. – С. 34 – 36.
13. «Істинне і головне Євангеліє»: Євангеліє Івана // Людина і світ. – 1995. – № 7. – С. 20 – 22.
14. Крячок Н. «Псалми Давидові»: поетичне натхнення царя-воїна чи компіляція жерців-правителів? / Н. Крячок // Зарубіжна література. – 2004. – № 36. – С. 2 – 5.
15. Лановик З. Художня природа біблійних текстів: проблема рецепції та інтеррецепції / З. Лановик // Зарубіжна література. – 2006. – № 29. – С. 18 – 22.
16. Кузнєцова О. Вічні цінності Книги Книг (Біблія) / О. Кузнєцова // Зарубіжна література. – 2009. – № 29. – С. 8 – 11.
17. Лезов С. В. История и герменевтика в изучении Нового Завета / С. В. Лезов. – М.: Восточная литература, 1996. – 375 с.
18. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – С. 68 – 70.
19. Льюїс К. С. Современные переводы Библии // Альфа и Омега. – 1996. – № 1 (8). – С. 185 – 188.
20. Новий Завіт: Популярна енциклопедія / Пер. з фр. – К.: Махаон-Україна, 2006. – 260 с.
21. Осьмак С. Я. Джерело людської духовності. Уроки за змістом Старого Заповіту / С. Я. Осьмак // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2004. – № 7. – С. 2 – 4.
22. Свенцицкая И. С. Апокрифические евангелия / И. С. Свенцицкая. – М.: «Присцельс», 1996. – 199 с.
23. Святе письмо в європейській культурі: Біблійний словник / Пер. з фр. – К.: Дух і літера, 2004. – 320 с.
24. Священна книга християн (Біблія) // Шкільна бібліотека. – 2011. – № 5. – С. 24 – 25.
25. Старий Завіт: Популярна енциклопедія / Пер. з фр. – К.: Махаон-Україна, 2006. – 260 с.
26. Султанов Ю. І. Веди, Біблія, Коран як пам'ятки світової літератури / Ю. І. Султанов // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 6. – С. 34 – 38.
27. Чистяков Г. Над рядками Нового Завіту. Початок проповіді. Нагірна проповідь / Г. Чистяков // Українська мова та література. – 2007. – № 33–34. – С. 3 – 11.
28. Шевченко О. Ветхозаветные сюжеты на уроках зарубежной литературы / О. Шевченко // Зарубіжна література. – 2007. – № 15–16. – С. 22 – 24.
41. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX ст. / Б. Шалагінов. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 108 – 109.
42. Шалагінов Б. Б. Старий і Новий Заповіти Біблії: Матеріал до уроку-бесіди / Б. Б. Шалагінов // Всесвітня література в середніх навчальних

Практичне заняття № 2
Тема: Французький героїчний епос
«Пісня про Роланда»
(2 год.)

Зміст практичного заняття:

1. Визначення *епосу* у фольклорі та літературі. Героїчні епоси зрілого середньовіччя та їх характеристика.

2. «Пісня про Роланда» як фольклорний жанр (теорії виникнення «Пісні», проблема авторства, епічна ідея «Пісні», відображення в ній суспільного ідеалу).

4. «Пісня про Роланда» та історія (характер відображення історичних подій, феодальних відносин, побуту, матеріальної культури, релігійних уявлень).

5. Епічний світ «Пісні про Роланда» та способи його побудови (простір і час; природа та людина; проблема чуда і чудесного; гіперболізм; характер відтворення військових подій).

6. Проблема створення образу епічного героя (образи Роланда, Олів'є, Турпена, інших славних французів; образи Ганелона і маврів; образ Карла).

Завдання:

1. Підготуватись до усних відповідей на питання, користуючись рекомендованою літературою та інтернет-ресурсами.
2. Виписати у читацькі щоденники визначення понять «епос», «героїчний епос», характерні ознаки героїчних епосів.
3. Виписати в читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів твору (Роланда, Карла, Олів'є, Ганелона та ін.).
4. Підготуватись до письмової перевірки національних епосів «Пісня про Сіда» та «Пісня про нібелунгів».

Рекомендована література:

1. Волкова З. Н. Эпос Франции: История и язык французских эпических сказаний / З. Н. Волкова. – М.: Наука, 1984. – 318 с.
2. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 34 – 39.
3. Жирмунский В. М. Народный героический эпос. Сравнительно-исторические очерки / В.М.Жирмунский. – М.-Л.: Гослитиздат, 1962. – 435 с.
4. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.2. / Отв. ред. А. Д. Михайлов. – М.: Наука, 1984. – С. 516 – 530.
5. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред.

- А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
6. Література західноєвропейського середньовіччя / Під ред. Н.О. Висоцької – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – С. 162 – 174.
  7. Мелетинский Е. М. Введение в историческую поэтику эпоса и романа / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1986. – 318 с.
  8. Мелетинский Е. М. Происхождение героического эпоса. Ранние формы и архаические памятники / Е. М. Мелетинский. – М.: ИВЛ, 1963. – 462 с.
  9. Михайлов А. Д. Французский героический эпос. Вопросы поэтики и стилистики / А. Д. Михайлов. – Либроком, 2010. – 368 с.
  10. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 125 – 129.
  11. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 58 – 64.

Практичне заняття № 3

Тема: Лицарська література.

Роман «Трістан та Ізольда»

(2 год.)

Мета: Розширити й поглибити знання студентів про середньовічні героїчні епоси, зокрема французький епос «Пісня про Роланда». Перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу та закріпити навички аналізу художнього тексту.

Зміст практичного заняття:

1. Місце лицарської літератури в системі середньовічної літератури. Характеристика та цикли лицарських романів.
2. Жінка в середньовічному суспільстві. Поняття кохання в західноєвропейській культурі середніх віків.
3. Романи про Трістана та Ізольду. Походження, авторство, варіанти роману. Відтворення суспільних та етичних норм доби середніх віків.
4. Характеристика проблематики роману, образи Трістана, Ізольди Білявої, Ізольди Білорукої та ін.
5. Особливості поетики роману.

Завдання:

1. Підготуватись до усних відповідей на питання, користуючись рекомендованою літературою та інтернет-ресурсами.
2. Виписати у читацькі щоденники визначення понять «куртуазний», «трувери». Дати письмову характеристику лицарського роману.

3. Виписати в читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів твору.
4. Законспектувати у зошитах статтю чи розділ монографії із запропонованого переліку (оцінюється додатковим балом).

Рекомендована література:

1. Бедьє Жозеф. Роман про Трістана та Ізольду / Жозеф Бедьє; пер. з франц., пеередм., приміт. М. Рильського. – 4-е вид. – К.: Молодь, 1992. – 176 с.
2. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 58 – 61.
3. Дюби Ж. Куртуазная любовь и перемены в положении женщины во Франции XII в. // Одиссей. Человек в истории. – М.: Наука, 1990. – С. 90 – 96.
4. Иванов К. А. Трубадуры, труверы и миннезингеры / К. А. Иванов. – М.: Алетейя, 2001. – 360 с.
5. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.2. / Отв. ред. А. Д. Михайлов. – М.: Наука, 1984. – С. 530 – 570.
6. Коптілов В. Легенди сивої давнини (Поєми про короля Артура. Артурівський цикл романів. Лицарі і лицарський роман середньовіччя) / В. Коптілов // Всесвіт. – 1997. – № 11 – 12. – С. 168 – 174.
7. Коптілов В. Передмова. Роман про Трістана та Ізольду / В. Коптілов // Всесвіт. – 1998. – № 12. – С. 120 – 123.
8. Лицарський (куртуазний) роман // Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – С. 289 – 292.
9. Лицарський роман як жанр середньовічної літератури // Тема. – 2000. – № 3. – С. 38 – 40.
10. Література західноєвропейського середньовіччя / Під ред. Н. О. Висоцької. – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – С. 283 – 358.
11. Мелетинский Е. М. Средневековый роман. Происхождение и классические формы / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1983. – 304 с.
12. Михайлов А. Д. История легенды о Тристане и Изольде / А. Д. Михайлов // Легенда о Тристане и Изольде. – М.: Наука, 1976. – С. 623 – 697.
13. Михайлов А. Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе / А. Д. Михайлов. – М.: КомКнига, 2006. – 480 с.
14. Роман про Трістана та Ізольду / Переспів В. Коптілова // Всесвіт. – 1998. – № 12.
15. Ружмон Дені де. Любов і західна культура / Пер. з франц. Я. Тарасюк. – Львів, 2001. – 304 с.
16. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. –

С. 131 – 136.

17. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 101 – 105.
18. Шишмарев В. Ф. К истории любовных теорий романского средневековья / В. Ф. Шишмарев // Избранные статьи: Французская литература. – М.; Л.: Наука, 1965. – С. 191-270.

Практичне заняття № 4

Підсумковий колоквіум за темою: Особливості розвитку західноєвропейської літератури доби середніх віків (2 год.)

Мета: Узагальнити та систематизувати знання студентів із середньовічної літератури. Перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу.

Зміст практичного заняття:

Підсумковий та узагальнений характер практичного заняття визначає методи проведення контролю: усне опитування та письмову контрольну роботу.

В якості домашнього завдання студенти отримують питання до колоквіуму, що охоплюють основне коло проблем вивчення літератури середніх віків:

1. Література середніх віків як відображення середньовічної картини світу. Хронологічні межі та періодизація доби середньовіччя.
2. Значення християнства для утвердження та розвитку літератури середніх віків. Релігійна середньовічна література та її жанрова своєрідність.
3. Два етапи розвитку епосу народів Європи: архаїчний та героїчний. Спільне й відмінне в їх характеристичі. Архаїчні епоси раннього середньовіччя та їх характеристика.
4. Спільне й відмінне в героїчних епосах зрілого середньовіччя. Національна своєрідність поем.
5. Лицарська поезія. Основні жанри, тематика та художні особливості лицарської поезії.
6. Куртуазний лицарський роман, його типологія, тематика, художня своєрідність. Основні цикли лицарського роману.
7. Середньовічна міська література. Основні художньо-естетичні ознаки міської літератури. Провідні жанри міської літератури.
8. «Роман про Лиса» як алегоричне зображення середньовічного суспільства.

9. Розвиток драматичних жанрів міської літератури. Характеристика містерії, міраклія, мораліте. Розвиток комічних жанрів. Фарс.
10. Лірика вагантів та голіардів. Основні теми та мотиви поезії. Художня своєрідність.

Рекомендована література

Посібники та словники:

1. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 19 – 76.
2. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
3. Література західноєвропейського середньовіччя / Під ред. Н. О. Висоцької. – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – 449 с.
4. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Б. Шалагінов. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 120 – 136.
5. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 13 – 145.

Монографії та статті:

6. Андреев М. Л. Средневековая европейская драма. Происхождение и становление / М. Л. Андреев. – М.: Искусство, 1989. – 216 с.
7. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры / А. Я. Гуревич. – М.: Искусство, 1972. – 318 с.
8. Гуревич А. Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства / А. Я. Гуревич. – М.: Искусство, 1990. – 395 с.
9. Загальна характеристика розвитку середньовічної літератури народів Європи // Тема. – 2000. – № 3. – С. 3 – 69.
10. Загальна характеристика творчості вагантів // Тема. – 2000. – № 3. – С. 62 – 69.
11. Латенко Л. Середньовічна європейська лірика. Куртуазна література // Зарубіжна література. – 1998. – № 46.
12. Лицарський роман як жанр середньовічної літератури // Тема. – 2000. – № 3. – С. 38 – 40.
13. Мелетинский Е. М. Введение в историческую поэтику эпоса и романа / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1986. – 318 с.
14. Мельников А. Творчество провансальских трубадуров. Жанрово-тематическое и стилевое богатство, идейно-художественные особенности / А. Мельников // Зарубіжна література. – 2012. – № 7 – 8. – С. 6 – 9.
15. Микитась В. Ваганти // Всесвіт. – 1994. – № 3.
16. Михайлов А. Д. Старофранцузская городская повесть («фаблио») и

- вопросы специфики средневековой пародии и сатиры / А. Д. Михайлов. – М.: КомКнига, 2006. – 349 с.
17. Михайлов А.Д. Старофранцузский «Роман о Лисе» и проблемы средневекового животного эпоса / А. Д. Михайлов // Роман о Лисе. – М.: Наука, 1987. – 160 с.
18. Некрасова И. Моралите и иные религиозные представления в культуре Ренессанса // В кн.: И. Некрасова. Религиозная драма и спектакль XVI – XVII веков. – М.: СПб.: Гиперион, 2013. – С. 76 – 116.
19. Некрасова И. Расцвет и закат мистерий в XVI веке // В кн.: И. Некрасова. Религиозная драма и спектакль XVI – XVII веков. – М.: СПб.: Гиперион, 2013. – С. 13-27.
20. Святе письмо в європейській культурі: Біблійний словник / Пер. з фр. – К.: Дух і літера, 2004. – 320 с.
21. Теренова Л. Прекрасна дама в дзеркалі сумному. Феномен куртуазної лірики у культурі середньовіччя / Л. Теренова // Зарубіжна література. – 2009. – № 45. – С. 9 – 11.
22. Уколов Е. Carmina Goliardica – поезія вагантів. Матеріали к изучению вагантской лирики / Е. Уколов // Зарубіжна література. – 2012. – № 7 – 8. – С. 10 – 14.
23. Шалагінов Б. Б. Література середніх віків у Західній Європі // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2003. – № 5. – С. 47 – 53.
24. Шкаруба Л. М., Шошура С. М. Середньовіччя: століття темряви чи світла? / Л. М. Шкаруба, С. М. Шошура // Зарубіжна література. – 2006. – № 7 – 10.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2 ЛІТЕРАТУРА ВІДРОДЖЕННЯ

Практичне заняття № 5

Тема: Творчість Данте.

**Поєма «Божественна комедія» – художній синтез
середньовічної та ренесансної культур
(2 год.)**

Мета: Розширити й поглибити знання студентів про середньовічну літературу та творчість одного із найвідоміших європейських поетів – Данте Аліг'єрі. Перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу та закріпити навички аналізу художнього тексту.

Зміст практичного заняття:

1. Історія написання поеми, особливості композиції, назва твору.
2. Синтез середньовічної поетики та ренесансного світогляду в «Божественній комедії» Данте.

3. «Пекло». Поняття гріховності та спокути. Характеристика кіл пекла. Символічність образів поеми. Образи ліричного героя, Вергілія.
4. Особливості жанрової природи поеми.
5. Місце «Божественної комедії» у світовій літературі.

Завдання:

1. Підготуватись до усних відповідей на питання, користуючись рекомендованою літературою та інтернет-ресурсами.
2. Дати у зошиті характеристику кіл пекла.
3. Виписати в читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів твору (ліричного героя, Вергілія та ін.).
4. Законспектувати у зошиті одну із запропонованих статей чи розділів монографії (вказаний вид робіт оцінюється додатковим балом).

Рекомендована література:

1. Висоцька Н. О. Подорож у світ «Божественної комедії» // Всесвітня література. – 1999. – № 11. – С. 41 – 43.
2. Голенищев-Кутузов И. Н. Творчество Данте и мировая культура / И. Н. Голенищев-Кутузов. – М.: Наука, 1971. – 551 с.
3. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 79 – 85.
4. Доброхотов А. Л. Данте Алигьери / А. Л. Доброхотов. – М.: Мысль, 1990. – 208 с.
5. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С.45 – 68.
6. Матвійчук В., Кузнєцова О. Мистецтво доби Відродження (Огляд творчості Данте та Шекспіра) / В. Матвійчук, О. Кузнєцова // Зарубіжна література. – 2003. – № 38. – С. 15 – 16.
7. Санктис Ф. де. История итальянской литературы: В 2 т. / Пер. с итал. – Т. 1. – М.: Прогресс, 1963. – 550 с.
8. Франко І. Я. Данте Аліг'єрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір з його поезій. Дантова друга любов // Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1978. – Т. 12.
9. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 164 – 176.
10. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 141 – 148.
11. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Практичне заняття № 6
Тема: Відродження у Франції.
Роман Ф. Рабле «Гаргантюа та Пантагрюель»
(2 год.)

Мета: Розширити й поглибити знання студентів про французьке Відродження та творчість одного із найвідоміших ренесансних письменників – Франсуа Рабле. Перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу та закріпити навички аналізу художнього тексту.

Зміст практичного заняття:

1. Творчість Ф. Рабле в контексті літератури французького Відродження.
2. Жанрова своєрідність роману Ф. Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель». Фольклорні витоки роману. Образи велетнів.
3. Проблематика твору:
  - а) проблема виховання нової людини, засудження схоластики; система навчання богослова Тубала Олоферна та Понократа;
  - б) проблема ідеального правителя; протиставлення короля Пікрохоля та справедливих монархів Грангузьє і Гаргантюа;
  - в) проблема розбудови ідеального суспільства; образ Телемського абатства;
  - г) проблема пошуку сенсу життя Пантагрюелем та його друзями.
4. Сатира в романі. Гротескні та фантастичні образи. Засоби створення комічного в романі.

Завдання:

1. Підготуватись до усних відповідей на питання, користуючись рекомендованою літературою та інтернет-ресурсами.
2. Виписати в читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів твору (Гаргантюа, Пантагрюеля, Понократа та ін.).
3. Підготуватись до письмової перевірки роману «Гаргантюа та Пантагрюель».
4. Законспектувати у зошиті одну із запропонованих статей чи розділів монографії (оцінюється додатковим балом).

Рекомендована література:

1. Бахтин М. М. Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Возрождения / М. М. Бахтин. – М.: Художественная литература, 1990. – 545 с.
2. Борецький М. Рабле – сміх (Життя і творчість) / М. Борецький // Зарубіжна література. – 2003. – № 2–3. – С. 41 – 46.
3. Виппер Ю. Б. Творческие судьбы и истории / Ю. Б. Виппер. – М.: Художественная литература, 1990. – С. 17-79.
4. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх

- віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 140 – 143.
5. История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 240 – 251.
  6. Мазур О. «Він нас створив...»: Порівняння двох систем виховання за романом Ф. Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель» / О. Мазур // Зарубіжна література. – 2001. – № 11. – С. 6.
  7. Назарець В. М. «Підсолоджена» досконалість Пантагрюеля і «гіркувата» буфонада Панурга: (Франсуа Рабле: епоха, роман, образи) / В. М. Назарець // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2004. – № 2. – С. 16 – 20.
  8. Сердюкова Т. Р. Гуманістичні ідеї Відродження і роман Ф. Рабле / Т. Р. Сердюкова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 5. – С. 29 – 31.
  9. Скуратівський В. Гіганти – їхній розум, сміх і мова: (Творчість Франсуа Рабле) / В. Скуратівський // Зарубіжна література. – 2008. – № 28. – С. 12 – 15.
  10. Смирнов С. Розум у самодискусії: (Творчість Рабле) / С. Смирнов // Зарубіжна література. – 2003. – № 2–3. – С. 47 – 48.
  11. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 253 – 270.
  12. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 172 – 177.
  13. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Практичне заняття № 7
Тема: Трагедія Шекспіра «Гамлет».
Моральні уроки життєвої долі
(2 год.)

Мета: Розширити й поглибити знання студентів про Відродження в Англії та творчість одного із найвідоміших ренесансних письменників – Вільяма Шекспіра. Перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу та закріпити навички аналізу драматичного твору.

Зміст практичного заняття:

1. Джерело сюжету трагедії: хроніка літописця ХІІ ст. Саксона Граматика, твори Франсуа де Бельфоре «Трагічні історії» та Томаса Кіда «Гамлет».
2. Характеристика життя принца Датського. Відмінність у світоглядах

- Горацію і Гамлета.
3. Образи правителів Данії та їх наближених.
  4. Характер Гамлета, його зміст і способи розкриття. Причини трагедії Гамлета. Лаерт та Офелія.
  5. Особливості композиції в трагедії «Гамлет», принцип паралелізму і подвоєння. Світове значення трагедії «Гамлет».

Завдання:

1. Підготуватись до усних відповідей на питання, користуючись рекомендованою літературою та інтернет-ресурсами.
2. Виписати в читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів твору (Гамлета, Горацію, Офелії, Лаерта та ін.).
3. Законспектувати у зошиті одну із запропонованих статей чи розділів монографії (оцінюється додатковим балом).
4. Підготуватись до письмової перевірки трагедій та історичних хронік Шекспіра, що вивчаються за програмою.

Рекомендована література:

1. Анікст А. А. Картина мира у Шекспіра / А. А. Анікст // Художественное творчество. – Л., 1986. – С. 143 – 151.
2. Анікст А. А. Творчество В. Шекспіра / А. А. Анікст. – М.: Гослитиздат, 1963. – 615 с.
3. Анікст А. А. Трагедия В. Шекспіра «Гамлет» / А. А. Анікст. – М.: Просвещение, 1986. – 224 с.
4. Анікст О. Діалектика Гамлета / О. Анікст // Зарубіжна література. – 2006. – № 6. – С. 12 – 22.
5. Барг М. А. Шекспир и история / М. А. Барг. – М.: Наука, 1976. – 199 с.
6. Зінчук І. «Гамлет» та трагедія помсти елизаветинської доби / І. Зінчук // Зарубіжна література. – 2012. – № 6. – С. 4 – 6.
7. История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 317 – 331.
8. Казак Я. «Бути чи не бути?» Трагедія зіткнення Гамлета зі злом реального світу. Проблема морального вибору у творі // Зарубіжна література. – 2004. – № 41. – С. 14–16.
9. Торкут Н. Месник або жертва? // Зарубіжна література. – 2006. – № 6. – С. 1-2.
10. Урнов М. В., Урнов Д. М. В. Шекспир. Его герой и его время / М. В. Урнов, Д. М. Урнов. – М.: Наука, 1964. – 221 с.
11. Франко І. Передмови до п'єс В. Шекспіра: «Гамлет», «Приборкання непокірливої», «Макбет», «Юлій Цезар» // Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1981. – Т. 32.
12. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 379 – 382.

13. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 195 – 196.
14. Шалагінов Б. Б. «Зітнутись в герці з морем лиха...»: Тема помсти в трагедії В.Шекспіра «Гамлет» // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1996. – № 9. – С. 13 – 17.

Практичне заняття № 8

**Тема: Сонет в європейській ліриці доби Відродження.
Компаративний аналіз сонетів Петрарки та Шекспіра
(2 год.)**

Мета: Сформувати у студентів загальне уявлення про тверду поетичну форму – сонет. Розглянути теоретичні аспекти питання, а також особливості розвитку сонетної форми в процесі історичного розвитку. Порівняти сонети Петрарки та Шекспіра. Перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу та закріпити навички аналізу поетичного твору.

Зміст практичного заняття:

1. Сонет як тверда поетична форма в історії розвитку європейської поезії. Загальна характеристика сонету та його ідейно-художня своєрідність.
2. Італійський сонет та його особливості. Поезія Ф. Петрарки.
3. Розвиток жанру сонету в англійській ренесансній традиції. Лірика В. Шекспіра.
4. Спільні й відмінні ознаки італійської й англійської сонетних форм. Тема кохання, система образів та художньо-поетичних засобів у Петрарки та Шекспіра. Порівняння та аналіз вказаних сонетів.

Завдання:

1. Підготуватись до відповіді, використовуючи рекомендовану літературу та інтернет-ресурси.
2. Дати у зошитах визначення поняття «сонет», записавши ритмічну схему та схему римування в її італійському та англійському різновидах.
3. Вивчити напам'ять сонети № 61 Ф. Петрарки та № 130 В. Шекспіра.
4. Порівняти своєрідність строфічної організації італійської та англійської форми сонета, а також особливості художнього перекладу на прикладі вказаних сонетів (компаративний аналіз оригіналу та перекладу, кількох перекладів).
5. Законспектувати у зошиті одну із запропонованих статей чи розділів монографії (вказаний вид робіт оцінюється додатковим балом).

Рекомендована література:

1. Бершадська Н. Сонети В. Шекспіра та їх переклади / Н. Бершадська //

- Зарубіжна література. – 2001. – № 39. – С. 2 – 7.
2. Борецький М. Франческо Петрарка / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 11 – 22.
  3. Буряк С. Батько європейської лірики: (Франческо Петрарка) / С. Буряк // Зарубіжна література. – 2004. – № 2. – С. 7 – 14.
  4. Гаспаров М. Сонеты Шекспира – переводы Маршака // В кн.: О русской поэзии / М. Гаспаров. – СПб.: «Азбука», 2001. – С. 389 – 409.
  5. Гаспаров М. Л. Очерк истории европейского стиха / М. Л. Гаспаров. – М.: Фортуна Лимитед, 2003. – С. 131 – 132.
  6. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 110 – 111; 153 – 154.
  7. Івашина Л. Співати про Любов. Урок компаративного аналізу сонетів Данте, Петрарки та Шекспіра / Л. Івашина // Світова література. – 2013. – № 7. – С. 20 – 23.
  8. Качуровський І. Мій Петрарка / І. Качуровський // Сучасність. – 1985. – № 1. – С. 6 – 13.
  9. Клімашевська О. А. Поглиблюємо вивчення сонетного жанру: (На матеріалі сонета Петрарки «Як не любов, то що це бути може?») / О. А. Клімашевська // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 9. – С. 40 – 41.
  10. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – С. 537 – 538.
  11. Сантагата М. Боріння в душі і перемога в сонеті: (Сонети Петрарки) / М. Сантагата // Зарубіжна література. – 2008. – № 28. – С. 16 – 19.
  12. Світовий сонет: Антологія / Пер., передмова, додатки про авторів та прим. Д. Павличка. – К.: Дніпро, 1983. – 470 с.
  13. Свічкарьова І. Ідейно-художній аналіз сонетів № 61, 311 Ф. Петрарки / І. Свічкарьова // Зарубіжна література. – 2004. – № 2. – С. 5 – 6.
  14. Стріха М. Ігор Качуровський – перекладач Франческо Петрарки / М. Стріха // Сучасність. – 2004. – № 10. – С. 139 – 141.
  15. Тригубенко Е. Любовь как высшая данность в сонетах Шекспира (Анализ 116 сонета) / Е. Тригубенко // Зарубіжна література. – 2004. – № 41. – С. 22 – 23.
  16. Шевчук В. «Чому ж той біль такий солодкий, Боже?»: (Сонети Петрарки) / В. Шевчук // Зарубіжна література. – 2000. – № 44. – С. 7.
  17. Шекспир У. Сонеты: Антология современных переводов / Пер. с англ. – СПб.: Азбука-классика, 2005. – 384 с.

Практичне заняття № 9
Тема: М. Сервантес «Дон Кіхот»
(2 год.)

Мета: Розширити й поглибити знання студентів про Відродження в Іспанії та творчість одного із найвідоміших ренесансних письменників – М. де Сервантеса. Перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу та закріпити навички аналізу художнього твору.

Зміст практичного заняття:

1. Творчість М. де Сервантеса в контексті літератури іспанського Ренесансу.
2. Історія написання роману. «Дон Кіхот» як антилицарський та суспільно-політичний роман.
3. Образ Дон Кіхота. Комізм і трагізм образу. Дон Кіхот як «вічний образ» літератури. Образ Санчо Панси.
4. Критика іспанської дійсності XVI ст. Крах гуманістичних ідей епохи пізнього Відродження та його відтворення в романі. Роль вставних новел в романі.

Завдання:

1. Підготуватись до усних відповідей на питання, користуючись рекомендованою літературою та інтернет-ресурсами.
2. Виписати у читацькі щоденники визначення поняття «донкіхотство». (Див., зокрема: Лексикон загального та порівняльного літературознавства. – С. 153 – 154).
3. Виписати в читацькі щоденники цитати для характеристики ключових образів твору (Дон Кіхота, Санчо Панси та ін.).
4. Законспектувати у зошитах статтю або розділ монографії із запропонованого переліку (оцінюється додатковим балом).
5. Підготуватись до письмової перевірки роману.

Рекомендована література:

1. Анастасьєв А. Дон Кіхот: неотвратимая сила добра / А. Анастасьєв // Вокруг света. – 2009. – № 7. – С. 40 – 58.
2. Борецький М. Конфлікт між ідеалом та дійсністю – центральна проблема твору: (Літературознавча основа вивчення роману «Дон Кіхот» Сервантеса) / М. Борецький // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 11. – С. 50 – 51.
3. Борецький М. Мігель де Сервантес Сааведра / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 51 – 72.
4. Гончарук Т. Поняття про «вічний образ». Зображення подвигів Дон Кіхота // Зарубіжна література. – 2005. – № 40. – С. 13.
5. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 165 – 167.
6. Державин К. Н. Сервантес: Жизнь и творчество. – М.: Гослитиздат, 1958. – 743 с.

7. Затонский Д. Был ли «Дон Кихот» рыцарским романом? / Д. Затонский // В кн.: Д. Затонский. Художественные ориентиры XX века. – М., 1988. – С. 16 – 66.
8. Затонский Д. Рыцарь на большой дороге (О Сервантесе и его «Дон Кихоте») / Д. Затонский // Вікно в світ. – 2000. – № 3. – С. 10 – 18.
9. Затонский Д. Что такое «Дон Кихот»? // В кн.: Д. Затонский. Искусство романа и XX век. – М., 1973. – С. 56 – 65.
10. Зюзюкин И. Отец «Дон Кихота» (Сервантес) / И. Зюзюкин // Смена. – 2003. – № 7. – С. 210 – 217.
11. История всемирной литературы: В 9 т. – Т. 3. / Отв. ред. Н. И. Балашов. – М.: Наука, 1985. – С. 360 – 372.
12. Кочур Гр. Сервантес і його «Дон Кіхот» // М. де Сервантес. Премудрий Гідалго Дон Кіхот з Ламанчі: У 2 т. / Пер. з ісп. М. Лукаша. – Харків: Фоліо, 2008. – Т. 1. – С. 3 – 10.
13. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
14. Менендес Пидаль Р. К вопросу о творческой разработке «Дон Кихота». Сервантес и его рыцарский идеал // Избранные произведения. – М., 1961. – С. 583-644.
15. Пинский Л. Е. Сюжет «Дон Кихота» и конец реализма Возрождения // Л. Е. Пинский. Реализм эпохи Возрождения. – М.: Гослитиздат, 1961. – С. 297 – 358.
16. Пронкевич О. В. Дон Кіхот як символ занепаду нації: Ще одне прочитання «вічного образу» / О. В. Пронкевич // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 11. – С. 52 – 53.
17. Ратушняк О. Мандри Дон Кіхота. // Зарубіжна література. – 2005. – № 40. – С. 3-5.
18. Скобельська О. І. Образ Дон Кіхота у контексті творів різних видів мистецтва / О. І. Скобельська // Все для вчителя. – 2005. – № 21 – 22. – С. 59 – 64.
19. Смирнов А. А. Средневековая литература Испании / А. А. Смирнов. – М.: Наука, 1969. – 211 с.
20. Фурсова Л. А. Символ непокоренности человеческого духа: Творчество Сервантеса / Л. А. Фурсова // Русская словесность. – 2003. – № 5. – С. 25 – 32.
21. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 309 – 319.
22. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 212 – 216.
23. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Практичне заняття № 10
Підсумковий колоквіум за темою:
Художня своєрідність літератури епохи Відродження
(2 год.)

Мета: Узагальнити та систематизувати знання студентів із літератури доби Відродження. Перевірити рівень засвоєння теоретичного матеріалу.

Зміст практичного заняття:

Підсумковий та узагальнений характер практичного заняття визначає методи проведення контролю: усне опитування, письмову контрольну роботу, підсумкові тести.

В якості домашнього завдання студенти отримують питання до колоквіуму, що охоплюють основне коло проблем вивчення літератури Ренесансу:

Питання до колоквіуму:

1. Епоха Відродження: зміна картини світу; значення культури античності для світогляду людини Відродження; періодизація та загальна характеристика.
2. Передвідродження та Відродження в Італії. Синтез гуманістичного світогляду та середньовічної поетики в поемі Данте «Божественна комедія».
3. Ф. Петрарка – батько європейської поезії. Збірка «Канцоньєре» в контексті літератури гуманізму.
4. Дж. Боккаччо – батько європейської новелістики. Теми та проблеми «Декамерона».
5. Північне Відродження. «Похвала глупоті» Е. Роттердамського.
6. Відродження у Франції: загальні особливості, хронологічні межі, представники. Творчість Ф. Рабле.
7. Творчість «Плеяди» та поезія П. де Ронсара.
8. Відродження в Англії: хронологічні межі, загальна характеристика, представники.
9. Творчість В. Шекспіра. «Шекспірівське питання» у наш час. «Шекспірівський канон» та його своєрідність. Поняття комічного та трагічного у В. Шекспіра.
10. Національна своєрідність Відродження в Іспанії. Роман Сервантеса «Дон Кіхот» та його значення в контексті світової літератури.

Рекомендована література:

1. Бершадська Н. М. Література Ренесансу у загальнокультурному контексті доби. Титани Відродження / Н. М. Бершадська // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 9. –

- С. 35 – 39.
2. Борецький М. Джованні Боккаччо / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 22 – 34.
  3. Борецький М. Мігель де Сервантес Сааведра / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 51 – 72.
  4. Борецький М. Рабле – сміх (Життя і творчість) / М. Борецький // Зарубіжна література. – 2003. – № 2–3. – С. 41 – 46.
  5. Борецький М. Франческо Петрарка / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 11 – 22.
  6. Буряк С. Батько європейської лірики: (Франческо Петрарка) / С. Буряк // Зарубіжна література. – 2004. – № 2. – С. 7 – 14.
  7. Відродження // Тема. – 2004. – № 1. – С. 41 – 49.
  8. Гвоздьов А. А. Геній італійського Ренесансу: (Данте) / А. А. Гвоздьов // Всесвітня література та культура. – 2004. – № 4. – С. 2 – 7.
  9. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – С. 77 – 167.
  10. Затонский Д. Рыцарь на большой дороге (О Сервантесе и его «Дон Кихоте») / Д. Затонский // Вікно в світ. – 2000. – № 3. – С. 10 – 18.
  11. Логинов Д. Много шума из Шекспира: Споры об авторстве пьес Шекспира / Д. Логинов // Смена. – 2008. – № 10. – С. 52 – 55.
  12. Мельников О. Взлет человеческого духа. Гуманистический пафос сборника новелл Дж. Боккаччо «Декамерон» / О. Мельников // Зарубіжна література. – 2009. – № 7. – С. 10 – 12.
  13. Наливайко Д. Зачинатель нової європейської культури (про Боккаччо) // Всесвіт. – 1978. – № 12.
  14. Сердюкова Т. Р. Гуманістичні ідеї Відродження і роман Ф. Рабле / Т. Р. Сердюкова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 5. – С. 29 – 31.
  15. Скуратівський В. Гіганти – їхній розум, сміх і мова: (Творчість Франсуа Рабле) / В. Скуратівський // Зарубіжна література. – 2008. – № 28. – С. 12 – 15.
  16. Тарасова Н. І. Відродження як літературна епоха / Н. І. Тарасова // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1999. – № 2. – С. 2 – 7.
  17. Фурсова Л. А. Символ непокоренности человеческого духа: Творчество Сервантеса / Л. А. Фурсова // Русская словесность. – 2003. – № 5. – С. 25 – 32.
  18. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – С. 150 – 397.
  19. Шалагінов Б. Б. Відродження в Італії: (Загальне поняття Відродження. Франческо Петрарка. Джованні Боккаччо) / Б. Б. Шалагінов // Всесвітня література та культура в навчальних

- зкладах України. – 2003. – № 6. – С. 41 – 46.
20. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007. – С. 136 – 218.
21. Шалагінов Б. Б. Література середніх віків. Література Відродження / Б. Б. Шалагінов // Зарубіжна література. – 2004. – № 38. – С. 2 – 4.

2.3. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

2.3.1. Мета й завдання самостійної роботи студентів

Метою самостійної роботи студентів є розширення, доповнення та систематизація знань студентів із зарубіжної літератури середніх віків та Відродження.

Завдання самостійної роботи:

- формування вмінь і навичок самостійного аналізу художнього твору, а також навичок роботи з науковими джерелами;
- конкретизація літературних фактів, поглиблення зв'язків теоретичних знань з літературною практикою;
- удосконалення навичок опрацювання літературно-художнього матеріалу, вміння відбирати найголовніше й найсуттєвіше з загального;
- розширення загальнокультурних, фонових знань за рахунок долучення до художньої спадщини митців.

2.3.2. Форми організації самостійної роботи студентів

Для кращої організації самостійної роботи:

1. Студенти забезпечуються необхідними навчально-методичними матеріалами та художньою літературою з навчального курсу.

2. На початку навчального семестру студенти отримують переліки художніх та поетичних творів для вивчення, при цьому чітко означаються методи виконання завдань самостійної роботи та вимоги до них.

3. З боку викладача забезпечується системний контроль за виконанням завдань самостійної роботи:

поточний контроль здійснюється щотижнево на консультаціях і полягає в індивідуальній співбесіді зі студентом на визначену тему;

підсумковий контроль здійснюється на останніх практичних заняттях після вивчення чергового модуля чи наприкінці семестру.

2.3.3. Перелік завдань для самостійної роботи

I. Формування спеціалістів із зарубіжної літератури передбачає, у першу чергу, ознайомлення студентів із художньою спадщиною

письменників літературної епохи, що вивчається. На початку семестру студенти отримують **перелік** обов'язкових для прочитання **художніх творів**, рівень володіння сюжетним матеріалом яких перевіряється на консультаціях, та список віршів для вивчення напам'ять.

Література середніх віків

Релігійна література

- Біблія. Старий Заповіт (Книга Псалмів, Книга Екклесіяста, Пісня над піснями). Новий Заповіт (Євангеліє від св.Іоана).
- Агіографія (за вибором студента).

Архаїчні епоси

- Пісня про Беовульфа.
- Пісня про Хільдебранда.
- Саги про Кухуліна.
- Старша Едда.

Героїчні епоси

- Пісня про Роланда.
- Пісня про Сіда.
- Пісня про нібелунгів.

Лицарська література

- Лірика трубадурів.
- «Трістан та Ізольда».
- Кретъєн де Труа «Ланселот, або Лицар Воза»
«Івейн, або Лицар Лева».

Міська література

- Фаблію, шванки.
- «Роман про Лиса».
- Поезія вагантів.

Література доби Відродження

Італійське Передвідродження та Відродження

- Данте Аліг'єрі «Божественна комедія». І частина «Пекло».
- Боккаччо Дж. «Декамерон» (1 день: 2, 3 новели; 2 день: 9 новела;
3 день: 4, 7, 9 новели; 4 день: 1 новела;
5 день: 1, 9 новели; 6 день: 10 новела).
- Петрарка Ф. «Книга пісень».

Відродження Німеччини та Нідерландів

- Брант С. «Корабель дурнів».

- Роттердамський Е. «Похвала Глупоті».

Французьке Відродження

- Рабле Ф. «Гаргантюа та Пантагрюель».
- Ронсар П. де. «Любовні вірші до Кассандри», сонети «До Єлени».

Англійське Відродження

- Шекспір В. Трагедії «Отелло», «Король Лір», «Ромео і Джульєтта», «Гамлет», «Юлій Цезар».
- Історичні хроніки «Генріх IV», «Річард III».
- Комедії «Венеціанський купець», «Багато галасу даремно» та ін. (одна за вибором)

Іспанське Відродження

- Сервантес М. де «Дон Кіхот».

Перелік віршів, обов'язкових для вивчення напам'ять:

- Лірика трубадурів: пасторела, альба, канцона (2 напам. за вибором).
- Лірика вагантів: «Безтурботна пісня».
- Війон Ф. «Балада прикмет».
- Петрарка Ф. Сонети № 132 та № 61.
- Шекспір В. Сонети № 66 та № 130.

Монолог Гамлета («Бути чи не бути...»)

II. Однією із форм самостійної роботи студента є ведення **читацького щоденника**, в якому має бути відображена робота студента із художніми текстами: цитатний аналіз образів, коментар студента щодо сюжетної організації твору, власні зауваження з приводу прочитаного тощо. Вид оформлення читацького щоденника (таблиці, схеми, конспект і т.п.) є довільним.

Критерії оцінювання читацького щоденника

9-10 балів отримують студенти за охайне, грамотне ведення читацького щоденника, в якому відображено детальний, повний цитатний аналіз усіх запропонованих для вивчення творів, а також коментар до прочитаного;

7-8 балів виставляються за щоденник, що характеризується неповним обсягом опрацьованої літератури (на кілька одиниць менше, ніж потрібно), стислим аналізом образів, наявністю незначної кількості мовних помилок;

4-6 балів одержують студенти за читацькі щоденники, в яких висвітлена недостатня кількість творів, що вивчаються, цитатний аналіз бідний, зустрічаються мовні помилки;

1-3 бали отримує читацький щоденник, аналіз художнього масиву тексту якого представлений лише кількома творами і містить замало інформації щодо характеристики образної системи твору.

Знімається один чи кілька балів за роботу, що характеризується недбалістю та неохайністю виконання, містить переписаний із підручників матеріал чи переказ змісту твору, а також вклеєні фрагменти тексту.

Додатковий бал ставиться за схеми, таблиці та ін. наведені у щоденнику види роботи, виконані студентом, що засвідчують високий рівень володіння текстовим матеріалом.

Критерії оцінювання законспектованих статей

При оцінюванні законспектованих літературно-критичних статей враховується, по-перше, обсяг виконаної студентом роботи, по-друге, вміння вибрати головне, найсуттєвіше, найважливіше із загального, а також оформлення роботи: наявність/відсутність мовних помилок, охайність, чистота тощо. За кожну статтю студент отримує від 1 до 3 балів. Не зараховуються роботи, що звернені не до першоджерела, а до готового аналізу вказаного матеріалу.

2.3.4. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ВИВЧЕННЯ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Релегійна середньовічна література. Духовна поезія (літургійні гімни).	2
2.	Старий Заповіт. Книги навчальні поетичні.	2
3.	Жанр Євангелія в середньовічній літературі.	2
4.	Агіографія та її жанровий канон.	2
5.	Епос південних слов'ян. Пісні про битву на Косовому полі. Епічна пісня про Марка Кралевича.	3
6.	Тема васальної відданості в героїчному епосі країн Західної Європи.	3
7.	Типологія лицарських романів.	2
8.	Міська література, основні теми і жанри.	2
9.	Данте «Нове життя».	2
10.	Композиція і поетика «Божественної комедії» Данте.	2
11.	Ф. Війон та його місце у французькій літературі.	2
12.	Лірика Ронсара. Античні традиції та новаторство.	2
13.	Творчість В. Шекспіра. Аналіз трагедії «Макбет».	2
	«Шекспірівське питання» у наш час.	2
	Разом	30

2.3.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ (ТЕМАТИКА КУРСОВИХ РОБІТ)

№	Тема курсової роботи	ППП студента, група
1.	Жанр агіографії та літературні традиції західноєвропейської літератури.	
2.	Псалми у Святому Письмі та європейській літературній традиції.	
3.	Євангельський жанр в європейській літературі.	
4.	Традиції та роль міфу в архаїчних епосах раннього середньовіччя.	
5.	Традиції провансальської лірики в поезії доби Відродження.	
6.	«Роман про Лиса» та його традиції в літературах народів Європи.	
7.	Історія розвитку сонетної форми в європейській поезії доби Відродження.	
8.	Відображення життя середньовічного суспільства в західноєвропейській літературній традиції.	
9.	Образ жінки в середньовічній лицарській літературі.	
10.	Реформація та її вплив на літературу доби Відродження.	
11.	Тема кохання в середньовічній лицарській літературі.	
12.	Куртуазна література і становище жінки в середньовічному суспільстві.	
13.	Розвиток жанру містерії в європейській літературі.	
14.	«Література про дурнів» та традиції ренесансної сатиричної літератури.	
15.	Проблеми національної історії Англії в історичних хроніках В.Шекспіра.	
16.	«Шекспірівське питання» у наш час.	
17.	Категорія трагічного в драматургії В.Шекспіра	
18.	Тема кохання і смерті в трагедіях В.Шекспіра.	
19.	Природа комічного у Шекспіра.	
20.	Трагедія «Гамлет» В. Шекспіра: історія інтерпретацій.	
21.	Функції надприродного в трагедії В. Шекспіра «Макбет».	
22.	Тематика та проблематика сонетів В.Шекспіра.	

23.	Поетика історичних хронік Шекспіра.	
24.	Проблема особистості Короля в історичних хроніках Шекспіра.	
25.	Трагедія «Отелло» В. Шекспіра: своєрідність літературних перекладів та ідейних інтерпретацій	
26.	«Плеяда» та її роль в розвитку європейської літератури.	
27.	Образ Дон Кіхота в європейській літературі.	
28.	Жанр новели в літературі Відродження (компаративний аналіз творів М. Наваррської, Дж. Боккаччо, Дж. Чосера).	

2.3.6. ХАРАКТЕРИСТИКА КУРСОВОЇ РОБОТИ

Курсова робота є одним із видів науково-дослідницької роботи студента, складовою навчального процесу у вищих навчальних закладах. Написанню роботи передуює процес опрацювання матеріалу, підбір наукових джерел, присвячених проблемі, що досліджується, осмислення зібраного матеріалу, його систематизація, робота над висновками. Курсова робота засвідчує вміння застосовувати здобуті знання, проявляти навички систематизації та аналізу.

Основні вимоги до оформлення наукових, у тому числі курсових робіт, розроблені ВАК України. Якість наукової роботи оцінюється не лише за гатунком змісту, а й за рівнем виконання вимог ВАК України до оформлення робіт.

Наукова робота друкується у текстовому редакторі Word шрифтом 14 Times New Roman із полуторним міжрядковим інтервалом на одній сторінці аркуша білого паперу формату А4 до тридцяти рядків на сторінці. Перенесення слів не допускаються.

Текст необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий – 35 мм, правий – 15 мм, верхній – 20 мм, нижній – 20 мм. Абзац становить 10 мм.

Друкарські помилки, описки і графічні неточності, що виявляються в процесі написання роботи, виправляються підчищенням або зафарбуванням коректором. Допускається не більше двох виправлень на одній сторінці.

Нумерація сторінок, розділів, пунктів, таблиць тощо подається арабськими цифрами. Першою сторінкою роботи є титульний аркуш, що включається до загальної нумерації сторінок. На титульному аркуші номер не проставляється, на наступних сторінках – у правому верхньому куті без крапки.

Обсяг курсової роботи має налічувати від 25 до 30 сторінок, до яких не входить список використаних джерел, список джерел фактичного матеріалу і

додатки. Список використаних джерел має нараховувати не менше 25 позицій.

Структура курсової роботи представлена такими елементами:

- 1) титульний аркуш;
- 2) зміст;
- 3) вступ;
- 4) як правило, два розділи роботи із висновками до кожного розділу;
- 5) загальні висновки;
- 6) список використаних джерел;
- 7) додатки (при необхідності).

У вступі обґрунтовується актуальність дослідження, аналізується ступінь дослідження теми, визначаються мета і завдання роботи, її структура, вказується обсяг дослідження.

Розділи курсової роботи присвячені дослідженню теми. Від студента вимагається вміння самостійно відбирати фактичний матеріал, аналізувати його, систематизувати, робити необхідні висновки та узагальнення. Студенти засвідчують вміння працювати із теоретичними, науково-дослідницькими джерелами, а також художніми текстами. У курсовій роботі студент засвідчує свою обізнаність із дослідженнями з теми, посилаючись на твори інших авторів. Прямі на непрямі цитати оформлюються відповідними посиланнями у квадратних дужках. Кожний розділ завершується висновками.

У загальних висновках до роботи студент вказує основні результати власного дослідження.

Список використаних джерел увідповіднюється вимогам ВАК до оформлення бібліографії.

Зразок оформлення титульного аркуша:

ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ім. БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Навчально-науковий інститут іноземних мов
Кафедра російської мови, зарубіжної літератури
та методики навчання

ТОМІЛЕНКО КАТЕРИНА ІВАНІВНА

**ТРАГЕДІЯ «ГАМЛЕТ» В. ШЕКСПІРА:
ІСТОРІЯ ІНТЕРПРЕТАЦІЙ**

Курсова робота

Спеціальність 6.020303 – Мова і література (англійська)

Науковий керівник:
к.ф.н., доцент Богданова І. В.

Черкаси – 2014

2.4. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Література середніх віків як відображення середньовічної картини світу. Періодизація доби середньовіччя, тематика та жанрова своєрідність середньовічної літератури.
2. Значення християнства для утвердження та розвитку літератури та культури середніх віків. Жанри релігійної літератури.
3. Архаїчні епоси та їх характеристика.
4. Розвиток героїчного епосу за часів зрілого середньовіччя. Спільне й відмінне в національних героїчних епосах.
5. Формування лицарства, його «кодекс», мораль та етика. Куртуазна література.
6. Поезія трубадурів та її генезис. Основні форми, жанри і тематика лицарської поезії. Видатні трубадури і міннезінгери.
7. Куртуазний лицарський роман, його типологія, тематика, художня своєрідність. Основні цикли лицарського роману.
8. Середньовічна міська література. Провідні жанри міської літератури.
9. Лірика вагантів та голіардів. Основні теми та мотиви поезії. Художня своєрідність.
10. Епоха Відродження: зміна картини світу; значення культури античності для світогляду людини Відродження; періодизація та загальна характеристика.
11. Передвідродження в Італії. Поезія Данте. «Божественна комедія».
12. Ф. Петрарка. Огляд життя та творчості. «Канцоньєре» Петрарки в контексті літератури гуманізму.
13. Дж. Боккаччо. Теми та проблеми «Декамерона». Особливості сюжету та композиції.
14. Північне Відродження. «Похвала глупоті» Е. Роттердамського.
15. Формування гуманізму у Франції. Поезія Ф. Війона як вираження нового світогляду і світовідчуття в період переходу до епохи Відродження.
16. Творчість Ф. Рабле. Роман «Гаргантюа та Пантагрюель». Теми, проблеми, характеристика образів.
17. Відродження в Англії. Поезія та драматургія В. Шекспіра: цикл сонетів, історичні хроніки, трагедії, комедії.
18. Відродження в Іспанії. Біографія та творчість М. де Сервантеса. Роман «Дон Кіхот».

3. ПЕРЕВІРКА ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ

3.1. Модульна контрольна робота

3.1.1. Мета контрольної роботи

Виконання модульної контрольної роботи є складовою частиною навчального процесу, активною формою перевірки знань.

Контрольна робота спрямована на перевірку рівня засвоєння студентами теоретичного матеріалу, а також здобутих навичок аналізу художнього тексту. Контрольна робота сприяє формуванню вмінь підсумовувати та узагальнювати засвоєне; виявляє ступінь підготовки студентів до підсумкового тестування.

3.1.2. Загальні вимоги до контрольної роботи

У контрольній роботі студент засвідчує певні теоретичні знання, а також демонструє вміння аналізу художнього тексту.

Виправлення, закреслювання, скорочення слів (крім загальноновживаних) не дозволяється. Робота оформлюється грамотно та охайно.

Структура роботи: завдання контрольної роботи представлені трьома питаннями різного рівня складності, що оцінюються одним або двома балами. Оцінка кожного з питань залежить від точності вживання термінології, повноти відповіді та наведеної аргументації. Максимальна кількість балів за контрольну роботу – 5 (детальніше див. 1.4).

Тематика контрольної роботи: завдання охоплюють коло проблем, пов'язаних з розвитком середньовічної та ренесансної літератури різних країн, а також творчістю найвідоміших її репрезентантів.

3.1.3. Виклад змісту контрольної роботи

Модульна контрольна робота № 1 за темою «Література середніх віків»

Варіант I

1. Особливості та періодизація розвитку середньовічної літератури.
2. Роман про Трістана та Ізольду. Ідея твору. Образи головних героїв.
3. Синтез рис архаїчного та героїчного епосів в «Пісні про нібелунгів». Образна система твору.

Варіант II

1. Особливості середньовічної міської літератури.

2. «Пісня про Беовульфа»: структурні рівні поеми; образна система.
3. Французький героїчний епос «Пісня про Роланда». Тематика та образна система твору.

Варіант III

1. Лицарська середньовічна література та її особливості.
2. «Роман про Ренара» як алегоричне зображення середньовічного суспільства. Характеристика головних образів.
3. Іспанський героїчний епос «Пісня про Сіда». Особливості композиції та образної системи.

Модульна контрольна робота № 2 за темою «Література Відродження»

Варіант I

1. Загальна характеристика та періодизація літератури доби Відродження.
2. Поезія Ф. Петрарки: жанрові особливості, тематика, своєрідність художньої системи.
3. Характеристика та значення образу Гамлета (трагедія В. Шекспіра «Гамлет»).

Варіант II

1. Італійське Відродження та його особливості.
2. Тематика та проблематика «Декамерона» Дж. Боккаччо. Особливості сюжету та композиції.
3. Образи Гаргантюа та Пантагрюеля (за романом Ф. Рабле «Гаргантюа та Пантагрюель»).

Варіант III

1. Відродження в Англії та його своєрідність.
2. Поема Данте «Божественна комедія» як художній синтез середньовічної та ренесансної культур. Особливості жанрової природи, символічність образів, ідейний зміст та проблематика твору.
3. Характеристика образу Дон Кіхота (за романом М. Сервантеса).

Завдання для контрольних робіт для студентів заочної форми навчання

Контрольна робота для студентів заочної форми навчання носить реферативний характер, її призначення – вивчення, систематизація та узагальнення навчального матеріалу з теми. Робота складається із трьох завдань: 1) загальнотеоретичного, присвяченого питанням теорії літературних явищ доби середньовіччя та Відродження, їх жанровій природі;

2) характеристики творчості одного із письменників середніх віків чи Ренесансу; 3). аналізу окремого літературного твору. Обсяг відповіді на кожне питання – від 8 надрукованих аркушів. Обов'язковим є перелік використаної літератури з кожного питання.

Варіант I

1. Література середніх віків як відображення середньовічної картини світу.
2. Передвідродження в Італії. Поезія Данте Аліг'єрі.
3. В. Шекспір. Трагедія «Отелло». Проблематика та характеристика образів.

Варіант II

1. Тематика та жанрова своєрідність середньовічної літератури.
2. «Пісня про нібелунгів». Загальна характеристика та особливості.
3. Дж. Боккаччо. Теми та проблеми «Декамерона». Особливості сюжету та композиції.

Варіант III

1. Героїчні епоси доби середніх віків: особливості жанрової природи та системи образів.
2. Середньовічний тваринний епос. «Роман про Ренара».
3. Трагедія «Юлія Цезар» В. Шекспіра: проблеми та характеристика образів.

Варіант IV

1. Архаїчні епоси доби середніх віків: особливості жанрової природи та системи образів.
2. Основні теми та образи лицарського роману «Трістан та Ізольда».
3. «Гамлет». Характеристика та значення центрального образу. Трагедія Гамлета.

Варіант V

1. Жанри середньовічної релігійної літератури та їх характеристика.
2. «Пісня про Роланда». Загальна характеристика та особливості.
3. В. Шекспір. Трагедія «Ромео і Джульєтта». Проблематика та характеристика образів.

Варіант VI

1. Куртуазна література як відтворення лицарської моралі та способу життя. Характеристика форм та жанрів.
2. «Пісня про Сіда». Загальна характеристика та особливості.
3. Роман Ф. Рабле «Гаргантюа та Пантагрюель». Теми, проблеми, характеристика образів.

Варіант VII

1. Міська література. Жанрова різноманітність.
2. Провансальська поезія. Характеристика жанрів, творчості найвідоміших авторів.
3. В. Шекспір. Трагедія «Король Лір». Проблематика та характеристика образів.

Варіант VIII

1. Епоха Відродження: зміна картини світу; значення культури античності для світогляду людини Відродження; періодизація та загальна характеристика.
2. Лірика вагантів: теми, образи, особливості жанрових форм.
3. Проблематика та система образів роману Ф. Рабле «Гаргантюа та Пантагрюель».

Варіант IX

1. Середньовічний лицарський роман. Основні цикли, загальна характеристика.
2. Роман Сервантеса «Дон Кіхот». Значення роману в контексті світової літератури.
3. Сонети Шекспіра. Загальна характеристика. Аналіз одного із сонетів за вибором.

Варіант X

1. Своєрідність драматичних жанрів середньовічної міської літератури.
2. Ф. Петрарка. Огляд життя та творчості.
3. Загальна характеристика трагедій В. Шекспіра. Аналіз трагедії за вибором.

3.2. Тестова робота

Однією із форм перевірки знань студентів виступає підсумкова **тестова робота**.

3.2.1. Мета тестової роботи: перевірка рівня засвоєння теоретичного матеріалу за результатами семестрового вивчення курсу.

3.2.2. Структура роботи: завдання тестової роботи представлені двадцятьма завданнями закритої форми з вибором однієї чи двох правильних відповідей.

Кожний вірно обраний варіант (в тому числі той, що складається з двох відповідей) оцінюється в 0,5 балів. Таким чином, загальний підсумок за тестову роботу має становити 10 балів.

3.2.3. Тематика тестової роботи: завдання охоплюють як проблеми теоретичного характеру, пов'язані з розвитком середньовічної літератури та літератури Відродження, так і розраховані на перевірку осягнення студентами художнього масиву текстів.

Приклади тестових завдань:

1. Яка епоха проголосила самоцінність людини:
  - а) середньовіччя;
  - б) епоха Відродження;
  - в) епоха Просвітництва;
  - г) доба модернізму.

2. Характерними рисами літератури середньовіччя є:
  - а) антропоцентризм;
  - б) теоцентризм;
  - в) символічність та алегоричність;
  - г) міфологізм.

3. Релігійну середньовічну літературу репрезентують:
  - а) агіографія;
  - б) лірика трубадурів;
  - в) есхатологічна література;
  - г) міфи й легенди.

4. Характерними ознаками героїчного епосу виступають:
  - а) зв'язок з національно-історичними подіями;
  - б) образ головного героя, що походить із аристократичного роду;
  - в) наявність казково-міфологічних образів;
  - г) боротьба з чудовиськами та велетнями.

5. Ранні архаїчні епоси:
  - а) «Пісня про Беовульфа»;
  - б) «Пісня про нібелунгів»;
  - в) «Пісня про Роланда»;
  - г) «Пісня про Хільдебранда».

6. Героїчні епоси зрілого середньовіччя:
  - а) «Пісня про Беовульфа»;
  - б) «Пісня про нібелунгів»;
  - в) «Пісня про Роланда»;
  - г) «Пісня про Хільдебранда».

7. До лицарських романів належать:
  - а) романи про пошук Вічної правди;

- б) романи про Святий Грааль;
  - в) романи Круглого столу;
  - г) романи про Вічну Красу.
8. Жанри міської літератури:
- а) апокрифи;
  - б) фаблію;
  - в) мораліте;
  - г) патерики.
9. Ознаки літератури Відродження:
- а) теоцентризм;
  - б) антропоцентризм;
  - в) регламентація видів мистецтва;
  - г) орієнтація на античні культурні цінності.
10. Виберіть правильне твердження:
- а) Данте є автором «Декамерона»;
  - б) Данте є автором «Божественної комедії»;
  - в) Петрарка є автором «Декамерона»;
  - г) Дж.Боккаччо є автором «Декамерона».
11. У Данте це почуття «водить сонце і нічні світила». Йдеться про:
- а) Віру;
  - б) Доброчесність;
  - в) Любов;
  - г) Милосердя.
12. Який гріх, за Данте, є найтяжчим:
- а) вбивство;
  - б) самогубство;
  - в) зрада;
  - г) заздрість.
13. Роман Ф.Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель» порушує проблеми:
- а) ідеального монарха;
  - б) ідеального кохання;
  - в) ідеального суспільства;
  - г) митця і його ролі в суспільстві.
14. Ім'я вчителя Гаргантюа, що сприяє його гармонійному розвитку:
- а) Тубал Олоферн;
  - б) Понократ;
  - в) Панург;
  - г) отець Мефодій.

15. Дон Кіхот вирушає здійснювати подвиги тому, що:
- а) хотів знайти даму серця;
  - б) хотів відродити лицарство людської натури;
  - в) знешкодити розум від читання лицарських романів;
  - г) йому нудно було сидіти вдома.
16. Діяльність В. Шекспіра пов'язана з театром:
- а) «Гранд Опера»;
  - б) «Ла Скала»;
  - в) «Глобус»;
  - г) «Ковент-Гарден».
17. Гамлет в трагедії Шекспіра багато розмірковує, але мало діє:
- а) тому, що він слабохарактерний;
  - б) він розуміє, що одна людина не здатна змінити «час, що розхитався»;
  - в) він не розуміє, що діється в Данії;
  - г) він боїться покарання.
18. Шекспіру належать драми:
- а) „Врятований Рим”;
  - б) „Юлій Цезар”;
  - в) „Король Лір”;
  - г) „Життя – це сон”.
19. В якому творі В. Шекспіра дійовими особами виступають герцог Глостер, герцог Кларенс, граф Річмонд:
- а) «Генріх ІУ»;
  - б) «Король Лір»;
  - в) «Річард ІІІ»;
  - г) «Юлій Цезарь».
20. Хто став причиною смерті Гамлета:
- а) Полоній;
  - б) Лаерт;
  - в) Клавдій;
  - г) Розенкранц та Гільденстерн.

3.3. Екзамен з курсу «ІСТОРІЯ ЗАРУБІЖНОЇ ЛІТЕРАТУРИ СЕРЕДНІХ ВІКІВ ТА ВІДРОДЖЕННЯ»

3.3.1. Екзаменаційні питання

1. Література середніх віків як відображення середньовічної картини світу. Загальна характеристика. Теоцентризм, універсалізм, традиційність мислення, символічність художньої форми.
2. Хронологічні межі та періодизація доби середньовіччя.
3. Джерела літератури середньовіччя: усна народна творчість, антична спадщина, християнство.
4. Магістральні напрями розвитку середньовічної літератури: релігійна література, архаїчні та героїчні епоси, лицарська та міська література.
5. Тематика та жанрова своєрідність середньовічної літератури.
6. Роль католицької церкви в розвитку історії та культури західноєвропейської цивілізації. Жанри релігійної літератури. Апокрифи. Агіографія. Есхатологічна література.
7. Біблія: Старий та Новий Заповіт. Історія написання. Структура. Художні особливості.
8. Євангелія як основний жанр Нового Заповіту.
9. Патристика та патрологія. Діяльність та творчість Августина Блаженного, Святого Ієроніма, Григорія Богослова.
10. Два етапи розвитку епосу народів Європи: архаїчний та героїчний. Спільне й відмінне в їх характеристичі.
11. Міфологічний тип мислення, фантастика, уславлення героїзму й служіння інтересам роду і племені в архаїчних епосах.
12. Англосаксонська поема «Беовульф». Особливості сюжетної будови та художні особливості.
13. Кельтський епос. Північний (уладський) та південний (цикл Фінна) цикли. Скелі про непереможного Кухуліна. Зображення подвигів героя.
14. Давньогерманський епос. «Пісня про Хільдебранда».
15. Скандинавський епос. Збірка пісень «Старша Едда». Відтворення в епічних піснях релігійних вірувань скандинавів. Головні божества скандинавської міфології Одін, Тор, Локі, Фрігга та ін., їх функції.
16. Розвиток героїчних епосів зрілого середньовіччя. Спільне й відмінне в національних героїчних епосах.
17. Історичні факти та їх художнє переосмислення у французькому історичному епосі «Пісня про Роланда». Тематика епосу. Образи Роланда, Олів'є, короля Карла, Ганелона та ін.
18. Художня своєрідність іспанського героїчного епосу «Пісня про Сіда». Відтворення історичного минулого, особливості композиції та художніх образів. Засоби створення головного образу.

19. Синтез рис архаїчного та героїчного епосів в німецькій «Пісні про нібелунгів». Національна своєрідність поеми. Образи Зігфріда, Крїмхільди, Брунхільди, Гунтера та ін.
20. Формування лицарства, його «кодекс», мораль та етика. Прованс і його роль у розвитку лицарської лірики.
21. Поезія трубадурів та її генезис. Основні форми, жанри (кансона, тенсона, сирвента, альба, пасторела тощо) і тематика лицарської поезії. Видатні трубадури та міннезінгери (Жоффрей Рюдель, Бернарт де Вентадорн, Бертран де Борн та ін.).
22. Куртуазний лицарський роман, його типологія, тематика, художня своєрідність. Основні цикли лицарського роману.
23. Романи про лицарів Круглого Столу та пошук Святого Граалю. Образи короля Артура, лицаря Ланселота, феї Моргани, мага Мерліна та ін.
24. Ідеалізація й поетизація картин лицарського побуту, риси моральної утопії в романах Кретьєна де Труа («Івейн, або Лицар Лева», «Ланселот, або Лицар Воза»).
25. Романи про Трістана та Ізольду. Образи головних героїв. Ідея твору.
26. Середньовічна міська література. Основні художньо-естетичні риси міської літератури. Формування нового світогляду і світовідчуття в середовищі «третього стану». Секуляризація літератури.
27. Провідні жанри міської літератури: дидактичні, драматичні, коміко-сатиричні. Поява нового літературного героя. Реалістичні й натуралістичні елементи міської літератури, її сатиричний та дидактичний характер.
28. Коміко-сатиричні жанри міської літератури: фаблію та шванки. Творчість жонглерів Рютбефа («Заповіт віслюка», «Про душу вілана») та Берньє («Попона, розрізана навпіл»). Фаблію «Селянин-лікар». Характер сміху у фаблію і шванках.
29. «Роман про Лиса» як алегоричне зображення середньовічного суспільства. Характеристика образів Ренара, Ізенгрїна, Нобля та ін. персонажів твору.
30. Розвиток драматичних жанрів міської літератури. Характеристика містерії, міраклє, моралїте. «Міраклє про Теофіла» Рютбефа та його художні особливості.
31. Розвиток середньовічних комічних драматичних жанрів. Фарс «Адвокат Патлен».
32. Лірика вагантів та голїардів. Основні теми та мотиви поезії. Художня своєрідність. Характеристика «Безтурботної пісні».
33. Епоха Відродження: зміна картини світу; значення культури античності для світогляду людини Відродження; періодизація та загальна характеристика.
34. Роль Реформації та Контрреформації в розвитку ренесансної культури та літератури.

35. Передвідродження в Італії. Життя і творчість Данте Аліг'єрі. Вплив поезії «нового солодкого стилю» на творчість Данте.
36. Синтез гуманістичного світогляду та середньовічної поетики в поемі Данте «Божественна комедія». Образи Вергілія, Беатріче, ліричного героя.
37. Огляд життя та творчості Ф.Петрарки. «Петрарківський стиль» та його вплив на розвиток європейської поезії.
38. «Канцоньєре» Петрарки в контексті літератури гуманізму. Художні особливості збірки. Образ Лаури. Сонети напам'ять.
39. Життя та творчість Дж.Боккаччо. Тематика та проблематика «Декамерона». Особливості сюжету та композиції.
40. Північне Відродження. Гуманізм в Нідерландах. «Похвала глупоті» Е.Роттердамського як філософська сатира.
41. Відродження в Німеччині. С.Брант. «Корабель дурнів». Народні книги про Тіля Уленшпігеля та доктора Фауста.
42. Реформація в Німеччині та гуманізм. Діяльність Мартіна Лютера та Томаса Мюнцера.
43. Формування гуманізму у Франції. Поезія Ф.Війона як вираження нового світогляду й світовідчуття в період переходу до епохи Відродження. Аналіз «Балади прикмет», балада напам'ять.
44. Відродження у Франції: загальні особливості, хронологічні межі, представники. Вплив Реформації на літературу. Творчість Ф. Рабле.
45. Роман Ф. Рабле «Гаргантюа та Пантагрюель». Теми, проблеми, характеристика образів.
46. Творчість «Плеяди». Поезія П. де Ронсара.
47. Відродження в Англії: хронологічні межі, загальна характеристика, представники. Творчість Дж. Чосера, Т. Мора та К. Марло.
48. Творчість В. Шекспіра. «Шекспірівське питання» у наш час.
49. Історичні хроніки Шекспіра: основні проблеми та система образів. Концепція історії та історичної особистості у хроніках «Річард III» та «Генріх IV».
50. Трагедії Шекспіра. Загальний огляд. Поняття трагічного. Художні особливості.
51. «Гамлет». Характеристика та значення центрального образу. Трагедія Гамлета.
52. Трагедія «Отелло». Проблематика та характеристика образів.
53. Трагедія «Ромео і Джульєтта». Проблематика та характеристика образів.
54. Трагедія «Король Лір». Проблематика та характеристика образів.
55. Трагедія «Юлій Цезар» В. Шекспіра: проблеми та характеристика образів.
56. Комедії Шекспіра. Загальний огляд. Художні особливості. Аналіз однієї комедії за вибором студента.
57. Сонети Шекспіра. Загальна характеристика. Аналіз одного із сонетів за вибором. Два сонети напам'ять.

58. Відродження в Іспанії: хронологічні межі, національна своєрідність, основні репрезентанти.
59. Біографія та творчість М. де Сервантеса.
60. Роман М. де Сервантеса «Дон Кіхот» як антилицарський роман та соціальна сатира. Характеристика образів Дон Кіхота та Санчо Панси. Значення роману в контексті світової літератури.

3.3.2. Зразок екзаменаційного білета

ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ім. БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

ІНІ іноземних мов

Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр

Напрямок підготовки 6.020303 Філологія

Семестр II

Навчальна дисципліна «Історія зарубіжної літератури середніх віків та Відродження»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

1. Література середніх віків як відображення середньовічної картини світу. Жанрові особливості та періодизація розвитку.
2. Синтез гуманістичного світогляду та середньовічної поетики в поемі Данте «Божественна комедія». Образи поеми.
3. Історичні хроніки Шекспіра: проблематика та система образів.

Затверджено на засіданні кафедри російської мови, зарубіжної літератури та методики навчання (протокол № ____ від _____).

Завідувач кафедри, професор
Екзаменатор, доцент

А.В.Градовський
І.В.Богданова

4. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ З ДИСЦИПЛІНИ

4.1. Список рекомендованої літератури з курсу

4.1.1. Основна література

Підручники, посібники, словники

1. Алексеев М. П. История западноевропейской литературы. Средние века и Возрождение / М. П. Алексеев. – М.: Высшая школа: Академия, 2000. – 462 с.
2. Галич О. А., Дмитренко В. І., Фоменко В. Г. Історія зарубіжної літератури. Античність. Середньовіччя: Навч.-метод.посібник / О. А. Галич, В. І. Дмитренко, В. Г. Фоменко. – Луганськ: Янтарь, 2003. – 228 с.
3. Давиденко Г. Й. Історія західноєвропейської літератури раннього і зрілого Середньовіччя: Навч. посібник / Г. Й. Давиденко. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2006. – 261 с.
4. Давиденко Г. Й., Акуленко В. Л. Історія зарубіжної літератури середніх віків та доби Відродження / Г. Й. Давиденко, В. Л. Акуленко. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 248 с.
5. История всемирной литературы: В 9-ти т. – Т.2, 3. – М.: Наука, 1984, 1985.
6. История западноевропейской литературы: Средние века и Возрождение / М. П. Алексеев, В. М. Жирмунский, С.С. Мокульский, А. А. Смирнов. – М.: Высшая школа, 1999. – 462 с.
7. Курціус Ернст Роберт. Європейська література і латинське Середньовіччя / Е. Р. Курціус; пер. з нім. А. Онишко. – Львів: Літопис, 2007. – 752 с.
8. Лексикон загального та порівняльного літературознавства / За ред. А. Волкова. – Чернівці: Золоті литаври, 2001. – 636 с.
9. Література західноєвропейського середньовіччя: Навч. посібник / Під ред. Н. О.Висоцької – Вінниця: Вид-во «Нова книга», 2003. – 449 с.
10. Наливайко Д. С. Искусство: направления, течения, стили / Д. С. Наливайко. – К.: Мистецтво, 1981. – 288 с.
11. Рубанова Г. Л. Історія світової літератури. Західноєвропейське Середньовіччя (III – XIV ст.) / Г. Л. Рубанова. – Л.: ПАІС, 2004. – 144 с.
12. Шалагінов Б. Зарубіжна література від античності до початку XIX ст. / Шалагінов Б. – К.: Вид-чий дім «Києво-Могилянська академія», 2007.
13. Шаповалова М. С., Рубанова Г. Л., Моторний В. А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження / М. С. Шаповалова, Г. Л. Рубанова, В. А. Моторний; За ред. Я. І. Кравця. – К.: Знання, 2011. – 476 с.
14. Энциклопедия мировой литературы / Под ред. С. В. Стахорского. – СПб.: Невская книга, 2000. – 656 с.

Хрестоматії, антології

15. Зарубежная литература Средних веков: В 2 т.: хрестоматия / Сост. Б. И. Пуришев. 3-е изд. – М.: Высшая школа, 2004. – 816 с.
16. Лирика средневековой Франции: Антология. – М.: Книга, 1991. – 480 с.
17. Література західноєвропейського Середньовіччя: Антологія. – Вінниця: Нова книга, 2003. – 464 с.
18. Світовий сонет: Антологія / Пер., передмова, додатки про авторів та прим. Д. Павличка. – К.: Дніпро, 1983. – 470 с.

1.1.2. Додаткова література з курсу

19. Абрамович С. Специфика Библии как сакральной книги / С. Абрамович // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2001. – № 9. – С. 48 – 50.
20. Августин Святій. Сповідь / Пер. з латини Ю. Мушака. – К.: Основи, 1996. – 320 с.
21. Аверинцев С. С. Риторика и истоки европейской литературной традиции / С. С. Аверинцев. – М.: Школа «Языки русской культуры», 1996. – 447 с.
22. Алексеев М. П. Литература средневековой Англии и Шотландии / М. П. Алексеев. – М.: «Высшая школа», 1984. – 351 с.
23. Анастасьев А. Дон Кихот: неотвратимая сила добра / А. Анастасьев // Вокруг света. – 2009. – № 7. – С. 40 – 58.
24. Андреев М. Л. Средневековая европейская драма. Происхождение и становление / М. Л. Андреев. – М.: Искусство, 1989. – 216 с.
25. Андреев М. Л., Хлодовский Р. И. Итальянская литература зрелого и позднего Возрождения / М. Л. Андреев, Р. И. Хлодовский. – М.: Наука, 1988. – 296 с.
26. Анроник А. В. Утверджуючи концепцію оптимістичного сприйняття життя (Матеріали до вивчення «Декамерона» Дж. Боккаччо) / А. В. Анроник // // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 1. – С. 20 – 22.
27. Аникст А. «Двенадцатая ночь, или Что угодно»: О пьесе Шекспира / Английская комедия XVII – XVIII веков. – М., 1989. – С. 735 – 746.
28. Аникст О. Діалектика Гамлета / О. Аникст // Зарубіжна література. – 2006. – № 6 (454) – С. 12 – 22.
29. Аникст А. А. Картина мира у Шекспира / А. А. Аникст // Художественное творчество: Вопросы комплексного изучения / АН СССР. – Л., 1986. – С. 143 – 150.
30. Аникст А. А. Творчество В. Шекспира / А. А. Аникст. – М.: Гослитиздат, 1963. – 615 с.
31. Аникст А. А. Теория драмы в Англии в эпоху Шекспира // А. А. Аникст. Теория драмы от Аристотеля до Лессинга. – М.: Наука, 1967. – С. 181 – 198.

32. Аникст А. А. Трагедия В. Шекспира «Гамлет» / А. А. Аникст. – М.: Просвещение, 1986. – 224 с.
33. Апокрифические апокалипсы / Пер., сост., вступит. статья: М. Г. Витковская, В. Е. Витковский. – СПб.: Алетейя, 2000. – 478 с.
34. Апокрифические Евангелия. – СПб.: Амфора, 2000. – 471 с.
35. Ауэрбах Эрих. Мимесис: Изображение действительности в западноевропейской литературе / Пер. с нем. – М.: Прогресс, 1976. – 560 с.
36. Ахматова А. Слово о Данте / А. Ахматова // Зарубіжна література. – 2005. – № 38. – С. 23.
37. Багно В. Е. Дорогами «Дон Кихота» / В. Е. Багно. – М.: Книга, 1988. – 447 с.
38. Барг М. А. Шекспир и история / М. А. Барг. – М.: Наука, 1976. – 199 с.
39. Барбер Ричард. Святой Грааль. Во власти священной тайны / Пер. с англ. С. Головой, А. Голова. – М., 2006.
40. Баткин Л. М. Данте и его время: Поэт и политика / Л. М. Баткин. – М.: Наука, 1965. – 198 с.
41. Бахтин М. М. Лекции по истории зарубежной литературы: Античность. Средние века / М. М. Бахтин. – Саранск: Изд-во Мордовского ун-та, 1999. – 210 с.
42. Бахтин М. М. Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Возрождения / М. М. Бахтин. – М.: Художественная литература, 1990. – 545 с.
43. Бедье Жозеф. Роман про Тристана та Ізольду / Жозеф Бедье; пер. з франц., пеередм., приміт. М. Рильського. – 4-е вид. – К.: Молодь, 1992. – 176 с.
44. Беовульф. Старшая Эдда. Песнь о Нибелунгах. / Вступит. ст. А. Я. Гуревича; прим. М. И. Стеблин - Каменского. – М.: Художественная литература, 1975. – 751 с.
45. Березинська З. І. Деякі особливості художнього мислення середньовічних епічних авторів / З. І. Березинська // Іноземна філологія: Респ. міжвід. збірник. – 1976. – Вип. 43. – С. 70 – 73.
46. Бершадська Н. М. Література Ренесансу у загальнокультурному контексті доби. Титани Відродження / Н. М. Бершадська // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 9. – С. 35 – 39.
47. Бершадська Н. Сонети В. Шекспіра та їх переклади / Н. Бершадська // Зарубіжна література. – 2001. – №39 (247) – С. 2 – 7.
48. Біблійні заповіді як першоджерело морально-правових законів духовної свободи // Позакласний час. – 2009. – № 21–22. – С. 53 – 55.
49. Білецький О. І. Франсуа Рабле і його книга / О. І. Білецький // Зібрання праць у 5 томах. – К., 1966. – Т. 5.
50. Бойко Л. Вивчення Біблії на уроках зарубіжної літератури / Л. Бойко // Зарубіжна література. – 2005. – № 29. – С. 5 – 32.
51. Болдырев Ю. Гамлет и его сверстники / Ю. Болдырев // Театр. – 1993. –

- № 12. – С. 2 – 27.
- 52.Борецький М. Джованні Боккаччо / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 22 – 34.
- 53.Борецький М. Доба європейського Відродження (Ренесанс). Ренесанс як духовний, світоглядний, культурний переворот / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 2 – 11.
- 54.Борецький М. І. «Сія книга вічна... Книга небесная...»: (Матеріали до уроків, присвячених вивченню Біблії, зокрема, «Книги Псалмів», «Екклезіаста», «Апокаліпсиса». Місце Біблії в історії світової культури) / М. І. Борецький // Відродження. – 1996. – № 4. – С. 31 – 37.
- 55.Борецький М. Конфлікт між ідеалом та дійсністю – центральна проблема твору: (Літературознавча основа вивчення роману «Дон Кіхот» Сервантеса) / М. Борецький // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 11. – С. 50 – 51.
- 56.Борецький М. Мігель де Сервантес Сааведра / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 51 – 72.
- 57.Борецький М. Рабле – сміх (Життя і творчість) / М. Борецький // Зарубіжна література. – 2003. – № 2–3. – С. 41 – 46.
- 58.Борецький М. Франческо Петрарка / М. Борецький // Тема. – 2002. – № 3. – С. 11 – 22.
- 59.Босарчук Т. В. Мигель де Сервантес Сааведра / Т. В. Босарчук // Все для вчителя. – 2008. – № 5. – С. 99 – 102.
- 60.Бояджиєв Г. Н. Вечно прекрасный театр эпохи Возрождения / Г. Н. Бояджиєв. – Л.: Искусство, 1973. – 489 с.
- 61.Бранка В. Боккаччо средневековый / В. Бранка. – М.: Радуга, 1983. – 401 с.
- 62.Буданова В. П. Варварский мир эпохи Великого переселения народов / В. П. Буданова. – М.: Наука, 2000. – 543 с.
- 63.Буркхардт Я. Культура Возрождения в Италии / Я. Буркхардт. – М.: Юристъ, 1996. – 591 с.
- 64.Буряк С. Батько європейської лірики: (Франческо Петрарка) / С. Буряк // Зарубіжна література. – 2004. – № 2. – С. 7 – 14.
- 65.Ващенко Г. Євангельський ідеал людини / Г. Ващенко // Київська старовина. – 1993. – № 6. – С. 114 – 122.
- 66.Верещагин Е. Из каких книг состоит Новый Завет и как он соотносится с Ветхим / Е. Верещагин // Азия и Африка сегодня. – 1993. – № 8. – С. 40 – 45.
- 67.Верцман И. «Гамлет» В. Шекспира / И. Верцман. – М.: Художественная литература, 1964. – 141 с.
- 68.Веселовский А. Н. Петрарка в поэтической исповеди Canzoniere // В кн.: А. Н. Веселовский. Избранные статьи. – Л.: Художественная литература, 1939. – 598 с.
- 69.Вийон Ф. Полное собрание поэтических сочинений / Пер. с франц. Вступит. ст., сост., коммент. Е. Витковского. – М.: «РИПОЛ КЛАССИК», 1998. – 448 с.

- 70.Відродження // Тема. – 2004. – № 1. – С. 41 – 49.
- 71.Війон Ф. Життя і твори / Пер., передмова і примітки С. Гординського. – Мюнхен: Сучасність, 1971. – 143 с.
- 72.Виппер Ю. Б. Поэзия Плеяды: Становление литературной школы / Ю. Б. Виппер. – М.: Наука, 1976. – 435 с.
- 73.Виппер Ю. Б. Творческие судьбы и история / Ю. Б. Виппер. – М.: Художественная литература, 1990. – 354 с.
- 74.Висоцька Н. О. Подорож у світ «Божественної комедії» / Н. О. Висоцька // Всесвітня література. – 1999. – № 11. – С. 41 – 43.
- 75.Волкова З. Н. Эпос Франции: История и язык французских эпических сказаний / З. Н. Волкова. – М.: Наука, 1984. – 318 с.
- 76.Гальфрид Монмутский. История бриттов. Жизнь Мерлина / Послеслов. А. Д. Михайлова. – М.: Наука, 1984. – 287 с.
- 77.Гарднер Дж. Жизнь и время Чосера / Пер. В. Ворониной. – М.: Радуга, 1986. – 449 с.
- 78.Гаспаров М. Л. Любовный учебник и любовный письмовник / М. Л. Гаспаров // Жизнеописание провансальских поэтов во времена графов провансальских процветавших. – М.: Наука, 1993.
- 79.Гаспаров М. Л. Очерк истории европейского стиха / М. Л. Гаспаров. – М.: Фортуна Лимитед, 2003. – 272 с.
- 80.Гаспаров М. Л. Поэзия вагантов / М. Л. Гаспаров / В кн.: Поэзия вагантов. – М.: Наука, 1975. – С. 421 – 514.
- 81.Гвоздев А. А. История европейского театра: Театр эпохи феодализма / А. А. Гвоздев. 2-е изд. – М.: «Либроком», 2011. – 336 с.
- 82.Гвоздьов А. А. Геній італійського Ренесансу: (Данте) / А. А. Гвоздьов // Всесвітня література та культура. – 2004. – № 4. – С. 2 – 7.
- 83.Гинзбург Л. Лирика вагантов / Л.Гинзбург. – М.: Художественная литература, 1970. – 194 с.
- 84.Голенищев-Кутузов И. Н. Романские литературы: Статьи и исследования / И. Н. Голенищев-Кутузов. – М.: Наука, 1975. – 530 с.
- 85.Голенищев-Кутузов И. Н. Творчество Данте и мировая культура / И. Н. Голенищев-Кутузов. – М.: Наука, 1971. – 551 с.
- 86.Головащенко С. І. Біблієзнавство. Вступний курс: Навчальний посібник. – К.: Либідь, 2001. – 496 с.
- 87.Гончарук Т. Поняття про «вічний образ». Зображення подвигів Дон Кіхота / Т. Гончарук // Зарубіжна література. – 2005. – № 40. – С. 13.
- 88.Горбачевська І. І. Артуріана / І. І. Горбачевська // Питання літературознавства. – Вип. 7/64. – Чернівці, 2000. – С. 138 – 144.
- 89.Гординський С. Поезія Франсуа Війона // С. Гординський. На переломі епох. – Львів: Світ, 2004. – 504 с.
- 90.Градовський А. В. Українська палітра на європейському тлі: Формування у майбутніх вчителів-словесників навичок компаративного аналізу художнього твору / А. В. Градовський. – Черкаси: Вид-во Чабаненко Ю. А., 2011. – 220 с.
- 91.Гузь О. Ідея кохання, «сильнішого за смерть», у біблійні «Пісні над

- піснями» та повісті О. Купріна «Суламіф» / О. Гузь // Зарубіжна література. – 2008. – № 31–32. – С. 20 – 22.
92. Гузь О. Феномен Біблії та секрети її популярності: (Знайомство з Біблією як пам'яткою світової літератури) / О. Гузь // Зарубіжна література. – 2008. – № 31–32. – С. 12 – 16.
93. Гуревич А. Я. Избранные труды. В 4 т. – Т. 2. Средневековый мир / А. Я. Гуревич. – М.-СПб.: Университетская книга, 1999. – 559 с.
94. Гуревич А. Я. Индивид и социум на средневековом Западе / А. Я. Гуревич. – СПб.: Александрия, 2009. – 496 с.
95. Гуревич А. Я. История и сага / А. Я. Гуревич. – М.: Наука, 1972. – 192 с.
96. Гуревич А. Я. Категории средневековой культуры / А. Я. Гуревич. – М.: Искусство, 1972. – 318 с.
97. Гуревич А. «Постійні» і «змінні» величини в історії культури (до проблеми народної культури Середньовіччя) / А. Я. Гуревич // Всесвіт. – 1976. – № 10.
98. Гуревич А. Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства / А. Я. Гуревич. – М.: Искусство, 1990. – 401 с.
99. Данцигер К. Г. Театр как модель мира: Английская мистерия конца XIV – первой половины XV века / К. Г. Данцигер // Театр. Живопись. Кино. Музыка. – 2010. – № 1. – С. 9 – 35.
100. Даркевич В. П. Народная культура Средневековья: Пародия в литературе и искусстве IX – XVI вв. / В. П. Даркевич. – М.: Наука, 1992. – 286 с.
101. Державин К. Н. Сервантес: Жизнь и творчество / К. Н. Державин. – М.: Гослитиздат, 1958. – 743 с.
102. Дітькова С. Ю. «Він займався щасливою поезією...»: (Матеріали до вивчення роману Дж. Боккаччо «Декамерон») / С. Ю. Дітькова // Всесвітня література та культура. – 2004. – № 4. – С. 22 – 29.
103. Доброхотов А. Л. Данте Алигьери / А. Л. Доброхотов. – М.: «Мысль», 1990. – 208 с.
104. Древнеанглийская поэзия. – М.: Наука, 1982. – 330 с.
105. Дюби Ж. Куртуазная любовь и перемены в положении женщины во Франции XII в. / Ж. Дюби // Одиссей. Человек в истории. Личность и общество. – М.: Наука, 1990. – С. 91 – 94.
106. Евнина Е. М. Франсуа Рабле / Е. М. Евнина. – М.: Госполитиздат, 1948. – 343 с.
107. Екклесіаст – філософський твір і книга Святого Письма // Людина і світ. – 1997. – № 5–6. – С. 34 – 36.
108. Елина Н. Г. Поэзия «Новой жизни» (Данте) // Дантовские чтения: 1971 / Под общей ред. И. Бэлзы. – М., 1971. – С. 52-144.
109. Жизнеописания трубадуров: жизнеописания древних наиславнейших провансальских пиитов, во времена графов прованских процветавших / Сост. М. Б. Мейлах; Отв. ред. Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1993. – 736 с.

110. Жирмунский В. М. Народный героический эпос. Сравнительно-исторические очерки / В. М. Жирмунский. – М.-Л.: Гослитиздат, 1962. – 435 с.
111. Загальна характеристика розвитку середньовічної літератури народів Європи // Тема. – 2000. – № 3. – С. 3 – 69.
112. Загальна характеристика творчості вагантів // Тема. – 2000. – № 3. – С. 62-69.
113. Затонский Д. А был ли Франсуа Рабле ренессансным гуманистом?.. (Опыт «постмодернистской» интерпретации «Гаргантюа и Пантагрюеля») / Д. Затонский // Вопросы литературы. – 2000. – № 5. – С.208 – 234.
114. Затонский Д. Был ли «Дон Кихот» рыцарским романом? / Д. Затонский // В кн.: Д. Затонский. Художественные ориентиры XX века. – М.: Сов.писатель, 1988. – С. 16 – 66.
115. Затонський Д. Вільям Шекспір / Д. Затонський // Вільям Шекспір. Твори: У 6 т. – К.: Дніпро, 1984. – Т. 1. – 534 с.
116. Затонский Д. Рыцарь на большой дороге (О Сервантесе и его «Дон Кихоте») / Д. Затонский // Вікно в світ. – 2000. – № 3. – С. 10 – 18.
117. Затонский Д. Сказки о ренессансном принце, или Карнавальные не-герои посреди ловушек бытия (Ф. Рабле «Гаргантюа и Пантагрюэль») / Д. Затонский // Вікно в світ. – 2000. – № 1. – С. 51 – 72.
118. Затонский Д. Что такое «Дон Кихот»? // В кн.: Д. Затонский. Искусство романа и XX век. – М.: Художественная литература, 1973. – С. 56 – 65.
119. Захаријева І. Модель літературного коментаря О. Мандельштама («Разговор о Данте») / І. Захаријева // Зарубіжна література. – 2011. – № 5. – С. 6 – 10.
120. Здолавши півшляху життя земного... «Божественна комедія» Данте та її українське відлуння / Пер. та упоряд. М. Стріха. – К.: Факт, 2001. – 136 с.
121. Зінчук І. «Гамлет» та трагедія помсти елизаветинської доби / І. Зінчук // Зарубіжна література. – 2012. – № 6. – С. 4 – 6.
122. Зюсюкин И. Отец «Дон Кихота» (Сервантес) / И. Зюсюкин // Смена. – 2003. – № 7. – С. 210 – 217.
123. Иванов К. А. Трубадуры, труверы и миннезингеры / К. А. Иванов. – М.: Алетейя, 2001. – 360 с.
124. Івашина Л. Співати про Любов. Урок компаративного аналізу сонетів Данте, Петрарки та Шекспіра / Л. Івашина // Світова література. – 2013. – № 7. – С. 20 – 23.
125. Исландские саги: В 2 т. / Под общей ред. О. А. Смирницкой / Вступит. ст. М. И. Стеблин-Каменского. – СПб., 1999.
126. «Істинне і головне Євангеліє»: Євангеліє Івана // Людина і світ. – 1995. – № 7. – С. 20 – 22.
127. История немецкой литературы: В 3-х т. Т. 1. – М.: Радуга, 1985. – 350 с.

128. Кагарлицкий Ю. И. Шекспир и Вольтер / Ю. И. Кагарлицкий. – М.: Наука, 1980. – 499 с.
129. Казак Я. «Бути чи не бути?» Трагедія зіткнення Гамлета зі злом реального світу. Проблема морального вибору у творі / Я. Казак // Зарубіжна література. – 2004. – № 41. – С. 14–16.
130. Карева В. В. Франсуа Рабле и Томас Мор. Гуманистическая утопия в романе «Гаргантюа и Пантагрюэль» / В. В. Карева // В кн.: Томас Мор. – М., 1981. – С. 76 – 110.
131. Качуровський І. Лірика європейського Середньовіччя (Піренейський півострів) / І. Качуровський // Вісн. Київськ. держ. літ. ун-ту. – 1999. – № 1. – Т. 1.
132. Качуровський І. Мій Петрарка / І. Качуровський // Сучасність. – 1985. – № 1. – С. 6 – 13.
133. Кашуба Є. Випробування долею. За трагедією В. Шекспіра «Король Лір» / Є. Кашуба // Зарубіжна література. – 2012. – № 6. – С. 12 – 14.
134. Кельтская мифология: Энциклопедия / Пер. с англ. С. Головой и А. Голова. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 640 с.
135. Кирилюк З. В. Література середньовіччя: Посібник для вчителя / З. В. Кирилюк. – Харків: Вид-во «Ранок»; «Веста», 2003. – 176 с.
136. Кобів Й. Еразм Роттердамський та його сатиричне перо / Й. Кобів // Еразм Роттердамський. Похвала глупоті. Домашні бесіди. – К.: Основи, 1993. – С. 3 – 11.
137. Ковальська Л. Пекельний шлях людини до духовності: (За поемою Данте «Божественна комедія») / Л. Ковальська // Зарубіжна література. – 2004. – № 40. – С. 20 – 23.
138. Конрад Н. И. Запад и Восток. Статьи / Н. И. Конрад. – М.: Наука, 1966. – 520 с.
139. Кожинов В. В. Происхождение романа. Теоретико-исторический очерк / В. В. Кожинов. – М.: Сов. писатель, 1963. – 438 с.
140. Кольридж С. Т. Лекции о Шекспире и Мильтоне; Хэзлит У. «Макбет» Шекспира // Писатели Англии о литературе: XIX – XX вв. [Сб.]. – М.: Прогресс, 1981. – С. 35 – 53.
141. Колязин В. Ф. От мистерии к карнавалу: Театральность немецкой религиозной и площадной сцены раннего и позднего средневековья / В. Ф. Колязин. – М.: Наука, 2002.
142. Комарова В. П. Личность и государство в исторических драмах Шекспира / В. П. Комарова. – Л.: Изд-во ЛГУ, 1977. – 224 с.
143. Коптілов В. Легенди сивої давнини (Поеми про короля Артура. Артурівський цикл романів. Лицарі і лицарський роман середньовіччя) / В. Коптілов // Всесвіт. – 1997. – № 11 – 12. – С. 168 – 174.
144. Коптілов В. Передмова. Роман про Трістана та Ізольду / В. Коптілов // Всесвіт. – 1998. – № 12. – С. 120 – 123.
145. Кочур Г. Дж. Боккаччо // Дж. Боккаччо. Декамерон / Пер. М. Лукаша. – К.: Дніпро, 1984. – С. 5 – 27.

146. Клімашевська О. А. Поглиблюємо вивчення сонетного жанру: (На матеріалі сонета Петрарки «Як не любов, то що це бути може?») / О. А. Клімашевська // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 9. – С. 40 – 41.
147. Кочур Г. Сервантес і його «Дон Кіхот» // М. де Сервантес. Премудрий Гідальго Дон Кіхот з Ламанчі: У 2 т. / Пер. М. Лукаша. – Харків: Фоліо, 2008. – Т. 1. – С. 3 – 10.
148. Кретъен де Труа и др. Средневековый роман и повесть / Кретъен де Труа, В. фон Эшенбах и др. – М.: Художественная литература, 1974. – 655 с.
149. Кретъен де Труа. Эрек и Энида. Клижес: Романы / Статья и прим. А. Д. Михайлова. – М.: Наука, 1980. – 511 с.
150. Крячок Н. «Псалми Давидові»: поетичне натхнення царя-воїна чи компіляція жерців-правителів? / Н. Крячок // Зарубіжна література. – 2004. – № 36. – С. 2 – 5.
151. Кузнецов Б. Г. Идеи и образы Возрождения (Наука XIV – XVI вв. в свете современной науки) / Б. Г. Кузнецов. – М.: Наука, 1979. – 281 с.
152. Кузнецова О. Вічні цінності Книги Книг (Біблія) / О. Кузнецова // Зарубіжна література. – 2009. – № 29. – С. 8 – 11.
153. Кузнецова О. В. Шекспір у кіномистецтві, музиці, образотворчому мистецтві / О. Кузнецова // Зарубіжна література. – 2004. – № 41. – С. 10 – 11.
154. Культура эпохи Возрождения и Реформации / Отв. ред. В.И. Рутенбург. – Л.: Наука, 1981. – 267 с.
155. Курбатов С. Попутник вічності (Доля і творчість Данте Аліг'єрі) / С. Курбатов // Зарубіжна література. – 2011. – № 5. – С. 3 – 5.
156. Куцтоп О. М. «Ключ, котрим Шекспір відкрив своє серце..», або Таємниці англійського класика. Урок-дослідження з вивчення сонетів / О. М. Куцтоп // Зарубіжна література. – 1995. – № 5. – С. 26–33.
157. Лаба В. Патрологія: життя, письма і вчення Отців Церкви / В. Лаба. – Львів: Свічадо, 1998. – 552 с.
158. Лановик З. Художня природа біблійних текстів: проблема рецепції та інтеррецепції / З. Лановик // Зарубіжна література. – 2006. – № 29. – С. 18 – 22.
159. Латенко Л. Середньовічна європейська лірика. Куртуазна література / Л. Латенко // Зарубіжна література. – 1998. – № 46.
160. Ле Гофф Жак. Середньовічна уява / Жак Ле Гофф / Перекл. з франц. Я. Кравець. – Львів: Літопис, 2007. – 350 с.
161. Ле Гофф Жак. С небес на землю (Перемены в системе ценностных ориентаций на христианском Западе XII-XIII вв.) / Жак Ле Гофф // В кн.: Одиссей. Человек в истории. Культурно-антропологическая история сегодня. Отв. ред. А. Я. Гуревич. – М.: Наука, 1991. – С. 25 – 47.

162. Ле Гофф Жак. Цивилизация средневекового Запада / Жак Ле Гофф / Пер. с фр. Общ. ред. Ю. Л. Бессмертного; Послесл. А. Я. Гуревича. – М.: Издат. группа Прогресс, 1992. – 376 с.
163. Лезов С. В. История и герменевтика в изучении Нового Завета / С. В. Лезов. – М.: Восточная литература, 1996. – 375 с.
164. Ливанова М. Данте Алигьери: Земная жизнь / М. Ливанова // Личности. – 2011. – № 6. – С. 78 – 99.
165. Лихачев Д. С. Традиционность средневековых литератур / Д. С. Лихачев // Историко-философский журнал. – 1987. – № 2. – С. 59 – 62.
166. Лицарський роман як жанр середньовічної літератури // Тема. – 2000. – № 3. – С. 38 – 40.
167. Логинов Д. Много шума из Шекспира: Споры об авторстве пьес Шекспира / Д. Логинов // Смена. – 2008. – № 10. – С. 52 – 55.
168. Лосев А. Ф. Эстетика Возрождения. Исторический смысл эстетики Возрождения / А. Ф. Лосев. – М.: Мысль, 1998. – 624 с.
169. Льюис К. С. Современные переводы Библии / К. С. Льюис // Альфа и Омега. – 1996. – № 1 (8). – С. 185 – 188.
170. Мазур О. «Він нас створив...»: Порівняння двох систем виховання за романом Ф. Рабле «Гаргантюа і Пантагрюель» / О. Мазур // Зарубіжна література. – 2001. – № 11. – С. 6.
171. Малые жанры старофранцузской прозы / Сост., вступит. ст., перевод со старофранцузского и коммент. М. Собуцкого. – К.: КАРМЕ, 1995. – 240 с.
172. Маль Э. Религиозное искусство XIII века во Франции / Э. Маль. – М.: Ин-т философии, теологии и истории св. Фомы, 2008. – 274 с.
173. Мандельштам О.Э. Разговор о Данте / Послесловие Л. Е. Пинского. – М.: Искусство, 1967. – 88 с.
174. Матвійчук В., Кузнєцова О. Мистецтво доби Відродження (Огляд творчості Данте та Шекспіра) / В. Матвійчук, О. Кузнєцова // Зарубіжна література. – 2003. – № 38. – С. 15 – 16.
175. Мейлах М. Б. Средневековые провансальские жизнеописания и куртуазная культура трубадуров / М. Б. Мейлах // Жизнеописания трубадуров / Пер. С. В. Петров и др. – М.: Наука, 1993. – 735 с.
176. Мейлах М. Б. Язык трубадуров / М. Б. Мейлах. – М.: Наука, 1975. – 238 с.
177. Мелетинский Е. М. Введение в историческую поэтику эпоса и романа / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1986. – 318 с.
178. Мелетинский Е. М. Историческая поэтика новеллы / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1990. – 279 с.
179. Мелетинский Е. М. Происхождение героического эпоса. Ранние формы и архаические памятники / Е. М. Мелетинский. – М.: ИВЛ, 1963. – 462 с.
180. Мелетинский Е. М. Средневековый роман. Происхождение и классические формы / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1983. – 304 с.

181. Мелетинский Е. М. «Эдда» и ранние формы эпоса / Е. М. Мелетинский. – М.: Наука, 1968. – 364 с.
182. Мельников А. Творчество провансальских трубадуров. Жанрово-тематическое и стилевое богатство, идейно-художественные особенности / А. Мельников // Зарубіжна література. – 2012. – № 7 – 8. – С. 6 – 9.
183. Мельников О. Взлет человеческого духа. Гуманистический пафос сборника новелл Дж. Боккаччо «Декамерон» / О. Мельников // Зарубіжна література. – 2009. – № 7. – С. 10 – 12.
184. Менендес Пидаль Р. К вопросу о творческой разработке «Дон Кихота». Сервантес и его рыцарский идеал / В кн.: Р. Менендес Пидаль. Избранные произведения. – М., 1961. – С. 583-644.
185. Менендес Пидаль Р. «Песнь о моем Сиде»; Поэзия и история в «Песне о моем Сиде»: Основные проблемы испанского эпоса / В кн.: Р. Менендес Пидаль. Избранные произведения. – М., 1961. – С. 160 – 238.
186. Микитась В. Ваганти / В. Микитась // Всесвіт. – 1994. – № 10. – С. 131 – 134.
187. Михайлов А. Д. История легенды о Тристане и Изольде / А. Д. Михайлов // Легенда о Тристане и Изольде. – М.: Наука, 1976. – С. 623-697.
188. Михайлов А. Д. Старофранцузская городская повесть («фаблио») и вопросы специфики средневековой пародии и сатиры / А. Д. Михайлов. – М.: КомКнига, 2006. – 349 с.
189. Михайлов А. Д. Старофранцузский «Роман о Лисе» и проблемы средневекового животного эпоса / А. Д. Михайлов // Роман о Лисе. – М.: Наука, 1987. – 160 с.
190. Михайлов А. Д. Французский героический эпос. Вопросы поэтики и стилистики / А. Д. Михайлов. – Либроком, 2010. – 368 с.
191. Михайлов А. Д. Французский рыцарский роман и вопросы типологии жанра в средневековой литературе / А. Д. Михайлов. – М.: КомКнига, 2006. – 480 с.
192. Младшая Эдда / Отв. ред. М. И. Стеблин-Каменский. – СПб.: Наука, 2006. – 147 с.
193. Мойсеїв І. Три застереження щодо «трикутників кохання» у Петрарки / І. Мойсеїв // Зарубіжна література. – 2006. – № 38. – С. 29 – 31.
194. Мэлори Т. Смерть Артура / Пер. И. Берштейн. – М.: Художественная литература, 1991. – 231 с.
195. Назарець В. М. «Підсолоджена» досконалість Пантагрюеля і «гіркувата» буфонада Панурга: (Франсуа Рабле: епоха, роман, образи) / В. М. Назарець // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2004. – № 2. – С. 16 – 20.
196. Наливайко Д. Зачинатель нової європейської культури (про Боккаччо) / Д. Наливайко // Всесвіт. – 1978. – № 12.

197. Наливайко Д. «Поетика» Арістотеля і новоевропейські літератури / Д. Наливайко // Всесвіт. – 1978. – № 12.
198. Некрасова И. Моралите и иные религиозные представления в культуре Ренессанса // В кн.: И. Некрасова. Религиозная драма и спектакль XVI – XVII веков. – М.: СПб.: Гиперион, 2013. – С. 76-116.
199. Некрасова И. Расцвет и закат мистерий в XVI веке // В кн.: И. Некрасова. Религиозная драма и спектакль XVI – XVII веков. – М.: СПб.: Гиперион, 2013. – С. 13-75.
200. Немиришин П. І. Цикл лицарських романів про короля Артура та лицарів Круглого Столу. «Роман про Трістана та Ізольду»: матеріали до варіативного вивчення / П. І. Немиришин // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 10. – С. 37 – 51.
201. Николаева И. Ю., Карначук Н. В. История средневековой культуры. Часть I. Культура варварского мира / И. Ю. Николаева, Н. В. Карначук: Учебное пособие. – Томск: Изд-во Томского ун-та, 2001. – 85 с.
202. Николаева И. Ю., Карначук Н. В. История средневековой культуры. Часть II. Культура рыцарской среды / И. Ю. Николаева, Н. В. Карначук: Учебное пособие. – Томск: Изд-во Томского ун-та, 2003. – 78 с.
203. Новелла эпохи Возрождения / Сост., предисл., примеч. Б. Б. Бунич-Ремизова. – К.: Политиздат, 1990. – 479 с.
204. Новый Завет: Популярна енциклопедія / Пер. з фр. – К.: Махаон-Україна, 2006. – 260 с.
205. Новікова М. Міфосвіт «Макбета»: володарі та відьми (Шекспір) / М. Новікова // Зарубіжна література. – 2004. – № 41. – С. 18 – 20.
206. Осинковский И. Н. Томас Мор / И. Н. Осинковский. – М.: Мысль, 1985. – 174 с.
207. Осьмак С. Я. Джерело людської духовності. Уроки за змістом Старого Заповіту / С. Я. Осьмак // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 2004. – № 7. – С. 2 – 4.
208. Парандовский Я. Алхимия слова. Петрарка. Король жизни / Я. Парандовский. – М.: Прогресс, 2004. – 657 с.
209. Перс Сен-Жон. Данте / Сен-Жон Перс // Зарубіжна література. – 2006. – № 14. – С. 16 – 19.
210. Песни трубадуров / Пер. со старопрованс., сост., предисл. и примеч. А. Г. Наймана. – М.: Наука, 1979. – 262 с.
211. Песнь о Сиде. Староиспанский героический эпос / Пер. с исп. – М.; Л.: Изд-во АН СССР, 1959. – 256 с.
212. Петрарка Ф. Канцоньере / Пер. з італ. – Харків: Фоліо, 2007. – 282 с.
213. Пинский Л. Е. Сюжет «Дон Кихота» и конец реализма Возрождения // В кн.: Л. Е. Пинский. Реализм эпохи Возрождения. – М.: Гослитиздат, 1961. – С. 297-358.
214. Пинский Л. Е. Эразм Роттердамский и его «Похвальное слово

- глупости» // В кн.: Л. Е. Пинский. Реализм эпохи Возрождения. – М.: Гослитиздат, 1961. – С. 56-86.
215. Пісня про Роланда / Старофранцузький епос у перекладі з передмовою і поясненнями В. Щурата. – Львів, 1918.
216. Платов А. В. В поисках Святого Грааля. Король Артур и мистерии древних кельтов / А. В. Платов. – М.: София; Гелиос, 2002. – 192 с.
217. Поезія вагантів в перекладах А. Содомори // Жовтень. – 1979. – № 10.
218. Поезія вагантів у перекладах М. Борецького. // Зарубіжна література. – 1998. – № 46.
219. Поезія міннезінгерів у перекладах П. Тимочка // Всесвіт. – 1999. – № 7.
220. Поезія міннезінгерів у перекладах Л. Первомайського // Л. Первомайський. Твори: У 7 т. – К., 1970. – Т. 6.
221. Поезія трубадурів у перекладах М. Терещенка. Тема № 1. // Зарубіжна література. – 1998. – № 46.
222. Пономарев А. Средневековые мистерии, их церковное и историко-литургическое значение / А. Пономарев // Христианское чтение. – 1880. – № 5-6. – С. 517-544.
223. Поэзия скальдов. / Пер. С. В. Петрова, коммент. и прилож. М. И. Стеблин-Каменского. – Л., 1979.
224. Поэзия трубадуров. Поэзия миннезингеров. Поэзия вагантов / БВЛ. Том 23. – М.: Художественная литература, 1974. – 576 с.
225. Пронкевич О. В. Дон Кіхот як символ занепаду нації: Ще одне прочитання «вічного образу» / О. В. Пронкевич // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2001. – № 11. – С. 52 – 53.
226. Пуришев Б. И. Очерки немецкой литературы XV – XVI вв. / Б. И. Пуришев. – М.: Гослитиздат, 1955. – 393 с.
227. Рабле Франсуа. Гаргантюа і Пантагрюель / Пер. з франц. – Львів: Кальварія, 2004. – 686 с.
228. Ратушняк О. Мандри Дон Кіхота / О. Ратушняк // Зарубіжна література. – 2005. – № 40. – С. 3 – 5.
229. Решетняк О. Розум бачить і розум чує: Методичні рекомендації до вивчення збірки новел Дж. Боккаччо «Декамерон» / О. Решетняк // Зарубіжна література. – 2000. – № 7. – С. 14 – 16.
230. Рогозинський В. В. Шекспір «Гамлет, принц Датський». Сонети. Система уроків / В. В. Рогозинський // Зарубіжна література. – 2001. – № 11. – С. 31 – 32.
231. Розанова А. А. Фантастика Рабле и ее истоки // В кн.: Розанова А. А. Социальная и научная фантастика в классической французской литературе XVI – XIX вв. – К., 1974. – С. 5 – 22.
232. Роман про Ренара / Переспів із давньофранц. В. Коптілова // Всесвіт. – 2001. – № 1-2.
233. Роман про Трістана та Ізольду / Переспів В. Коптілова // Всесвіт.

- 1998. – № 12.
234. Ружмон Дені де. Любов і західна культура / Пер. з франц. Я. Тарасюк. – Львів: Літопис, 2001. – 304 с.
235. Рязанцева Т. Омріяний і неосяжний. Легенда про Святий Грааль у дзеркалі світової літератури / Т. Рязанцева // Людина і світ. – 2000. – № 1. – С. 44 – 48.
236. Санктис Ф. де. История итальянской литературы: В 2 т. / Пер. с итал. – Т. 1. – М.: Прогресс, 1963. – 550 с.
237. Сантагата М. Боріння в душі і перемога в сонеті: (Сонети Петрарки) / М. Сантагата // Зарубіжна література. – 2008. – № 28. – С. 16 – 19.
238. Свенцицкая И. С. Апокрифические евангелия / И. С. Свенцицкая. – М.: «Присцельс», 1996. – 199 с.
239. Свічкарьова І. Ідейно-художній аналіз сонетів № 61, 311 Ф. Петрарки / І. Свічкарьова // Зарубіжна література. – 2004. – № 2. – С. 5 – 6.
240. Святе письмо в європейській культурі: Біблійний словник / Пер. з франц. – К.: Дух і літера, 2004. – 320 с.
241. Священна книга християн (Біблія) // Шкільна бібліотека. – 2011. – № 5. – С. 24 – 25.
242. Сеник В. Братство свободи і радості. Західноєвропейські ваганти та українські мандрівні дяки (Компаративний аналіз) / В. Сеник, М. Сірко // Зарубіжна література. – 2012. – № 17–18. – С. 72 – 79.
243. Сердюкова Т. Р. Гуманістичні ідеї Відродження і роман Ф. Рабле / Т. Р. Сердюкова // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2003. – № 5. – С. 29 – 31.
244. Середньовіччя: (Мистецтво. Література) // Тема. – 2004. – № 1. – С. 28 – 40.
245. Скандинавская мифология. Энциклопедия / Сост. и общая ред. К. Королева. – М.: Изд-во Эксмо; Спб.: Мидгард, 2005. – 592 с.
246. Скобельська О. І. Образ Дон Кіхота у контексті творів різних видів мистецтва / О. І. Скобельська // Все для вчителя. – 2005. – № 21 – 22. – С. 59 – 64.
247. Скуратівський В. Гіганти – їхній розум, сміх і мова: (Творчість Франсуа Рабле) / В. Скуратівський // Зарубіжна література. – 2008. – № 28. – С. 12 – 15.
248. Смирницкая О. А., Тихомиров В. Г. Древнеанглийская поэзия / О. А. Смирницкая, В. Г. Тихомиров. – М.: Наука, 1982. – 319 с.
249. Смирнов А. А. Средневековая литература Испании / А. А. Смирнов. – М.: Наука, 1969. – 211 с.
250. Смирнов А. А. Шекспир, Ренессанс и барокко // А. А. Смирнов. Из истории западноевропейской литературы. – М.- Л.: АН СССР, 1965.
251. Смирнов С. Розум у самодискусії: (Творчість Рабле) / С. Смирнов // Зарубіжна література. – 2003. – № 2–3. – С. 47 – 48.
252. Снеткова Н. П. «Дон Кихот» Сервантеса / Н. П. Снеткова. – Л.:

- Художественная литература, 1965. – 156 с.
253. Соловьев Э. Ю. Непобежденный еретик: Мартин Лютер и его время / Э. Ю. Соловьев. – М.: Молодая гвардия, 1984. – 287 с.
254. Средневековые французские фарсы / Сост. А. Д. Михайлов. – М.: Искусство, 1981. – 447 с.
255. Старий Завіт: Популярна енциклопедія / Пер. з фр. – К.: Махаон-Ураїна, 2006. – 260 с.
256. Старшая Эдда // Западноевропейский эпос / Пер. А. Корсуна, Ю. Корнеева. – СПб.: Азбука, 2002. – С. 5 – 330.
257. Стеблин-Каменский М. И. Мир саги. Становление литературы / М. И. Стеблин-Каменский. – Л.: Наука, 1984. – 246 с.
258. Стеблин-Каменский М. И. Миф. Труды по филологии / М. И. Стеблин-Каменский. – СПб.: Изд-во СПбГУ, 2003. – 928 с.
259. Стріха М. Дантіана на тлі портрета доби: Ілюстрування Данте // Зарубіжна література. – 2005. – № 38. – С. 9 – 11.
260. Стріха М. Ігор Качуровський – перекладач Франческо Петрарки / М. Стріха // Сучасність. – 2004. – № 10. – С. 139 – 141.
261. Стурлусон Снорри. Младшая Эдда. 2-е изд. / Отв. О. А. Смирницкая, М. И. Стеблин-Каменский. – М., 1994. – 264 с.
262. Султанов Ю. І. Веди, Біблія, Коран як пам'ятки світової літератури / Ю. І. Султанов // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 1999. – № 6. – С. 34 – 38.
263. Тарков Т. Меж двух времен: Хроники В. Шекспира (История Англии XIV – XVI ст. и хроники Шекспира) / Т. Тарков // Наука и жизнь. – 2005. – № 8. – С. 90 – 98.
264. Тарасова Н. І. Відродження як літературна епоха / Н. І. Тарасова // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1999. – № 2. – С. 2 – 7.
265. Теренова Л. Прекрасна дама в дзеркалі сумному. Феномен куртуазної лірики у культурі середньовіччя / Л. Теренова // Зарубіжна література. – 2009. – № 45. – С. 9 – 11.
266. Топорова Ж. В. Сказание о Нибелунгах в свете германской космологии / Ж. В. Топорова // Изв. РАН. Серия лит. и яз. – 2000. – Т. 59. – № 2. – С. 48 – 57.
267. Торкут Н. М. В. Шекспір: історія та драматичні хроніки // Шекспір В. Історичні хроніки / Пер. з англ. – Харків: Фоліо, 2004. – С. 3 – 34.
268. Торкут Н. Месник або жертва? / Н. Торкут // Зарубіжна література. – 2006. – № 6 (454) – С. 1 – 2.
269. Тригубенко Е. Любовь как высшая данность в сонетах Шекспира (Анализ 116 сонета) / Е. Тригубенко // Зарубіжна література. – 2004. – № 41. – С. 22 – 23.
270. Уколов Е. Carmina Goliardica – поезія вагантів. Матеріали к изучению вагантской лирики / Е. Уколов // Зарубіжна література. – 2012. – № 7 – 8. – С. 10 – 14.
271. Урнов М. В., Урнов Д. М. В. Шекспир. Его герой и его время /

- М. В. Урнов, Д. М. Урнов. – М.: Наука, 1964. – 221 с.
272. Фабье Ж. Франсуа Вийон / Ж. Фабье. – М.: Радуга, 1991.
273. Франко І. Я. Данте Аліг'єрі. Характеристика середніх віків. Життя поета і вибір з його поезій. Дантова друга любов // І. Я. Франко. Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1978. – Т. 12. – 727 с.
274. Франко І. Я. Лис Микита. Передмова. Переспів // І. Я. Франко. Збір. творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1976. – Т. 4. – 448 с.
275. Франко І. Я. Передмови до п'єс В.Шекспіра: «Гамлет», «Приборкання непокірливої», «Макбет», «Юлій Цезар» // І. Я. Франко. Зібрання творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1981. – Т. 32.
276. Франко І. Я. Передмова до старошотландських балад / Переклади // І. Я. Франко. Збір. творів: У 50 т. – К.: Наукова думка, 1977. – Т. 10. – 528 с.
277. Фурсова Л. А. Символ непокоренности человеческого духа: Творчество Сервантеса / Л. А. Фурсова // Русская словесность. – 2003. – № 5. – С. 25 – 32.
278. Хасанов В. Співець Лаури: Данте / В. Хасанов // Зарубіжна література. – 2005. – № 38. – С. 15 – 19.
279. Хейзинга Й. Осень Средневековья. Исследование форм жизненного уклада и форм мышления в XIV и XV веках во Франции и Нидерландах / Пер. Д. Сильвестрова. – СПб.: Изд-во И. Лимбаха, 2011. – 768 с.
280. Хлодовский Р. И. Декамерон: Поэтика и стиль / Р. И. Хлодовский. – М.: Наука, 1982. – 353 с.
281. Хлодовский Р. И. Франческо Петрарка. Поэзия гуманизма / Р. И. Хлодовский. – М.: Наука, 1974. – 186 с.
282. Хойслер А. Германский героический эпос и сказание о нибелунгах / Пер. с нем. / Вступит.ст. и прим. В. М. Жирмунского. – М.: Иностранная литература, 1960. – 447 с.
283. Холлидей Ф. Е. Шекспир и его мир / Предисл., пер. и коммент. В. Харитоновна. – М.: Радуга, 1986. – 77 с.
284. Череева Е. И. Провансальская традиция в лирике Ф. Петрарки / Е. И. Череева // Филологические науки. – 1981. – № 4. – С. 36 – 41.
285. Чистяков Г. Над рядками Нового Завіту. Початок проповіді. Нагірна проповідь / Г. Чистяков // Українська мова та література. – 2007. – № 33–34. – С. 3 – 11.
286. Шалагінов Б. Б. Відродження в Італії: (Загальне поняття Відродження. Франческо Петрарка. Джованні Боккаччо) / Б. Б. Шалагінов // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2003. – № 6. – С. 41 – 46.
287. Шалагінов Б. Б. «Зітнутись в герці з морем лиха...»: Тема помсти в трагедії В.Шекспіра «Гамлет» / Б. Б. Шалагінов // Зарубіжна література в навчальних закладах. – 1996. – № 9.
288. Шалагінов Б. Б. Література середніх віків. Література Відродження / Б. Б. Шалагінов // Зарубіжна література. – 2004. – № 38.

- С. 2 – 4.
289. Шалагінов Б. Б. Література середніх віків у Західній Європі / Б. Б. Шалагінов // Всесвітня література та культура в навчальних закладах України. – 2003. – № 5. – С. 47 – 53.
290. Шалагінов Б. Б. Немецкий «Дон Кихот»: Опыт эвристической реконструкции / Б. Б. Шалагінов // «Вікно в світ»: Іспанська література. – 2000. – № 3 (12). ?
291. Шалагінов Б. Б. Німецька література Х – ХУІІ ст. / Б. Б. Шалагінов // Вікно в світ. – 1999. – № 1. – С. 8 – 22.
292. Шалагінов Б. Б. Старий і Новий Заповіти Біблії: Матеріал до уроку-бесіди / Б. Б. Шалагінов // Всесвітня література в середніх навчальних закладах України. – 2000. – № 9. – С. 30 – 33.
293. Шведов Ю. Ф. Исторические хроники Шекспира / Ю. Ф. Шведов. – М.: Изд-во МГУ, 1964. – 308 с.
294. Шведов Ю. Ф. Эволюция шекспировской трагедии / Ю. Ф. Шведов. – М.: Искусство, 1975. – 464 с.
295. Шевченко О. Ветхозаветные сюжеты на уроках зарубежной литературы / О. Шевченко // Зарубіжна література. – 2007. – № 15–16. – С. 22 – 24.
296. Шевчук В. «Чому ж той біль такий солодкий, Боже?»: (Сонети Петрарки) / В. Шевчук // Зарубіжна література. – 2000. – № 44. – С. 7.
297. Шекспір Вільям. Твори: У 6 т. – К., 1984-1986.
298. Шекспир У. Сонеты: Антология современных переводов / Пер. с англ. – СПб.: Азбука-классика, 2005. – 384 с.
299. Шеррард Ф. Греческий Восток и Латинский Запад: Исследование христианской традиции / Пер. с англ. Ю. Канского. – М.: Фонд «Храм», 2006. – 303 с.
300. Шестов Л. «Юлий Цезарь» В. Шекспира / Л. Шестов // Иностранная литература. – 1990. – № 6. – С. 187 – 192.
301. Шишмарев В. Ф. К истории любовных теорий романского средневековья / В. Ф. Шишмарев // Избранные статьи: Французская литература. – М.; Л.: Наука, 1965. – С. 191-270.
302. Шкаруба Л. М., Шошура С. М. Середньовіччя: століття темряви чи світла? / Л. М. Шкаруба, С. М. Шошура // Зарубіжна література. – 2006. – № 7-10.
303. Шкунаев С. В. «Похищение Быка из Куальнге» и предания об ирландских героях / С. В. Шкунаев // Похищение Быка из Куальнге. – М.: Наука, 1985. – С. 382-446.
304. Шмітт Жан-Клод. Сенс жесту на середньовічному Заході / Пер. з франц. – Харків: ОКО, 2002. – 640 с.
305. Штейн А. Л. История испанской литературы / А. Л. Штейн. – М., 2001. – 605 с.

4.2. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: підручники та посібники з курсу, хрестоматії, літературознавчі словники, опорні конспекти лекцій, рекомендована художня та наукова література, нормативні документи, ілюстративні матеріали до курсу, пакети тестів та контрольних робіт, питання для самоконтролю.

РЕСУРСИ: нормативна база, джерела Інтернет, електронні адреси бібліотек.